

5795

K O D E X
POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO
CYWILNEGO
FRANCUZKIEGO.

NA POLSKIE PRZETŁUMACZONY Z ZLECENIA
JW. MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI.

W W A R S Z A W I E

R O K U 1 8 0 7.

w Drukarni XX. Piarów.

Wersotawski

61438

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW 0367991

D-12/76/61438 p

CZĘŚC PIERWSZA.

POSTĘPOWANIE PRZED TRYBUNAŁAMI.

XIĘGA PIERWSZA.

SĄDY POKOJU.

TYTUŁ I.

O zapoznaniu (*Citation.*)

W ARTYKUŁ PIERWSZY.
szelkie zapozwanie przed Sędziów Po-
koju, zawierać będzie datę dnia, miesiąca
i roku; Imiona, stan i zamieszkanie (*le
domicile*) Powoda, imiona, mieszka-
nie i wpis nominacyi (*immatricule*) woźne-
go (*de l'huissier*); imiona i mieszkanie Po-
zwanego. Wyrażać będzie w krótkości, przed-
miot i zasady skargi, i wymieni Sędziego
Pokoju, który ma sądzić sprawę, oraz dzień
i godzinę stawienia się.

2. W materji tylko osobistej albo ru-
chomej, pozew wydany będzie przed Sę-
dziego zamieszkania strony pozwanej; Jeżeli
strona zamieszkania nie ma, tedy przed Sę-
dziego iey mieszkania.

3. Pozew będzie dany przed Sędziego,
w którego obrębie przedmiot sporny jest
położony, gdy chodzić będzie:

TYTUŁ PIERWSZY

1mo. O sprawy wynikające ze szkody w polach, owocach i zbiorach.

2do. O usunięcie granic, o przywłaszczenie gruntu, drzew, płotów, rowów lub innych zagrod, dokonane w ciągu ostatniego roku; o zamiary tyżące się zmienienia biegu wody, również w ciągu roku dokonane, i o wszelkie inne sprawy *in possessorio*.

3tio. O reparacye do których jest obowiązany lokator.

4to. O wynagrodzenie szkod, którychby się domagał dzierżawca za nieużywanie, gdy prawo samo zaprzeczonem nie będzie, oraz o nadniszczenie przytaczane przez właściciela.

4. Pozew podany będzie przez woźnego Sądu Pokoju zamieszkania strony pozwanej, w przypadku przeszkody, przez innego któregooby Sędzia wyznaczył. Woźny zoftawi kopiią pozwu stronie; gdyby nikogo nie było w iey zamieszkaniu, kopiia zoftawiona będzie Burmistrzowi (*Maire*,) lub adjunktowi (*Adjoint*) gminu, który zawidymie oryginał bezpłatnie.

Woźny sądu Pokoju, nie będzie mógł odbywać swego urzędu w sprawach tyżących się swych krewnych w linii prostej, braci, siostr i powinowatych w tymże stopniu.

5. Jeden dzień przynajmniej ma upłynąć między dniem pozwu i dniem wskazanym do stawienia się; jeżeli strona pozwana zamieszkała jest w odległości trzech miryametrów (około czterech mil niemieckich).

Jeżeli zamieszkanie iey jest bardziey oddalone, na każde trzy miryametry, dzień jeden dodanym będzie.

W przypadku gdyby te termina (*délais*) zachowanemi nie były, jeżeli pozwany nie stawia się, Sędzia zaleci, aby był powtórnie pozwanym a koszta pierwszego pozwu spadną na Powoda.

6. W przypadkach nagłych, Sędzia wyda rozkaz (*cédula*) końcem skrócenia terminów, i będzie mógł pozwolić, aby pozwano nawet na tenże dzień i na godzinę naznaczoną.

7. Strony będą mogły zawsze stawiać się dobrowolnie przed sędziego Pokoju; w przypadku takim rozsądzi ich spór, bądź w ostatniej instancji, jeżeli go do tego upoważnią prawa lub strony, bądź z warunkiem apellacyi; chociażby nie był Sędzią właściwym stron, ani z powodu zamieszkania strony pozwanej, ani z powodu położenia przedmiotu spornego.

Oświadczenie stron żądających sądu, będzie przez nie podpisane, lub wzmianka zrobiona będzie, jeżeli podpisać nie mogą.

TYTUŁ II.

O audyencyach Sędziego Pokoju, i o stawieniu się stron.

8. Sędziowie pokoju wyznaczają przynajmniej dwie audyencye na tydzień. Będą mogli sądzić codziennie, nawet w dni niedzielne i świąteczne, z rana i po południu.

Będą mogli dawać audyencye u siebie, nie zamykając drzwi.

9. Strony stawiają się w dzień wytknięty pozwem, lub między niemi umówiony, bądź osobiście, bądź przez swych pełnomocników, i nie wolno im iść żadnej obrony sobie wręczać. (*insynuować signifier*).

10. Strony obowiązane będą tłumaczyć się skromnie przed Sędzią, i we wszystkiem zachować uszanowanie winne Sądom; gdyby uchybiły, Sędzia wezwie ich do tego napróżd napomnieniem, a w przypadku powtórnego uchybienia, będą mogły być skazanemi na karę pieniężną nie przechodzącą dziesięciu franków; który to dekret przybitym zostanie, w ilości exemplarzy nie przechodzących liczby gminów okręgu.

11. W przypadku znieważenia lub znacznego nienczczenia Sędziego, spíše Sędzia w tej mierze Protokół (*procès-verbal*) i będzie mógł skazać na więzienie najwyższą trziedniowe.

12. Dekreta będą tymczasowo wykonywanymi, w przypadkach przewidzianych poprzedniczemi artykułami.

13. Wysłuchane będą wnioski przytomnych stron, lub ich pełnomocników (*contradictoirement*), sprawa sądzoną będzie natychmiast lub na pierwszej audyencyi; Sędzia każe sobie złożyć papiery (*pièces*), jeżeli tego osądzi potrzebę.

14. Jeżeli jedna strona oświadczy, iż chce wpisać się o fałsz (*s'incrimine en faux*) że zaprzecza pismo, lub powie, że go nie przyznaie, Sędzia da iey na to zaświadczenie (*acte*), zaparafuje takowy papier, i odeśle sprawę przed sędziów, do których rozsądzenie tego należy.

15. Sprawa będzie rozsądzona stanowczo (*définitivement*) w przeciągu czterech Mieściy od dnia Dekretu *interlocutorii*, gdyby takowe interlocutorium nakazaném było; po upłynieniu czasu tego, sprawa sama z siebie (*de droit*) w tej instancyi upada; Dekret któryby był wydany co do głównego przedmiotu, będzie podpadał *appellacyi*, nawet w materyach które Sędzia Pokoju w ostatniej instancyi rozsądza, i będzie uchylony na domaganie się strony interesowaney.

Jeżeli sprawa upadła z winy Sędziego, będzie obowiązany ponieść wszelkie szkody stron.

16. Appellacya od Dekretu Sądu Pokoju, po trzech miesiącach nie będzie przyjętą, rachując od dnia wręczenia przez Wójtnego Sądu pokoju, lub iakiego innego, któregoż Sędzia wyznaczył.
17. Dekreta sądu Pokoju, rachując aż do trzechset Franków, będą tymczasowo wykonywanemi, pomimo appellacyi, i bez obowiązku złożenia kaucyi; Sędziowie Pokoju będą mogli w innych przypadkach nakazać tymczasowe wykonanie swych Dekretów, lecz z obowiązkiem złożenia kaucyi.
18. Akta oryginalne (*les minutes*) każdego Dekretu wciągnięte będą przez Pisarza (*Greffier*) do protokołu audyencyonalnego, i podpisane przez Sędziego dającego audyencyą i przez tegoż Pisarza.

TYTUŁ III.

O dekretach zaocznych (jugemens par défaut) i o opozycyi przeciw takim Dekretom.

19. Jeżeli iedna ze stron nie stawia się na dzień pozwem wyznaczony, sprawa będzie sądzona zaocznie; lecz zachowuje się obowiązek powtórnego zapozwania w przypadku przewidzianym ostatnim ustępem artykułu piątego.

20. Strona zaocznie skazana, będzie mogła założyć opozycyą w ciągu trzech dni, po wręczeniu sobie dekretu, przez Wójtnego Sędziego Pokoju, lub przez innego, któryby był tym końcem od Sędziego wyznaczony.

Opozycya ta zawierać będzie w krótkości dowody strony, i wezwanie strony drugiej na najpierwszy dzień audyencyi, zachowując iednakowoż terminu do pozwów przepisane: wskaże dzień i godzinę przeznaczone do stawienia się, i będzie iak powyżey wręczona.

21. Jeżeli Sędzia pokoju, wie bądź sam, bądź na uczynione sobie przełożenie na audyencyi, przez osoby należące, sąsiadów lub przyjaciół strony pozwanej, że nie mogła była wiedzieć o toczącej się sprawie, będzie mu wolno przysądziąc zaocznie, wyznaczyć termin do opozycyi tak długi, iaki za przyzwoity osądzi; w przypadku gdyby przedłużenie terminu dozwolonym urzędownie (*d'office*) nie było, i gdyby się o nie nie dopraszano, strona zaocznie osądzona będzie mogła bez względu na upłynienie terminu, byż restituowaną *in integrum*, i dopuszczoną do opozycyi, gdy udowodni, że nie mogła wiedzieć o przypadającej sprawie, dla nieprzytomności lub ciężkiej choroby.

22. Strona przychodząca z opozycją, która drugi raz zaocznie osądzić się dała, do nowej opozycji przypuszczoną nie będzie.

TYTUŁ IV.

O dekretach zapadłych na zanesione skargi in possessorio.

23. Skargi *in possessorio* takie tylko przyjętymi będą, które najdalej w rok po nastąpieniu kłócenia o *possessyą*, wniesionymi zostaną przez osoby które były przynajmniej od roku, w *possessyi* spokojnej, i od łaski cudzej nie zawiśły, (*à titre non précaire*), bądź osobiście, bądź przez osoby do nich należące (*les leurs*).
24. W przypadku gdyby *Possessya*, lub kłócenie onej zaprzeczanemi były, nakazana inkwizycja nie będzie mogła wchodzić w zasadę prawa (*fond du droit*).
25. *Possessorium* nigdy nie będzie razem wnoszone z *Petitorium*.
26. Powodowi skarżącemu *in Petitorio*, nie będzie już wolno zanosić skargi *in Possessorio*.
27. Pozwany *in Possessorio* dopiero wtedy będzie mógł rozpocząć skargę *in Petitorio*, gdy instancya *in Possessorio* zakończoną

zostanie: jeżeli przegra, tedy dopiero będzie mógł rozpocząć sprawę po zadosyć uczynieniu wyrokowi przeciw sobie zapadłemu. Gdyby jednakowoż strona wygrywająca spóźniła się z likwidacją tego co jej przysądzone zostało, sędzia mający sądzić *in petitorio* będzie mógł wyznaczyć do tej likwidacji termin, po którego upłynieniu sprawa *in petitorio* przyjętą zostanie.

TYTUŁ V.

O dekretach niestanowczych i o ich exekucyi.

28. Dekreta niestanowcze, nie będą ekspedowanemi, gdy nastąpią na wnioski obu dwóch stron (*contradictoirement*) i w ich przytomności; w przypadku gdyby Dekret nakazywał czynność, przy którejby się strony znajdować obowiązane były, będzie wyrażone w Dekrecie miejsce, dzień i godzina; a wyrzeczenie Dekretu będzie służyło za pozew.
29. Jeżeli Dekret nakazuje czynność przez Biegłych (*artis periti, experts*) Sędzia wyda na żądanie strony, rozkaz przypozwania Biegłych; w tym wzmianka będzie o miejscu, dniu, godzinie, i zawierać w sobie będzie

factum, zasady, i nakaz Dekretu tyczący się zaleconey czynności. Jeżeli wydany będzie Dekret na inkwizycyą (*enquête*,) tedy w rozkazie pozwania zrobiona będzie wzmianka o dacie dekretu, mieyscu, dniu i godzinie.

30. Zawsze, gdy Sędzia pokoju uda się na miejsce sporne, bądź dla rewizyi naoczney, bądź dla wysłuchania świadków, będzie miał z sobą Pisarza, który przyniesie akt oryginalny dekretu poprzedniczego (*préparatoire*.)

31. Appellacya od dekretów poprzedniczych, dopuszczoną dopiero będzie po dekrecie stanowczym, i łącznie z appellacyą od tego dekretu; lecz exekucya dekretów poprzedniczych nie przyniesie żadnego uszczerbku prawom, które strony mieć mogą do appellacyi, i dlatego wcale nie są obowiązane w tej mierze do żadney protestacyi lub zastrzeżenia.

Apellacya od dekretów *interlocutorii* dozwoloną jest przed ferowaniem stanowczego dekretu.

W tym przypadku wydana będzie expedyca dekretu *interlocutorii*.

T Y T U Ł VI.

O przypozwanii Ewiktorow (*Garants*.)

32. Jeżeli na dniu pierwszego stawienia się, Pozwany żąda przypoznać Ewiktora, Sędzia zezwoli na termin odpowiadający odległości zamieszkania Ewiktora: Pozew dany Ewiktorowi, będzie zawierał w sobie zasadę żądania, i wcale nie będzie potrzeba wręczać Ewiktorowi dekretu nakazującego jego przypozwanie.

33. Jeżeli za pierwszym stawieniem się przypozwanie żądaniem nie było, albo jeżeli przypozew w wyznaczonym terminie nie został wydany. Sędzia przystąpi bez zwłoki do dekretowania w przedmiocie głównym, zostawiając do oddzielnego wyroku skargę o ewikcyą,

T Y T U Ł VII.

O inkwizycyach (*enquêtes*.)

34. Jeżeli strony sprzeciwiają się sobie w faktach, mogących być przez świadków stwierdzonemi, a Sędzia pokoju postrzega, iż rozpoznanie tych faktów jest użytecznem, i przypuszczonem być może; nakaze udo-

wodnienie, i wyrazi dokładnie jego przedmiot.

35. Świadkowie w dzieńznaczony, powie-
dziawszy swe imię, swoy stan, wiek i mie-
szkanie, przysięgną na to, iż powiedzą
prawdę, i oświadczą czyli są krewnemi,
lub powinowatemi stron, i w jakim sto-
pniu, oraz czyli są służącemi, lub domo-
wnikami.
36. Wysłuchanemi będą oddzielnie, w przy-
tomności stron, jeżeli stanęły: strony o-
bowiązane będą odzywać się z zarzutami,
nim świadectwo złożoném zostanie, i ta-
kowe zarzuty podpiszą; jeżeli pisać nie
umieją, albo nie mogą, zrobiona będzie
o tém wzmianka. Zarzuty nie będą mogły
bydź przyjętymi po rozpoczęciu zeznania,
chybaby te zarzuty na piśmie udowodnio-
nemi były.
37. Strony nie będą przerywały mowy świad-
kom: po złożeniu świadectwa, będzie mógł
Sędzia na żądanie stron, a nawet z urzę-
du, czynić świadkom przyzwoite zapy-
tania.
38. W wszelkich przypadkach, gdzie na-
oczna rewizya może bydź użyteczna do zro-
zumienia złożonego świadectwa, a szcze-
gólniej w sprawach o usunięcie granic,
przywłaszczenie gruntów, drzew, płotów,
rowów i innych zagrod, iako też o za-

miary tyczące się zmienienia biegu wody;
Sędzia pokoju uda się, jeżeli tego widzi
potrzebę, na miejsce, i wyrazi że tam
świadkowie wysłuchanemi będą.

39. W sprawach podpadających apellacyi,
Pisarz spisze protokół wysłuchania świad-
ków: Akt ten zawierać w sobie będzie ich
imię, wiek, stan i mieszkanie, ich przy-
sięgę, na to że powiedzą prawdę, ich o-
świadczenie, czyli są krewnemi, powin-
owatemi, służącemi lub domownikami stron,
i zarzuty, które przeciwko nim były przy-
wiedzione. Protokół ten będzie przeczy-
tany każdemu świadkowi, co do artykułów
osoby jego tyczących się; Świadek pod-
pisze swoje zeznanie, albo wzmianka u-
czyniona zostanie, iż podpisać nie umie,
albo nie może. Protokół będzie procz te-
go podpisany przez Sędziego i Pisarza.
Sędzia przystąpi bezpośrednio do dekre-
tu, lub go wyda najpoźniej na pierwszey
audyencyi.
40. W sprawach takich które Sędzia po-
koju sądzi w ostatney instancyi, nie bę-
dzie spisany protokół, lecz dekret wyrazi
imię, wiek, stan i mieszkanie świadków,
ich przyjęgę, oświadczenie, czy są kre-
wnemi, powinowatemi, służącemi lub
domownikami stron, zarzuty i wniosek
ogólny z ich zeznania.

T Y T U Ł VIII.

*O rewizyi naoczney (visites des lieux)
i o ocenieniu.*

41. Gdy będzie chodziło o dokładne rozpoznanie miejsca, lub o ocenienie wartości szkód, i żądanych wynagrodzeń, Sędzia pokoju nakaże, aby miejsce sporne było przez niego obejrzane w przytomności stron.
42. Jeżeli przedmiot rewizyi naoczney, albo ocenienia, wymaga wiadomości obcych sędziemu, nakaże Bieglým, których w tymże samym dekrete mianować będzie, ażeby zrobili z nim rewizyą naoczną, i dali swe zdanie. Sędzia będzie mógł osądzić na miejscu spornym, wcale się tym końcem gdzieindziej nie przenosząc. Pisarz spíše protokół rewizyi w sprawach podległych appellacyi, i wyrazi w nim, iż Biegli przysięgę wykonali. Protokół będzie podpisany przez Sędziego, Pisarza i Bieglých; gdyby zaś Biegli, pisać nie umieli, lub nie mogli, wzmianka o tém będzie uczyniona.
43. W sprawach niepodległych appellacyi, nie będzie, spisywany protokół, lecz w dekrete wyrażone tylko będą imiona Bieglých, że wykonali przysięgę, i ogólny wniosek z ich zdania.

TYTUŁ

T Y T U Ł IX.

O wyłączeniu (récusation) Sędziego Pokoju.

44. Sędziowie Pokoju będą mogli być wyłączeni: 1). Gdy będą mieli w zachodzącym sporze osobisty interes.
- 2.) Gdy będą krewnymi lub powinowatymi iedney strony, aż do stopnia brata ciotecznego, stryiecznego lub wuiecznego włącznie (*inclusivement*).
- 3.) Gdy w ciągu roku, poprzedzającego wyłączenie, wydarzyła się sprawa kryminalna między niemi, a iedną z stron lub iey małżonkiem, albo iey krewnymi, lub powinowatymi w linii prostej.
- 4.) Gdy się toczy sprawa cywilna między niemi, a iedną ze stron, lub iey małżonkiem.
- 5.) Jeżeli dali w tej sprawie radę na piśmie.
45. Strona która zechce wyłączyć Sędziego pokoju, obowiązana będzie przedstawić takowe wyłączenie, i przełożyć powody do niego, w akcie który wręczy przez iakiegokolwiek woźnego, Pisarzowi sądu pokoju, i ten zawidymie oryginał. Strona wywołująca, lub osoba od niej do tego upoważniona, podpisze tak oryginał, iako

B

i kopią pozwu. Kopia złożona będzie w kancelaryi, i komunikowana bezpośrednio Sędziemu przez Pisarza.

46. Sędzia pokoju obowiązany będzie w przeciągu dwóch dni wyrazić na dole tego aktu, oświadczenie swoje na piśmie, zawierające albo jego zezwolenie na wyłączenie, albo że odmawia żadanego wstrzymania się, z przyłączeniem swojej odpowiedzi na przyczyny wyłączenia

47. W ciągu trzech dni od odpowiedzi Sędziego, odmawiającego wstrzymania się, lub gdyby odpowiedzi od niego nie było, pośle Pisarz, na domaganie się strony naysilniejszej, ekstrakt aktu wyłączenia, i oświadczenia Sędziego, jeżeli iakie nastąpiło. Prokuratorowi Cesarowskiemu przy Sądzie pierwszej instancji, w którego obębie Sąd pokoju jest położony. Tam wyłączenie w ostatniej instancji sądzone będzie w ciągu tygodnia, na wnioski Prokuratora Cesarskiego, i nie będzie potrzeba do tego strony przywoływać.

XIEGA DRUGA

O TRYBUNAŁACH NIŻSZYCH.

TYTUŁ I.

O poiednaniu.

48. Żadna skarga pryncypalna rozpoczynająca instancją, zachodząca między osobami mogącemi zawierać tranzakcyę, i w rzeczach mogących być przedmiotem tranzakcyi, przyjętą nie będzie w Trybunałach pierwszej instancji, gdy strona pozwana nie była poprzedniczo przywołaną przed Sędzią pokoju, końcem poiednania się, lub gdy się strony po to dobrowolnie przed niego nie stawily.

49. Wolnemi są od poprzedniczego iednania:

1mo. Sprawy tyczące się Państwa (*Etat*) i dóbr narodowych, Gminów, Instytutów publicznych. Małoletnich, Pozbawionych własney woli (*les interdits*), Kuratorów trudniących się wakującymi sukcesyami.

- 2do. Sprawy wymagające pośpiechu.
 3tio. Sprawy tyczące się wchodzenia trzeciej osoby do processu (*intervention*) i Ewikcyi:
 4to. Sprawy w materji handlowej;
 5to. Sprawy o wypuszczenie na wolność, o zdjęcie aresztu, lub zniesienie opozycyi, o zapłatę najmu, dzierżawy, lub zaległych intrat albo pensyi, sprawy Patronów (*des avoués*) o zapłacenie kosztów.
 6to. Sprawy wszczynane przeciw więcej iak dwom stronom, chociażby mającym tenże sam interes.
 7mo. Sprawy o rozpoznawanie pism, o nie przyznanie (odwoływanie tego co kto zrobił w naszym imieniu, *désaveu*), o wyznaczenie Jurysdykcyi, o odesłanie do innego Sądu; o pociągnięcie do odpowiedzialności. Sprawy przeciwko Osobie trzeciej u której areszt położono (*contre un tiers saisi*) i w powszechności sprawy względem założenia aresztu, oświadczenia chęci uszczerbienia się, złożenia dokumentów, onychże komunikowania, separacyi co do majątku, opiek i kurateli, i nakoniec wszelkich spraw prawami wyiętych.
 50. Pozwany, będzie wezwanym do poiednania:

- 1mo. W materji osobistej i rzeczowej przed Sędziego pokoju swego zamieszkania; jeżeli jest dwóch pozwanych, przed Sędziego iednego z nich, podług wyboru Powoda.
 2do. W materji spółki nie handlowej, w ciągu iey bytu, przed Sędziego miejsca, gdzie ta spółka jest ustanowiona.
 3tio. W materji sukcesyynnej, w sprawach między sukcesorami, aż do momentu podziału włącznie (*inclusivement*); w sprawach któreby były wszczęte przed podziałem, przez wierzycieli osoby zmarłej; w sprawach tyczących się wykonania rozporządzeń na przypadek śmierci, aż do dekretu stanowczego, przed Sędziego pokoju miejsca tego, gdzie sukcesya jest otworzoną.
 51. Termin w pozwie będzie przynajmniej trzechdniowy.
 52. Pozew dany będzie przez woźnego sądu pokoju strony pozwanej; wyrazi w krótkości przedmiot poiednania.
 53. Strony stawiają się osobiście; w przypadku zaś przeszkody przez pełnomocnika.
 54. Podczas stawienia się Powód będzie mógł wyłuszczyć swą skargę, a nawet do niey co dodać, a Pozwany przełożyć to ico mu przyzwoitem zdawać się będzie: Protokół mający być w téj mierze spisany, za-

wierać w sobie będzie warunki układu, jeżeli iaki nastąpił, w przeciwnym przypadku wzmianka w krótkości zrobiona będzie ze strony nie mogły się pogodzić.

Układy stron zawarte w protokole mają moc prywatnego zobowiązania się.

55. Jeżeli iedna strona deferuje drugiej Przyjęę, Sędzia pokoju tę przyjęę odbierze, albo zrobi wzmiankę o odmówieniu wykonania onęy.

56. Ta strona która się nie stawia skazaną zostanie na zapłacenie dziesięciu Franków, i wszelka Andyencya odmowiona iey będzie, poki nie okaże kwitem, że zapłaciła.

57. Pozew do poiednania przerwie preskrypcyą, i sprawi to, że procenta rachować się zaczną, byleby sprawa wprowadzoną została w ciągu miesiąca rachując od dnia niestawienia się lub niepoiednania

58. W przypadku niestawienia się iednéy strony, będzie o tém zrobiona wzmianka w księdze kancelaryi Sądu pokoju i na oryginalu lub kopii pozwu; i nie będzie potrzeba spisywać protokołu.

TYTUŁ II.

O Pozwach.

59. W materyi osobistej, strona pozwana, będzie wezwana przed Sąd swego zamieszkania; jeżeli zamieszkania nie ma, tedy przed Sąd swojego mieszkania (*résidence*).

Jeżeli jest kilku pozwanych, tedy przed Sąd zamieszkania iednego z nich, podług wyboru Powoda.

W materyi rzeczowej przed Sąd, pod którym znayduie się przedmiot sporny.

W materyi mieszanej przed Sędzięgo, pod którym się znayduie przedmiot sporny, lub przed Sędzięgo zamieszkania strony pozwanej;

W materyi spółki, w ciągu iey bytu, przed Sędzięgo tego miejsca, w którym jest ustanowiona;

W materyi Sukcessyi: 1mo. W sprawach między Sukcessorami aż do podziału włącznie. 2do. W sprawach wszczętych przez wierzycieli zmarłego przed podziałem. 3tio. W sprawach tyczących się wykonania rozrządzeń na przypadek śmierci, aż do dekretu stanowczego, przed Trybunał miejsca tego gdzie jest sukcessya otworzoną;

W materji upadku w handlu (*faillite*) przed Sędziego zamieszkania osoby w handlu podupadłej (*du failli*)

W materji ewikcyney przed Sędziego tego, przed którym się pierwsiątkowa sprawa toczy.

Nakoniec w przypadku wyboru zamieszkania do wykonania iakowey czynności; przed Sąd wybranego zamieszkania, lub przed Sąd zamieszkania rzeczywistego strony pozwanej, stosownie do Artykułu sto iedenastego Kodexu Cywilnego.

60. Sprawy wszczęte przez Urzędników, (*Officiers ministériels*) o kosztą, poydą pod rozsądzenie Sądu, w którym te kosztą urosły.

61. Pozew (*l'exploit d'ajournement*) zawierać w sobie będzie:

1mo. Datę dnia, miesiąca i roku; imiona, stan i zamieszkanie Powoda, ustanowienie Patrona (*d'avoué*) który sprawą jego trudnić się będzie, i którego zamieszkanie uważać się ma tём samem (*ipso jure*) za wybrane przez stronę, byleby w tymże pozwie nie było wyboru przeciwnego.

2do. Imiona, mieszkanie, wpis nominacyi woźnego, imiona i mieszkanie Pozwanego, i wzmianka o osobie, której kopia pozwu będzie zostawioną.

3tio. Przedmiot sprawy, wyrażenie w krótkości zasad skargi.

4to. Wskazanie Sądu który ma sądzić sprawę, i terminu do stawienia się; wszystko to ma być wyrażone pod karą nieważności.

62. Gdyby woźny w oddaloném miejscu miał położyć pozew naywięcey za dzień ieden wszystkich kosztów, będzie mu rachowane.

63. Zaden pozew nie będzie wręczony w dzień święta prawnego, chyba na mocy pozwolenia prezesa Sądu.

64. W materji rzeczowej, lub mieszanej, pozwy wyrażać będą gatunek dziedzictwa (*héritage*), gmin (*commune*) i ile możności część gminu, w której leży, i przynajmniej dwie granice z którymi się styka: jeżeli chodzi o iaką całą majątność, Folwark (*Domaine, corps de ferme, métairie*) dosyć jest wyrazić ich nazwiska i położenie; wszystko to pod karą nieważności.

65. Będzie dana z pozwem kopia protokołu nie pojednania, albo kopia wzmianki o niestawieniu się, pod karą nieważności; będzie także dana kopia papierów (*pièces*) lub części papierów na których skarga się opiera; w niedostatku tych kopii, nie będą bynajmniej wchodzić w oblikwidowa-

- nie (*en taxe*) kopie te, które powód będzie obowiązany dać w ciągu téj instancyi.
66. Woźny nie będzie mógł odbywać obowiązków swego urzędu, w interesach dotyczących się swoich i swojej żony krewnych i powinowatych w linii prostej bez końca, ani swoich krewnych i powinowatych pobocznych, aż do stopnia wnuka braterskiego włącznie, wszystko to pod karą nieważności.
67. Woźni będą obowiązani kłaść na końcu oryginału i kopii pozwu, koszta tegoż pozwu, pod karą pięciu franków mających być wypłaconemi w momencie zarejestrowania (*d'enregistrement*).
68. Wszelkie pozwy oddane będą osobie lub w iey zamieszkaniu, lecz gdyby woźny nie znalazł w zamieszkaniu ani sirony, ani żadnego z iey krewnych lub służących, odda natychmiast któremu z sąsiadów, który podpisze na oryginale; jeżeli ten sąsiad nie może albo nie chce podpisać, woźny odda kopią Burmistrzowi lub Adjunktowi gminy, który zawidymie oryginał bezpłatnie. Woźny o tém wszystkiem zrobi wzmiankę, tak na oryginale iak i na kopii.
69. Zapozwanemi będą:
- 1mo. Państwo, gdy chodzi o dobra narodowe i prawa Dominialne, w osobie i zamieszkaniu Prefekta Departamentu tego,

- w którym zasiada Sąd przed który ma być zanesiona skarga w pierwszej instancyi.
- 2do. Skarb publiczny, w osobie Agent (*de l'Agent*), lub w iego kancelaryi (*bureau*).
- 3to, Administracye lub Instytutu publiczne, w swych kancelaryach, a to w takim miejscu gdzie się znajduje główna Administracya w innych zaś miejscach w osobie zawiadowcy (*de leur préposé*), i w iego kancelaryi.
- 4to. Cesarz co do iego Dominialnych dóbr, w osobie Prokuratora Cesarskiego tego okręgu.
- 5to Gminy, w osobie lub zamieszkaniu Burmistrza, a w Paryżu w osobie lub zamieszkaniu Prefekta.
- W powyższych przypadkach oryginał będzie zawidymowany przez tego komu kopia pozwu będzie zostawioną, w przypadku nieprzytomności lub odmówienia zawidymie Sędziego pokoju, lub Prokuratora Cesarskiego przy Trybunale pierwszej instancyi, któremu w takim przypadku kopia zostawioną będzie.
- 6to. Kompanie handlowe, w czasie ich bytu, w spólnym ich domu, a jeżeli go nie ma, w osobie lub zamieszkaniu iednego z Assocyantów.

- 7mo. Wierzyciele wspólnego dłużnika, którzy, na mocy zawartej między sobą umowy, trudnią się wspólnie w konkursie tyczącemi się siebie okolicznościami (*les unions et directions de créanciers*), w osobie lub zamieszkanu jednego z ich doradców, zastępców lub dyrektorów.
- 8vo. Ci którzy nie mają żadnego zamieszkania znanego we Francyi, w miejscu ich teraźniejszego mieszkania; jeżeli to miejsce nie jest znane, pozew będzie przybitym na pryncypalnych drzwiach izby Audyencyonalney Sądu tego, przed który skarga zanesiona, druga kopia będzie dana Prokuratorowi Cesarowskiemu, który zawidymie oryginał.
- 9no. Ci którzy mieszkają w posiadłościach Francuzkich zamorskich, i ci którzy osiedli za granicą, w zamieszkanu Prokuratora Cesarzkiego przy Trybunale, przed który zanesiona będzie skarga, ten zawidymie oryginał, i pośle kopią dla pierwszych, Ministrowi Morskiemu, a dla drugich Ministrowi spraw zewnętrznych.
70. To co jest przepisane poprzedniczemi dwoma artykułami, zachowane będzie pod karą nieważności.

71. Jeżeli pozew jest uznany za nieważny z winy woźnego, będzie mógł być skazany na zapłacenie kosztów pozwu, i uchylony procedury, i oprócz tego podług okoliczności, na zwrocenie wszelkich szkód stronie.
72. Termin pospolity w Pozwach dla osób zamieszkałych we Francyi, będzie tydzień.
- W przypadkach wymagających pośpiechu, Prezes będzie mógł przez zalecenie na podaną notę (*requête*), pozwolić na zapozwanie z krótkim terminem.
73. Jeżeli zapozwany nie mieszka we Francyi lądowej, termin będzie:
- 1mo. Dwumiesięczny dla mieszkających w Korsyce, na wyspie Elbie, albo Kaprą, w Anglii i w państwach stykających się z granicą Francyi.
- 2do. Czeromiesięczny dla mieszkających w innych państwach Europy.
- 3zio. Sześciomiesięczny dla mieszkających za granicą Europy z tej strony Przylądka dobrej nadziei; a roku jednego dla mieszkających z tamtej strony.
74. Gdy zapozwanie strony zamieszkałej za granicą Francyi, osobiście iey oddanem będzie we Francyi, terminu w nim powinny tylko być zwyczajne, wyjąwszy gdyby Sąd w potrzebie ie przedłużył.

TYTUŁ III.

Ustanowienie Patronów (d'avoués) i wzajemne porozumiewanie się (défenses)

75. Strona pozwana obowiązana będzie, w terminie w pozwie wyrażonym, ustanowić Patrona; stanie się to przez oświadczenie (acte) wręczone Patronowi przez Patrona. Ani pozwany, ani Powód nie będzie mógł odwołać swego Patrona, nie ustanowiwszy innego. Czynności odbyte i otrzymane dekreta przeciwko Patronowi odwołanemu a niezaintegrowanemu, będą ważne.
76. Jeżeli w sprawieznaczony został krótki termin, strona pozwana będzie mogła na dniu przypadającego terminu, przedstawić Patrona na audyencji, któremu będzie dane zaświadczenie (acte), iż jest ustanowiony; dekret ten nie będzie wyjątkiem: Patron obowiązany będzie w ciągu tegoż dnia wręczyć oświadczenie, iż jest ustanowionym; gdyby tego nie zrobił, dekret kosztem jego wyjątkiem będzie.
77. W ciągu dwóch tygodni rachując od dnia ustanowienia, Pozwany zleci wręczenie swej obrony podpisaney przez swego Patrona; zawierać się w niej będzie oświadczenie chęci komunikowania popierają-

- cych papierów (*pieces à l'appui*), bądź po przyjacielsku Patronowi przez Patrona, bądź za pośrednictwem kancelaryi (*greffe*).
78. W następującym tygodniu Powód ^{wód} zleci wręczenie swej odpowiedzi na obronę.
79. Jeżeli Pozwany nie dostawił swej obrony w przeciągu dwóch tygodni, Powód wprowadzi sprawę na audyencyą na proste oświadczenie, Patronowi przez Patrona.
80. Po upływnieniu terminu dozwolonego Powodowi, końcem wręczenia swej odpowiedzi, strona nayspilniejsza będzie mogła wprowadzić sprawę na audyencyą, na proste oświadczenie Patronowi przez Patrona; toż samo nawet będzie mógł zrobić Powód po wręczeniu obrony i nie odpowiadzawszy na nią.
81. Żadne inne pisma ani wręczenia nie będą wchodziły w oblikwidowanie (*en taxe*).
82. We wszelkich przypadkach gdy będzie można wprowadzić sprawę na audyencyą, na oświadczenie Patronowi przez Patrona, jedno tylko takowe oświadczenie dla każdej strony do oblikwidowania przypuszczane będzie.

TYTUŁ IV.

O komunikowaniu Urzędowi publicznemu.

83. Komunikowanemi będą Prokuratorowi Cesarowskiemu sprawy następujące:

1mo. Tyczące się porządku publicznego, Państwa, dóbr narodowych, gminow, Instytutów publicznych, darowizn i zapisów dla ubogich.

2do. Tyczące się stanu osób i opiek.

3^{tio}. Zarzutów o niewłaściwość Jurysdykcji.

4to. Wyznaczenia Jurysdykcji, wyłączenia Sędziów, i odesłania do innych Sądów z przyczyny pokrewieństwa i powinowactwa.

5to. Pociąganie do odpowiedzialności Sędziego.

6to. Spraw Kobiet nie upoważnionych od swych Mężów, albo nawet i upoważnionych gdy chodzi o ich posag, a poszły za mąż, z zastrzeżeniem sobie praw posagowych (*sous le régime dotal*). Spraw małoletnich, i w powszechności wszelkich takich spraw, gdzie jedna strona jest broniona przez kuratora;

7mo. Sprawy interessujące osoby miane za nieprzytomne, albo się ich tyczące.

Proku-

Prokurator Cesarzowski będzie oprócz tego mógł brać do przejrzenia wszelkie inne sprawy, w których będzie sądził, iż jego urząd jest potrzebny; Sąd będzie nawet mógł nakazać to z urzędu.

84. W przypadku nieprzytomności lub zasłęży przeszkody Prokuratorom Cesarz kim i ich zastępcom (*substitut*), wyręczonemi będą przez jednego z Sędziów albo z Assessorów (*Suppléans*).

TYTUŁ V.

O Audyencyach, o ich publicznym dawanii, i o przestrzeganiu porządku w czasie ich dawania.

85. Strony w assystencyi swych Patronów, będą mogły same się bronić. Sąd jednakowoż będzie mocen zakazać im tego prawa, jeżeli uzna, że namiętność lub niedoświadczenie przeszkadza im do przedstawienia ich sprawy z przyzwoitą przyzwoitością, lub z jasnością potrzebną do wyłuszczenia rzeczy Sędziom.

86. Strony zlecać nie będą mogły swej obrony, bądź słownej, bądź na piśmie, a nawet w sposobie doradczym Sędziom, będącym w urzędowych czynnościach, Pro-

G

kuratorom generalnym, Prokuratorom Cesarskim, ich Zastępcom, nawet w Sądach w których nie odbywają swych Urzędów; będzie iednakowoż wolno Prokuratorom generalnym lub Cesarskim i ich Zastępcom stawiać w wszelkich sądach w swych sprawach osobistych, w sprawach swych żon, krewnych albo powinowatych w linii prostej, i w sprawach swych pupillów.

87. Rozprawy będą głośne i publiczne, wyjąwszy w przypadkach gdzie Prawo nakazuje, aby były tajnymi. Sądowi iednakże będzie wolno nakazać, aby się odbywały z zawartemi drzwiami, (*à huis clos*), gdyby rozprawa publiczna miała pociągać za sobą zgorszenie lub ważne nieprzyzwoitości; lecz w takim przypadku Sąd będzie obowiązany w tej mierze zadecydować, i zdać sprawę z swej decyzji Prokuratorowi generalnemu przy sądzie Apellacyynym; a gdyby sprawa toczyła się w Sądzie Apellacyynym, Wielkiemu Sędziemu Ministrowi Sprawiedliwości.

88. Ci którzy znajdować się będą na audyencyach, powinni być z odkrytymi głowami, zachować milczenie i uszanowanie, wszystko to co Prezes zaleci, końcem utrzymania porządku, natychmiast i dokładnie ma być wykonanem.

Toż samo urządzenie zachowanem będzie w miejscach tych, gdzie bądź Sędziowie, bądź Prokuratorowie Cesarscy dopełniać będą obowiązków urzędu swego.

89. Gdyby iedna lub kilka osob, ktokolwiekby one były, przerwały milczenie, dawały znaki ukontentowania lub nieukontentowania, bądź podczas obrony stron, bądź podczas odezwy Sędziów lub Prokuratorów, bądź podczas pytań, przestróg, lub rozkazów Prezesa, Sędziego delegowanego, albo Prokuratorów Cesarskich, bądź podczas Dekretów lub zaleceń: gdyby sprawiły lub wzniecały rozruch jakimkolwiek bądź sposobem, i gdyby po napomnieniu przez woźnych, nie wróciły natychmiast do porządku, zalecone im będzie, ażeby wyszły, a sprzeciwiający się będą wzięci i zaprowadzeni natychmiast do aresztu na godzin 24. Przyjętymi tam będą na okazanie rozkazu Prezesa, o którym będzie wzmianka w Protokule audyencyonalnym,

90. Jeżeli sprawcą zamieszania, będzie osoba piastująca iaki urząd przy Sądzie, oprócz powyższej kary, będzie mogła być w swym urzędzie zawieszoną: zawieszenie to za pierwszą razą nie będzie mogło przechodzić trzech miesięcy. Dekret będzie tymczasem wykonany, równie iak w przypadku poprzedniczego Artykułu.

91. Ci którzyby znieważali Sędziów albo Urzędników sądowych, podczas ich urzędowania, lub im grozili, będą wzięci i zaprowadzeni natychmiast do aresztu, na rozkaz Prezesa, Sędziego Delegowanego lub Prokuratora Cesarskiego, to jest do którego z nich przestrzeganie porządku należy; będą w miejscu tém przesłuchani w ciągu dwudziestu czterech godzin, i skazani przez Sąd, po przejrzeniu Protokołu stwierdzającego przestępstwo, na areszt, nie mogący trwać dłużej nad miesiąc, i na karę pieniężną najmniej dwadzieścia pięć Franków wynoszącą, a najwięcej Franków trzytysia.

Jeżeli przestępny nie może być natychmiast wziętym, Sąd skaże go we dwudziestu czterech godzinach na powyższe kary, co jednak skazanemu nie ma być przeszkodą do opozycji, którą będzie mógł założyć w dziesięciu dniach po Dekrecie, lecz musi się naprzód poddać aresztowi.

92. Gdyby popełnione przestępstwa zasługiwały na karę cielesną, lub hańbiącą, obwiniony posłany będzie jako aresztant (*en état de mandat de dépôt*), przed Sąd właściwy, aby tam był sądzony i karany podług przepisów ustanowionych w Kodeksie kryminalnym.

TYTUŁ VI.

O Decyzjach po roztrząśnieniu papierów, (des Délibérés) i o Instrukcyi na piśmie.

93. Sąd będzie mógł nakazać złożenie przed siebie Aktów, końcem dania swej decyzji na relacyą (*au rapport*) Sędziego, mianowanego dekretem, z wyrażeniem dnia, w którym relacya nastąpi.

94. Strony i ich obrońcy obowiązani będą zadosyć uczynić dekretowi stanowiącemu decyzją po roztrząśnieniu papierów, i nie będzie potrzeba takowego dekretu wymować, ani go wręczać lub strony wzywać. Jeżeli iedna strona nie złoży swych papierów, sprawa sądzona będzie z papierów drugiej strony.

95. Jeżeli się zdaie, że sprawa nie może być roztrząsaną z głośney rozprawy lub przez decyzją po roztrząśnieniu papierów, Sąd wyrazi, iż będzie instruowaną na piśmie, końcem zdania relacyi, przez iednego z Sędziów, w dekrete mianowanego.

Zadna sprawa nie może być oddana do relacyi, iak na audyencyi i większością głosów.

96. W ciągu dwóch tygodni od wręczenia dekretu, Powód zleci wręczenie noty, za-

wierającej w sobie zasady iego skargi, zakończona będzie specyfikacją papierów produkowanych na poparcie.

Powód obowiązany będzie w dwudziestu czterech godzinach po tém wręczeniu, produkować w kancelaryi i zlecić wręczenie zaświadczenia produkcji.

97. W ciągu dwóch tygodni po produkcji Powoda w kancelacyi, pozwany weźmie produkowane papiery do przejrzenia, i zleci, aby wręczono iego odpowiedź z przyłączeniem na dole specyfikacji papierów na poparcie: w dwadzieściu czterech godzinach po tém wręczeniu, odda nazad do kancelaryi papiery wzięte przez niego do przejrzenia, złoży swoje papiery i wręczy tego zaświadczenie.

W przypadku gdyby było kilku pozwanych, mających oddzielnych Patronów i oddzielne interesa, każdy z osobna będzie miał terminu powyżey ustanowione do przejrzenia, odpowiedzenia i produkowania: będzie im komunikowano iednemu po drugim, zacząwszy od najpilniejszego.

98. Gdyby Powód nie produkował w terminie powyżey ustanowionym, Pozwany złoży swoją produkcją w kancelaryi, iako wyżej było powiedziane: Powód będzie tylko miał tydzień czasu do wzięcia papierów do prze-

rzęcia i odpowiedzenia na nie; po upływie tego terminu, Sąd przystąpi do ferowania dekretu z produkcji Pozwanego.

99. Jeżeli zaś Pozwany nie złoży w terminie iemu dozwolonym, dekret będzie ferowany z produkcji Powoda.

100. Jeżeli ieden z terminów ustanowionych upłynie, a żaden z Pozwanych nie brał do przejrzenia, dekret ferowany będzie z tego co było produkowane.

101. Jeżeli Powód nie produkował, Pozwany najpilniejszy złoży swoją produkcją w kancelaryi, i instrukcja dalej prowadzoną będzie, iak się wyżej powiedziało.

102. Jeżeli iedna ze stron chce produkować nowe papiery, złoży ie w kancelaryi wraz z zaświadczeniem produkcji, zawierającym w sobie specyfikację tych papierów, a to będzie wręczone Patronowi, bez podawania noty o dozwolenie nowej produkcji i bez żadnych innych pism, pod karą nieprzyjęcia w oblikwidowanie kosztów, wtedy nawet, gdyby specyfikacja papierów zawierała w sobie nowe wnioski.

103. Druga strona będzie miała tydzień czasu do przejrzenia i dania odpowiedzi, która nie będzie mogła być dłuższa nad sześć kart.

104. Patronowie wyrażą na dole oryginałów i kopii wszystkich swych not i pism, liczbę

kart, która także będzie wyrażona w zaświadczeniu produkcyi, pod karą nieprzyjęcia w oblikwidowanie kosztów.

105. Do oblikwidowania przyjętemi tylko będą pisma i wręczenia wyrażone w niniejszym Tytule.

106. Pisma będą brane do przeyrzenia w kancelaryi, za kwitami Patronów, które daty wzięcia zawierać w sobie będą.

107. Gdyby Patronowie nie zwrócili w terminach powyżey ustanowionych, wziętych przez nich produkcyi do przeyrzenia, będzie na audyencyi, na zaświadczenie Pisarza (*Greffier*), i na proste wezwanie do rozprawy, wydany dekret, który skaże ich osobiście i bez apellacyi na takowe zwrócenie, na zapłacenie kosztów dekretu, bez poszukiwania, i na dziesięć franków przynajmniej, dla wynadgrożenia szkód za każdy dzień spóźnienia. Gdyby Patronowie nie zwrócili produkcyi w ciągu tygodnia od wręczenia rzeczzonego dekretu, Sąd będzie mógł ich skazać bez apellacyi na większe wynagrodzenie szkód, a nawet na areszt osobisty, i zawiesić w urzędowaniu na taki czas, jaki za przyzwolity osądzi.

Rzeczzone kary będą mogły być naznaczone na żądanie stron, a nawet bez pośrednictwa Patronów na prośby memoryał (*mémoire*), który oddadzą albo Prezesowi,

wi, albo Referentowi, albo Prokuratorowi Cesarskiemu.

108. Będzie utrzymywana w kancelaryi księga, w którą wciągane będą wszystkie produkcyje podług porządku ich dat; księga ta podzielona na Rubryki, zawierać będzie Imiona stron, ich Patronów i Referenta; zostawiona będzie iedna rubryka próżna.

109. Gdy wszystkie strony zaprodukują lub po upłynieniu terminów powyżey ustanowionych, Pisarz na dopomnienie się strony naysilniejszey, odda papiery Referentowi, który je weźmie, podpisując się w rubryce próżney, księgi produkcyjney.

110. Gdyby Referent umarł, złożył urząd, albo był w niemożności zrobienia relacyi, będzie wyznaczony inny, po podaniu Noty, (*requête*) na zalecenie Prezesa wręczone stronie lub iey Patronowi, na trzy dni przynajmniej przed zdaniem relacyi.

111. Wszelkie relacje odbywać się będą na audyencyi, nawet w sprawach mających być roztrzyganemi przez decyzją po roztrząśnieniu papierów; Referent w krótkości przedstawi fakta i zasady, nie dając wego zdania: Obrońcy pod żadnym pretextem nie będą mogli się odezwać po relacyi, wolno im tylko będzie podać Prezesowi natychmiast proste adnotacye wyrażające

- fakta, w którychby utrzymywali, że relacja jest niedokładna lub nierzetelna.
112. Jeżeli sprawa jest z tych, które Prokuratorowi Cesarskiemu komunikowanemi być powinny, tedy ten zrobi wprzód swoje wnioski na audyencji.
113. Nie będzie można zakładać opozycji przeciw dekretem, wydanym dlatego z papierów iedney strony, że druga nie złożyła.
114. Referent odda po dekreście papiery do kancelaryi, i będzie z tego zakwitowanym przez samo wymazanie swego podpisu z księgi produkcyney.
115. Patronowie odbierając swe papiery, zaznaczą na marginesie księgi, to naznaczenie na marginesie, będzie służyło za kwit Pisarzowi.

TYTUŁ VII.

O Dekretach.

116. Dekreta wydawane będą większością głosów i natychmiast wyrzeczone: iednakże będą mogli Sędziowie wyjść do izby konferencyjonalney i tam zbierać głosy; będą także mogli przeciągnąć sprawę do iedney z przyszłych audyencji, końcem wyrzeczenia dekretu.

117. Jeżeli będzie więcéy iak dwa zdań, Sędziowie będący w mniejszey liczbie winni będą przyłączyć się do iednego z dwóch zdań póchodzących od większey liczby: iednakowoż nie będą obowiązani do nich się przyłączyć, aż dopiero po powtórnyém poprzedniczo głosowaniu.
118. W przypadku równości zdań, Sędzia przyzwany zostanie do iey rozstrzygnięcia; gdyby nie było Sędziego, Assessor, gdyby nie było Assessora, adwokat będący przy Sądzie, a gdyby tego nie było, Patron: wszyscy przywołani będą podług porządku ich nominacyi; sprawa na nowo będzie głośno wprowadzona.
119. Jeżeli dekret nakazuje stawienie się stron, wskaże dzień stawienia się.
120. Wszelki dekret nakazujący przysięgę, wyrazi fakta, na które takowa przysięga będzie.
121. Przysięga wykonaną będzie przez stronę, osobiście, i na audyencji. W przypadku przeszkody prawney i należycie stwierdzoney przysięga będzie mogła być wykonaną przed Sędzią, którego Sąd wyznaczy, i który uda się do strony w asystencyi Pisarza.
- Jeżeli strona której jest przysięga deferowaną, nadto jest oddaloną, Sąd będzie mógł zalecić, żeby ją wykonała przed Są-

dem, w którego obrębie znajduie się iey mieszkanie.

We wszelkich przypadkach, przysięga wykonaną będzie w przytomności drugiej strony, lub po należytym przywołaniu oney przez oświadczenie Patronowi przez Patrona, a jeżeli nie masz ustanowionego Patrona, przez pozew zawierający w sobie wymienienie dnia, w którym przysięga ma być wykonaną.

122. W przypadkach tych w których Sądy mogą pozwolić na odłożenie exekucyi swych dekretów, uczynią to w tymże samym dekrete, w którym będzie spór rozstrzygany, i w którym wyrażone będą powody do odłożenia.

123. Odłożenie zacznie się rachować od dnia zapadłego dekretu, jeżeli jest oczny, a od dnia wręczenia, jeżeli jest zaoczny.

124. Dłużnik nie będzie mógł otrzymać odłożenia ani używać go, gdy mu będzie dozwolone, jeżeli jego dobra na instancją innych wierzycieli są przedane, jeżeli jest w handlu podupadłym, lub zaoczny dekret przeciw niemu wyrzeczony został, albo jeżeli jest osadzony w więzieniu, lub nakoniec gdy się przyczynił do zmniejszenia bezpieczeństwa, kontraktem swemu wierzycielowi zapewnionego.

125. Pomimo dozwolonego odłożenia, będzie jednak wolno wierzycielowi przedsiębrać kroki, dążące do zabezpieczenia iego pretensyi.

126. Areszt osobisty wyrzeczonym tylko będzie w przypadkach prawem przepisanych, zostawione jest jednak roztropności Sędziów iego wyrzeczenie:

1mo. Za wszelkie szkody w materii cywilnej przechodzącej sumę trzechset franków;

2do. Za pozostałość z rachunków opiekuńczych, kurateli, administracyi iakiego zgromadzenia i gminu, instytutów publicznych, lub wszelkiej administracyi sądownie powierzoney, oraz za wszelkie zwroty nastąpić mogące z zdania rzeczonych rachunków.

127. Sędziowie będą mogli zalecić w przypadkach wymienionych poprzedzającym artykułem, ażeby było wstrzymane wykonanie aresztu osobistego, przez przeciąg czasu który wyznaczą, po którym nastąpi takowy areszt osobisty, bez nowego dekretu. To wstrzymanie będzie tylko mogło być dozwolone dekretem rozstrzygającym przedmiot główny i wyrażającym powody do odłożenia.

128. Każdy dekret skazujący na wszelkie szkody, zawierać będzie ich oblikwidacyą,

lub będzie w nim nakaz podania onych reiestru.

129. Dekreta skazujące na zwrócenie owoców (*fruits*), wyrażać będą, iż takowe nastąpi w naturze za rok ostatni, a za lata poprzedzające, podług ceny najbliższych targów, mając uwagę na porę i na cenę pospolitą w roku; w niedostatku zaś ceny targowej, podług zdania Biegłych. Jeżeli jest niepodobne zwrócenie w naturze za rok ostatni, tedy takowe nastąpi w tym sposobie, iak za lata poprzedzające.

130. Wszelka strona przegrywająca będzie skazana na zapłacenie kosztów.

131. Jednakowoż będą mogły być koszta kompensowane całkowicie, lub w części, między Małżonkami, poprzednikami, następcami, rodzeństwem lub powinowatemi w tymże stopniu; Sędziowie będą mogli także kompensować koszta całkowicie lub w części, gdy strony wzajemnie przegrywają w pewnych artykułach.

132. Patronowie i Woźni, którzy przestąpili granice swego urzędu, opiekunowie, kuratorowie, successorowie *cum beneficio legis et inventarii*, lub inni Administratorowie, którzy wystawili na niebezpieczeństwo interessa swych administracyi, będą mogli być skazanemi na zapłacenie kosztów, w swym imieniu i bez poszukiwania onych,

a nawet gdyby tak wypadło na wynadgrózenie szkód wszelakich; i to przeskadzać nie będzie zawieszeniu w urzędzie Patronów i Woźnych, i skassowaniu opiekunów i innych osób, podług mniey lub więcej ważnych okoliczności.

133. Patronowie będą mogli żądać oddzielenia (*distraction*) dla siebie kosztów, twierdząc, pod czas wyrzeczenia dekretu, że wyłożyli z góry większą część wydatków. Oddzielenie kosztów będzie tylko mogło być wyrzeczone w tym samym dekrecie, który na nie skazywać będzie; w takowym przypadku nastąpi oblikwidacya w imieniu Patrona, i wydany zostanie rozkaz exekucyi, co jednak nie ma mu przeskadzać dochodzenia należytości przypadającej mu od tego strony.

134. Jeżeli skarga miała za cel załatwienie tymczasowe, a sprawa jest w tym położeniu, że nie tylko tymczasowo załatwioną, ale i zupełnie rozsądzoną być może, Sędziowie będą obowiązani obić wszystko jednym dekretem.

135. Exekucya tymczasowa bez kaucyi nakazaną będzie, gdy jest dokument autentyczny, obietnica przyznana, albo skazanie poprzednicze dekretem, od którego nie masz apellacyi,

Eksekucya tymczasowa będzie mogła być nakazana z kaucją lub bez kaucyi, gdy chodzić będzie:

- 1mo. O obsejllacyą i odjęcie pieczęci, lub o spisanie inwentarza.
 - 2do. O nagłe reparacye.
 - 3tio. O exmissyą z jakiego miejsca, gdy nie masz kontraktu dzierżawnego, lub gdy kontrakt dzierżawny wyszedł.
 - 4to. O wyznaczenie osób, w których ręku ma być złożony przedmiot zasekwestrowany (*Séquestres*), Kommissarzy i Dozorców, (*gardiens*).
 - 5to. O przyjęcie kautorów i zaręczycieli za kautorów.
 - 6to. O mianowanie opiekunów, kuratorów i innych administratorów, i o zdanie rachunków.
 - 7mo. O zapłatę za stół (*pensions*), lub tymczasowe alimenty.
136. Jeżeli Sędziowie opuścili w dekreście nakaz eksekucyi tymczasowej, nie będą mogli iey nakazać drugim dekretem, lecz zostawia się stropom wolność upomnienia się o nią, apelluiąc.
137. Eksekucya tymczasowa nie będzie mogła być nakazaną za koszta, chociażby nawet przysądzone były końcem wynagrodzenia szkód wszelkich.

138. Prezes i Pisarz podpiszą oryginał każdego dekretu, skoro tylko wydanym zostanie; zrobiona będzie wzmianka na marginesie protokołu audyencyjonalnego o Sędziach i Prokuratorze Cesarskim, którzy się przy tym znajdowali; ta wzmianka będzie również podpisana przez Prezesa i Pisarza.

139. Pisarze którzy wydadzą ekstrakt dekretu wprzód nim będzie podpisany, pościągionemi będą jako fałszerze.

140. Prokuratorowie Cesarscy i generalni, każą sobie pokazać co miesiąc akta oryginalne dekretów, i zatrudnią się roztrząśnieniem, czyli zadosyć uczynionym było powyższym zaleceniom.

W przypadku uchybienia, spiszą w tym mierze protokół, końcem postąpienia sobie tak jak będzie należało.

141. Redakcyja dekretów zawierać w sobie będzie imiona Sędziów, Prokuratora Cesarskiego, jeżeli był słuchanym, równie jak i Patronów; imiona, stan i mieszkanie stron, ich wnioski, przedstawienie w krótkości punktów *juris et facti*, powody i nakazy dekretów.

142. Redakcyja zrobiona będzie po wzajemnym wręczeniu sobie przez strony, punktów poprzedzających nakaz dekretu, (*qualités*), zatem ta która zechce wyjąć

dekret oczny, obowiązana będzie wręczyć Patronowi swego przeciwnika te punkta, zawierające w sobie imiona, stan i mieszkanie sron, wnioski i punkta *juris et facti*.

143. Oryginał tego wręczenia znajdować się będzie przez dwadzieścia cztery godzin w ręku woźnych audyencyonalnych.

144. Patron który zechce stanąć z opozycją, bądź przeciw pierwszemu punktowi, (*qualités*), bądź przeciw przedstawieniu punktów *juris et facti*, oświadczy to woźnemu, który obowiązany będzie zrobić o tem wzmiankę.

145. Na proste oświadczenie Patronowi przez Patrona, opozycja ta załatwioną zostanie między sronami, przez Sędziego prezydującego; w przypadku przeszkody, przez najstarszego z porządku nominacji.

146. Ekstrakty dekretów będą miały początek i zakończenie podług przepisu aktu Konstytucyjnego Cesarstwa pod dniem 28. Floréal roku XII.

147. Jeżeli jest w sprawie Patron, nie będzie mógł być dekret exekwowany, póki nie będzie wręczonym Patronowi, pod nieważnością; dekreta tymczasowo załatwiające i stanowcze, które sronę jedną lub drugą skazują, będą prócz tego wręczone sronie, bądź osobiście, bądź w za-

mieszkań, i będzie zrobiona wzmianka o wręczeniu Patronowi.

148. Gdyby Patron umarł, lub przestał w sądach stawać, dość będzie na wręczeniu sronie; lecz w takowem zrobiona będzie wzmianka, że Patron umarł, lub że przestał odbywać swój urząd.

TYTUŁ VIII.

O Dekretach zaocznych i opozycjach.

149. Gdyby Pozwany nie ustanowił Patrona, albo gdyby ustanowiony Patron nie stawił się na dzieńznaczony do audyencji, uznaniem zostanie ~~nieposłuszeństwo~~. *zaoczność*

150. Po przywołaniu, sprawy będzie ogłoszone na audyencji ~~nieposłuszeństwo~~, i wnioski srony domagającej się, będą iey przyłączone, gdy takowe okażą się sprawiedliwymi i dokładnie sprawdzonemi: iednakże wolno będzie Sędziom kazać złożyć papiery, końcem wyrzeczenia dekretu na następujący audyencji. *zaoczność*

151. Gdy kilka sron zapozwanych będzie w iednymże przedmiocie, z rozmaitemi terminami, nie będzie żadna poczytana za ~~nieposłuszną~~, aż dopiero po upłynieniu najdłuższego terminu. *nieposłuszeństwo*

152. Wszystkie strony przywołane a niestawiające, będą w iednymże dekrete za nieposłuszne uznane; a jeżeli przeciwko każdej z nich z osobna użyte zostało uznanie ię za nieposłuszną, koszta za te osobne uznania, nie będą przyjęte do oblikwidacyi; poniesie ie Patron, i nie będzie ich mógł wcale poszukiwać na stronie.

153. Jeżeli z dwóch albo więcej stron zapozwanych, iedna się nie stawia, a druga stanie, iedno z drugim będzie połączone, a dekret tego połączenia będzie wręczony stronie niestawiającej, przez woźnego wyznaczonego. Wręczenie zawierać będzie wezwanie na dzień w którym sprawa ma być przywołaną; iednym tylko dekretem wszystko będzie roztrzygnięte, przeciwko któremu nie będzie mogła zayść opozycja.

154. Pozwany który ustanowił Patrona, będzie mógł, nie złożwszy obrony, po iednym tylko oświadczeniu, stawic się na audyencyi, i zyskać aby niestawiający Powód za nieposłusznego uznany został.

155. Dekreta zaoczne wykonywanemi nie będą przed upłynieniem tygodnia od wręczenia Osobie lub w ię zamieszkaniu, jeżeli nie było ustanowionego Patrona, chyba dla nagłych okoliczności, w przypad-

kach przepisanych w Artykule 135. wykonywanie ich było nakazane przed upłynieniem tego terminu.

Będzie także wolno Sędziom, w przypadku tylko gdyby przewłoka groziła niebezpieczeństwem, nakazać exekucyą bez względu na opozycyą, z kaucyą lub bez kaucyi; co iednymże tylko dekretem będzie mogło być uskutecznione.

156. Wszelkie dekreta zaoczne przeciwko stronie, która nie ustanowiła Patrona, będą wręczone przez woźnego wyznaczonego bądź przez Sąd, bądź przez Sędziego zamieszkania niestawiającej strony, któremu Sąd to zleci. Winny być exekwowanemi w ciągu sześciu miesięcy po ich otrzymaniu, inaczej uważane będą za nienastąpione.

157. Jeżeli dekret wydany został przeciwko stronie mającej Patrona, opozycya przez tydzień tylko będzie mogła być przyjętą, rachując od dnia wręczenia Patronowi.

158. Jeżeli wydany został przeciwko stronie nie mającej Patrona, opozycya będzie tylko mogła być przyjętą, aż do wykonanie dekretu.

159. Dekret uważa się za wykonany, gdy aresztowane ruchomości zostały przedane, albo gdy skazany, został uwięzionym,

lub w dozor poleconym, albo gdy go uwiadomiono o aresztowaniu iedney lub kilku iego nieruchomości, lub gdy koszta zostały zapłacone, albo nakoniec gdy Akt iaki nastąpił, z którego koniecznie okazuje się, że wykonanie dekretu wiadome było stronie niestawiający. Oppozycja założona w powyższych czasu przeciągach, i podług form poniżej przepisanych zawiesza exekucyą, jeżeli nie była nakazaną bez względu na opozycyą.

160. Gdy dekret wydanym będzie przeciwko stronie mającey Patrona, opozycja będzie tylko mogła być przyjętą wtedy, gdy zanesioną zostanie w nocy wręczoney Patronowi przez Patrona.

161. Nota ta zawierać będzie zasady opozycji, chyba że zasady obrony wręczone były przed dekretem, a w takowym przypadku dość będzie na oświadczeniu, że się ich używa iako zasad opozycji: opozycja któraby nie w takiej formie wręczoną była, nie wstrzyma exekucyi; odrzuconą zostanie na proste oświadczenie, i nie będzie wcale potrzeba żadnego innego postępowania.

162. Gdy dekret wydany będzie przeciwko stronie nie mającey Patrona, opozycja będzie mogła być uczynioną, bądź przez Akt nie sądowy, bądź przez oświadczenie

na rozkazie dekretu (*Commandement*), na protokółach tyczących się aresztowania albo uwięzienia, albo na wszelkim innym akcie exekucyynym, iednakże z tym warunkiem, iż zanoszący opozycyą, ponowia ją w nocy, w ciągu tygodnia, ustanawiając przytém Patrona; po przeminieciu tego czasu nie będzie już mogła być przyjętą; exekucya będzie kontynuowaną, i nie będzie wcale potrzeba iey nakazywać.

Jeżeli Patron strony, która otrzymała dekret, umarł, lub nie może już stawać, strona ta zleci, aby o nowém ustanowieniu patrona, uwiadomić niestawiającego, który będzie obowiązany w powyższych przeciągach czasu, rachując od wręczenia, powtórzyć swoię opozycyą w nocy, ustanawiając przytém Patrona.

W żadnym przypadku nie będą przyjęte do oblikwidacyi kosztów, zasady opozycji po nocy podane.

163. Będzie utrzymywana w kancelaryi księga, w której Patron strony zanoszącey opozycyą zrobi w krótkości wzmiankę o opozycji, wyrażając imiona stron i ich Patronów, daty dekretu i opozycji, nie będzie się należała żadna opłata wpisowa (*d'enregistrement*), wyjąwszy gdyby Extrakt tego był wydany.

164. Żaden dekret zaoczny nie będzie względem trzeciego wykonany, iak na zaświadczenie Pisarza, stwierdzające, że żadna opozycya w księgę wciągniętą nie została.
165. Nigdy nie będzie mogła być przyjęta opozycya przeciwko dekretowi, którym odrzucona została pierwsza opozycya.

TYTUŁ IX.

O EXCEPCYACH.

§. I.

O Kaucyi, którą cudzoziemcy złożyć powinni.

166. Każdy cudzoziemiec, czyli będzie głównym Powodem, czyli wchodzącym do sprawy (*intervenant*), obowiązany będzie, na domaganie się Pozwanego, przed wszelką inną excepcją, złożyć kaucyą na to, iż zapłaci kosztą i szkody wszelakie, na które mógłby być skazanym.
167. Dekret nakazujący kaucyą, ustanowi iaką sumnę takową wynosić powinna: Powód który złoży takową sumnę, albo udowodni, że jego nieruchomości leżące we Francyi, dostatecznemi są do odpowiedzial-

ności za nią, uwolnionym będzie od złożenia kaucyi.

§. II.

O odesłaniu do innego Sądu.

168. Strona przywołana nie przed ten Sąd do którego sądenie iey sprawy należy, będzie mogła żądać aby odesłaną była przed właściwych Sędziów.
169. Obowiązana będzie podać to żądanie przed wszelkiemi innemi excepcyami i odpowiedziami.
170. Gdyby iednakowoż Sąd nie był właściwym co do materyi, żądać będzie można odesłania w iakimbykolwiek bądź stanie proces się znajdował; a gdyby nie żądano odesłania, Sąd obowiązany będzie odesłać z urzędu, tam gdzie należy.
171. Jeżeli iuż wprzódby zanesiona była skarga w tymże przedmiocie do innego Sądu, albo gdy spór iest w związku z sprawą iuż toczącą się w innym Sądzie, odesłanie do tego Sądu będzie mogło być żądane i nakazane.
172. Wszelkie domaganie się odesłania, sądzone będzie w krótkości, i nie będzie wcale mogło być odkładane do rozsądenia głównej sprawy, ani z nią być połączone.

§. III.

O Nieważności.

173. Wszelka nieważność pozwu albo aktu processowego jest uchylona, jeżeli nie jest przedstawioną przed wszelką odpowiedzią lub excepcją, wyjąwszy excepcye o niewłaściwość Sądu.

§ V.

Excepcye odkładające (dilatoires).

174. Sukcessor, Wdowa, Rozwodka, albo Separatka co do majątku, zapozwana jako żyjąca w spółnictwie onego, będą mieli trzy miesiące czasu, od dnia otworzenia się sukcesyi albo rozwiązania spółnictwa, do spisania inwentarza, a czterdzieści dni do namyslenia się; jeżeli inwentarz przed upłynieniem trzech miesięcy został spisany, czterdziestodniowy przeciąg czasu zacznie się od dnia w którym inwentarz został ukończony.

Jeżeli udowodnią, że inwentarz w trzech miesiącach spisany być nie mógł, dozwolony im będzie przyzwoity przeciąg czasu do spisania onego, i czterdzieści dni do namysłu; co w krótkości załatwione będzie.

Sukcessorowi iednak po upłynieniu czasu powyżey dozwolonego, zostanie wolność spisania ieszcze inwentarza i noszenia imienia sukcessora *cum beneficio legis et inventarii*, byleby nie wykonał żadnego aktu iako sukcessor, albo byleby nie było przeciwko niemu prawomocnego dekretu, skazującego go iako sukcessora przyymującego spadek bez dobrodzieystwa *legis et inventarii* (*héritier pur et simple*).

175. Ten który utrzymywać będzie, iż ma prawo przypozwania ewiktora, obowiązany będzie wykonać to w ciągu tygodnia od dnia pierwiastkowej skargi, oprócz dnia iednego na każde trzy miryamenty. Jeżeli jest kilku Ewiktarów wchodzących do teyże saméy ewikcyi, ieden będzie termin dla wszystkich, a ten będzie ustanowiony podług oddalenia miejsca mieszkania najodleglejszego Ewiktora.

176. Jeżeli Ewiktor utrzyma, że ma prawo przywołać drugiego iako swego ewiktora (*sous-garant*), obowiązany będzie uczynić to w powyższym przeciągu czasu, rachując od dnia w którym skarga przeciw niemu o ewikcyą zanesioną została: to tak następnie zachowane będzie względem dalszego Ewiktora.

177. Jeżeli wszelako pierwiastkowy Pozwany jest pociągniiony do Sądu w czasie wyzna-

czonym do spisania inwentarza i namyslenia się, termin do przywołania ewiktora, zacznie się dopiero od dnia w którym upłynęły terminu do spisania inwentarza i namyslenia się.

178. Nie będzie dozwolony inny termin do przyzwania Ewiktora, w jakimkolwiek bądź przedmiocie, pod pozorem małoletności, albo inszey przyczyny uprzywilejowanej; nienaruszając prawa pociągania ewiktorów, lecz bez spóźnienia tym sposobem dekrety sprawy główney.

179. Jeżeli terminu przypozwów o ewikcyą nie upłynęły w iednymże czasie, co i termin skargi pierwsiatkowej, Pozwany pierwsiatkowy nie będzie w żaden sposób uznany za nieposłusznego, gdy przed upłynieniem terminu wyraził w oświadczeniu wręczonym Patronowi przez Patrona, że pociągał o ewikcyą; warując, iż jeżeli Pozwany, po upłynieniu terminu przepisane go do przypozwania ewiktora, niendowodni, iż pociągał był o ewikcyą, rozsądzona zostanie sprawa pierwsiatkowa, a nawet skazany będzie na szkody wszelkie, jeżeli się okaże, iż pociąganie o ewikcyą, przez niego wzmiankowane, uskutecznione nie było.

180. Jeżeli Powód pierwsiatkowy utrzymaie, iż dozwolenie terminu do przyzwania ewi-

ktora nie jest potrzebne, punkt ten incydentalny w krótkości sądzonym będzie.

181. Osoby pozwane o ewikcyą, będą obowiązane rozprawić się przed Sądem, w którym się toczy sprawa pierwsiatkowa, chociażby zaprzeczały, iż są ekwitorami; lecz jeżeli się okaże z pisma lub z oczywistości *facti*, że skarga pierwsiatkowa dlatego tylko zaniesiona została, aby ich gdzie indziej a nie przed ich Sąd pociągnąć, odesłanemi przedem zostaną.

182. W ewikcyi formalney (*formelle*) co do przedmiotów realnych czyli hypotecznych, wolno będzie zawsze ewiktorowi wziąć na siebie całą sprawę ewikcyonowanego, który będzie uwolniony od sprawy, jeżeli tego domagać się będzie przed pierwszym dekretem.

Jednakże ewikcyonowany, chociaż uwolniony od sprawy, będzie mógł w niej asystować dla dopilnowania praw swoich; a Powodowi pierwsiatkowemu będzie wolno domagać się, żeby w sprawie został, dla dopilnowania prawiego.

183. W ewikcyi prostej (*simple*), Ewktor będzie mógł tylko wchodzić do sprawy, ale nie będzie mógł brać na siebie całej sprawy ewikcyonowanego.

184. Jeżeli skargi pierwsiatkowe i o ewikcyą są w tym stanie, że mogą być razem

sądzone, łącznie osądzonemi zostaną; inaczej, Powód pierwszostkowy będzie mógł żądać zadekretowania oddzielnie swej skargi: tenże sam dekret wyrzeczce względem rozdzielenia, jeżeli dwie sprawy złączonemi były, warniąc, gdyby tego wypadła potrzeba, rozsądzenie Ewikcyi, po dekreście zapadłym w rzeczy głównej.

185. Dekreta wydane przeciwko Ewiktorom formalnym, będą mogły być wykonane przeciw Ewikcyonowanym.

Dość będzie na wręczeniu dekretu ewikcyonowanym, bądź że byli uwolnionemi od sprawy, bądź że w niej assyrowali, i nie będzie wcale potrzeba żadnego innego domagania się ani postępowania. Co się tyczy kosztów i szkód wszelakich, oblikwidowanie ich i wyexekwowanie będzie tylko mogło nastąpić przeciwko Ewiktorom.

Jednakowoż w przypadku gdyby Ewiktor był w niemożności płacenia, kosztą ponosić będzie Ewikcyonowany, byleby nie był poprzedniczo uwolnionym od sprawy; będzie także ponosił szkody wszelakie, jeżeli Trybunał tego uzna potrzebę.

186. Excepcye odkładające (*dilatoires*) będą podane razem, i przed wszelką odpowiedzią co do przedmiotu głównego.

187. Sukcessorowi, wdowie, rozwodce lub seperatce, będzie wolno podać swe excepcye odkładające, dopiero po upłynieniu terminów do spisania inwentarza i do namyslenia się.

§. V.

O komunikowaniu Papierów.

188. Będzie wolno stronom wzajemnie, na proste oświadczenie, domagać się komunikacyi papierów przeciw nim użytych, w trzech dniach po wręczeniu lub użyciu takich papierów.

189. Komunikacya nastąpi między Patronami za kwitem, lub składając w kancelaryi: papiery nie będą mogły być z miejsca ruszane, chybaby się znajdowały gdzie ich oryginały, lub gdyby strona na to zezwalała.

190. Czas przeznaczony do komunikacyi będzie ustanowiony lub w kwicie Patrona, lub w dekreście który ją nakazał: gdyby nie był ustanowiony, będzie trzechdniowy.

191. Jeżeli po upłynieniu terminu, Patron nie zwrócił papierów, nastąpi na prośbę notę (*requête*), a nawet na prośbę memoriał (*mémoire*) strony, wydanie rozkazu wyrażającego, iż będzie przymuszony do rze-

czonemu zwrócenia natychmiast i aresztem osobitym, a nawet, końcem wynagrodzenia szkód wszelakich drugiej stronie, do zapłacenia po trzy franki za każdy dzień spóźnienia, rachując od dnia wręczenia rzeczonemu rozkazu, oprócz kosztów rzeczoney noty i rozkazu, których nie będzie mógł poszukiwać na stronie, od której jest ustanowiony.

192. W przypadku opozycji, punkt ten incydentalny będzie w krótkości osądzony: jeżeli Patron przegra, skazany będzie osobiście na koszt punktu incydentalnego, a nawet na wszelkie inne należne szkody i kary, podług gatunku okoliczności.

TYTUŁ X.

O rozpoznawaniu pism (vérification).

193. Gdy będzie chodziło o przyznanie i rozpoznawanie pism prywatnych, będzie wolno Powodowi, bez pozwolenia Sędziego, zlecić zapoznanie z terminem trzech-dniowym, aby uzyskać Akt przyznania, albo sprawić aby pismo uważanem było za przyznane.

Jeżeli Pozwany nie zaprzecza podpisu, wszystkie koszta dotyczące się przyznania
lub

lub rozpoznawania, a nawet zarejestrowania pisma, będą ponoszone przez Powoda.

194. Jeżeli Pozwany nie stawia się, uznany będzie za nieposłusznego, i Pismo uważane będzie za przyznane: jeżeli pozwany przyzna pismo, będzie na to w dekreście dane zaświadczenie Powodowi.

195. Jeżeli Pozwany zapiera się podpisu sobie przypisywanego lub oświadcza, że nie przyzna podpisu przypisywanego trzeciemu, rozpoznawanie tego będzie mogło być nakazane tak przez dokumenta, iako też przez Biegłych i przez świadków.

196. Dekret upoważniający rozpoznawanie, nakaze uskutecznienie jego przez trzech Biegłych, i mianować ich będzie z urzędu, chyba że strony zgodziły się na ich mianowanie. Tymże dekretem wyznaczony będzie Sędzia, przed którym odbywać się będzie rozpoznawanie; wyrażać on także będzie, że papier mający być rozpoznawany, złożony zostanie w kancelaryi (*greffe*), po poprzedniczym dokładnem opisanu stanu jego, i po podpisaniu onego i zaparafowaniu przez Powoda, lub jego Patrona i przez Pisarza, który spisze wszystkiego Protokół.

197. W przypadku wyłączenia Sędziego delegowanego lub Biegłych, postąpiono bę-

dzie podług przepisów w Tytułach XIV. i XXI. niniejszcy Księgi.

198. W ciągu trzech dni po złożeniu papieru, będzie wolno Pozwanemu przetrzeć go w kancelaryi, stamtąd go nie wynosząc: podczas tego przeglądania, papier będzie zaparafowany przez niego, lub przez iego Patrona, lub szczególnego Pełnomocnika: a Pisarz tego spisze protokół.

199. W dzień wyznaczony rozkazem Sędziego delegowanego, i na wezwanie strony najpilniejszy wręczone Patronowi, jeżeli był ustanowionym, inaczej zaś w zamieszkaniu, przez woźnego wyznaczonego rzeczonym rozkazem, strony obowiązane będą stawieć się przed rzeczonym Delegowanym, dla ułożenia się względem papierów mających być użytemi do porównania: jeżeli Powód domagający się rozpoznawania nie stanie, papier będzie odrzucony; jeżeli zaś Pozwany, Sędzia będzie mógł uważać papier za przyznany. W obu przypadkach, dekret wydany będzie na następującej audyencyi, na relacyą Sędziego delegowanego, bez wręczenia wezwania do rozprawy: opozycya przeciw niemu będzie mogła być dopuszczoną.

200. Jeżeli strony nie zgadzają się z sobą co do papierów mających być użytemi do

porównania, Sędzia będzie mógł tylko przyjąć za takie;

1mo. Podpisy Położone w Aktach przed Notaryuszami, albo podpisy położone w Aktach sądowych w przytomności Sędziego lub Pisarza, albo nakoniec papiery pisane i podpisane przez tego którego pismo ma być porównywane, a które on pisał i podpisał jako Sędzia, Pisarz, Notaryusz, Patron, Woźny, lub odbywający pod innym jakim tytułem, urząd osoby publiczney;

2do, Pisma i podpisy prywatne przyznane przez tego któremu jest przypisywany papier mający być rozpoznawanym, ale nie takie które on zaprzeczał, albo których nie przyznawał, chociażby były wprzód rozpoznawane i przyznane za pochodzące od niego.

Gdyby zaprzeczanie albo nieprzyznanie ścierało się tylko do części papieru mającego być rozpoznawanym, wolno jest Sędziemu rozkazać, aby reszta rzeczonego papieru służyła do porównania.

201. Jeżeli papiery mające służyć do porównania znajdują się w ręku zachowywaczów (*dépositaires*) publicznych lub innych, Sędzia delegowany nakaze, aby na dzień i godzinę przez niego wyznaczone, posiadacze tych papierów przynieśli one

na miejsce, gdzie się będzie odbywało rozpoznawanie, pod karą przymuszenia do tego osobistym aresztem zachowywaczów publicznych, a innych drogą pospolitą, warując nawet przeciw tym drugim, nakazanie aresztu osobistego, gdyby tego była potrzeba.

202. Jeżeli papiery mające służyć do porównania, nie mogą być z miejsca przenieszone, albo jeżeli posiadacze ich są nadto oddaleni, zostawiono jest roztropności Trybunału nakazać, na relacyą Sędziego delegowanego i po wysłuchaniu Prokuratora Cesarskiego, aby rozpoznawanie odprawiło się w miejscu mieszkania zachowywaczów, albo w miejscu najbliższym, lub ażeby w wyznaczonym przeciągu czasu i drogami przez dekret Trybunału przepisanimi, papiery zostały przysłane do kancelaryi.

203. W ostatnim tym przypadku, jeżeli zachowywacz jest osobą publiczną, zrobi poprzedniczo ekstrakt czyli kopią kollacyonowaną papierów, takowa będzie skonfrontowaną z Oryginałem przez Prezesa Sądu swego obębu, który tego spisze Protokół: rzeczony ekstrakt czyli kopia będzie umieszczona przez zachowywacza w liczbie jego Oryginałów, końcem zastępowania ich aż do momentu odesłania papierów; i będzie mu wolno wydawać ekstrakta urzę-

dowe (*grosses*) i kopie, robiąc wzmiankę o spisanych protokule.

Zachowywacz będzie miał sobie zapłacone koszta przez Powoda pociągającego do rozpoznawania, stosownie do oblikwacyi zrobionej przez Sędziego, który spisał Protokół, podług którego wydany będzie rozkaz exekucyjny.

204. Strona najpilniejsza zleci wezwanie pozwem Biegłych i Zachowywaczów, aby się znajdowali na miejscu, na dzień i godzinę wyznaczoną rozkazem Sędziego delegowanego; Biegłych końcem wykonania przysięgi i przytąpienia do rozpoznawania, a Zachowywaczów, końcem przedstawienia papierów mających służyć do porównania; strona wezwana będzie do stawienia się, oświadczeniem wręczonym Patronowi przez Patrona; wszystkiego spisany będzie Protokół, dana będzie onego kopia w ekstrakcie Zachowywaczom. co do przedmiotu ich tyczącego się, równie iako i kopia w ekstrakcie dekretu.

205. Gdy papiery przedstawionemi będą przez Zachowywaczów, zostawiono będzie roztropności Sędziego delegowanego, aby im rozkazał być przy rozpoznawaniu, końcem dania baczości na rzeczony papiery, i żeby je odbierali i przedstawili na każdej Sessyi; lub też aby nakazał, żeby

- zostały złożone w rękę Pisarza, który protokółem to na siebie weźmie; w tym ostatnim przypadku, jeżeli Zachowywacz jest Osobą publiczną, będzie mógł sporządzić ich kopiią, jako rzeczono w Artykule 203^{cim}; chociażby nawet miejsce gdzie się odbywa rozpoznawanie było po za obrębem, w którym Zachowywacz ma prawo odbywać obowiązki swego urzędu.
206. W niedostatku, lub w przypadku niedostateczności papierów mających służyć do porównania, Sędzia delegowany będzie mógł zalecić napisanie kawałka mającego w sobie wszelkie litery (*un corps d'écriture*), który będzie dyktowany przez Biegłych, w przytomności lub po przywołaniu Powoda.
207. Po wykonaniu przysięgi przez Biegłych, i po komunikowaniu im papierów, lub po napisaniu rzeczonego kawałka, strony wyйдą, podawszy względem Protokołu Sędziego delegowanego swe uwagi i żądania takie, jakie im się zdawać będą.
208. Biegli przystąpią razem do rozpoznawania w kancelaryi przed Pisarzem lub przed Sędzią, jeżeli tak rozkazał: a jeżeli nie mogą zakończyć w tym dniu, odłożą na pewny dzień i godzinę wyznaczoną przez Sędziego lub Pisarza.

209. Relacya ich będzie przyłączona do oryginalnego Protokołu Sędziego delegowanego, i nie będzie potrzeba iéy zaprzysięgać; Papiery oddane będą zachowywanym, którzy na to dadzą kwit Pisarzowi na Protokule.

Oblikwidacya dniowego i nagroda Biegłym, będzie wyrażona na Protokule, i rozkaz exekwowania oney wydany będzie przeciw Powodowi, który żądał rozpoznawania.

210. Trzech biegłych obowiązanych będzie spisać wspólną relacyą z powodami, i wyrazić iedno tylko zdanie, większością głosów utworzone.

Jeżeli są zdania różne, relacya zawierać w sobie będzie ich powody, i nie wolno będzie dać poznać zdanie partykularne Biegłych.

211. Będą mogli być słuchanemi iako świadkowie ci, którzy widzieli iak pisano, lub podpisywano pismo o które rzecz chodzi, albo którzy mieli wiadomość iaką o faktach mogących służyć do odkrycia prawdy.

212. Przystępując do wysłuchania świadków, papiery zaprzeczane lub nieprzyznane, będą im przedstawione i przez nich zaparafowane; będzie o tém zrobiona wzmianka, równie iak o tém gdyby się wzbraniłi parafować; będą prócz tego zachowane

prawdła poniżej przepisane względem inkwizycji.

213. Gdy będzie dowiedziono, że papier jest pisany lub podpisany przez tego który go się wypierał, skazany będzie na zapłacenie na skarb sto pięćdziesiąt franków, oprócz wydatków i szkód wszelakich strony, i będzie mógł być skazanym nawet na areszt osobisty w głównym przedmiocie sprawy.

TYTUŁ XI.

O fałszu, iako punkcie incydentalnym w sprawie cywilnej, (du faux incident civil.)

214. Osoba utrzymująca, że papier wręczony, komunikowany albo produkowany w ciągu sprawy, jest fałszywy albo sfałszowany, może, gdyby potrzeba było, być przypuszczoną do wpisania się z zadaniem fałszu, chociażby już rzeczony papier był, bądź przeciw zadającemu fałsz, bądź przeciw pozwanemu o fałsz iako o punkt incydentalny, rozpoznawany winnym celu, a nie w celu dochodzenia fałszu, iako punktu głównego, lub iako punktu incydentalnego, i chociażby z tego powodu zapadł dekret zasa-

dzony na rzeczonym papierze iako mianym za prawdziwy.

215. Chcący się wpisać z zadaniem fałszu, będzie obowiązany wezwać naprzód drugą stronę, oświadczeniem wręczonem Patronowi przez Patrona, do wyrażenia czyli chce lub nie chce użyć tego papieru, z oznajmieniem, że w przypadku, gdyby go użyła, on wpisze się z zadaniem fałszu.

216. Strona wezwana obowiązana jest, w przeciągu tygodnia wręczyć przez oświadczenie Patrona, oznajmienie, że chce użyć lub nie, papieru zaskarżonego o to że fałszywy, i takowe oznajmienie podpisze sama lub mający od niej szczególne i urzędowe pełnomocnictwo, którego kopia będzie przyłączona.

217. Jeżeli ten który w takowym wezwaniu oznacza Pozwanego, nie poda takowego oznajmienia, lub jeżeli wyrazi, że nie chce użyć tego papieru, na ów czas Powód może prosić oświadczeniem wnieść to na audyencyą, końcem pozyskania nakazu, aby papier miany za fałszywy, odrzuconym został co do interesu Pozwanego, warując dla Powoda wolność czynienia z niego takowych wniosków, i następności, iakie mu się zdawać będzie, lub zakładania o wynagrodzenie szkód wszelakich.

kich, takich pretensyi iakie z przyzwolności osądzi.

218. Gdy Pozwany oświadczy, że chce użyć tego papieru, Powód wyrazi przez oświadczenie zrobione w kancelaryi podpisane przez niego lub przez mającego od niego plenipotencyą specyjalną i urzędową, że zamiarem jego jest wpisać się z zadaniem fałszu; prośbą oświadczeniem wniesie to na audyencyą, końcem pozyskania wolności wpisaną się, i aby Delegowany mianowanym został, przed którymby się takowego dochodziło.

219. Pozwany obowiązany będzie oddać do kancelaryi papier zaskarżony o to że fałszywy, w ciągu trzech dni po wręczeniu dekretu przypuszczającego wpisanie się i mianującego Delegowanego, i wręczyć w trzech następujących dniach zaświadczenie złożenia w kancelacyi.

220. Gdyby Pozwany w rzeczonym terminie nie uczynił zadosyć temu, co jest w poprzedzającym artykule przepisano, Powód będzie to mógł przedstawić na audyencyi, końcem pozyskania dekretu odrzucającego rzeczony papier, podług tego co jest wyrażone powyżey w artykule 217. chyba by wolał raczey domagać się, aby mu pozwolono złożyć rzeczony papier swym kosztem do kancelaryi, za co mu Pozwany zwróci

wydatki, iako kosztu za nieposłuszeństwo, i tym końcem wydany mu będzie rozkaz exekucyyny.

221. W przypadku gdyby był gdzie oryginał papieru oskarżonego o to że fałszywy, załeczone zoftanie, gdyby wypadła potrzeba, przez Sędziego delegowanego, na notę Powoda, ażeby Pozwany w czasie sobie przepisany, dostawił przerzeczony oryginał do kancelaryi, a zachowywacze onego, będą do tego przymuszeni, aresztem osobistym, jeżeli są urzędnikami publicznymi, a aresztem rzeczowym, karą pieniężną, a nawet aresztem osobistym, gdyby tego wypadła potrzeba, jeżeli nie są publicznymi urzędnikami.

222. Zoftawione jest roztropności Trybunału rozkazać, po odehraniu relacyi Sędziego delegowanego, aby przytąpiono do dalszego dochodzenia fałszu, nie czekając na przyniesienie oryginału; iako też ustanowić co będzie należało, w przypadku gdyby rzeczony oryginał nie mógł bydz przyniesionym, lub gdyby dostatecznie udowodnionym było, że został potajemnie wziętym, albo że zginął.

223. Przeciąg czasu wyznaczony do przyniesienia oryginału, zaczyna się od dnia wręczenia rozkazu, lub Dekretu, w zamieszkanu osób tenże oryginał posiadających.

224. Przeciąg czasu w którym przepisano Pozwanemu, aby przyniósł oryginał, zacznie się od dnia wręczenia rozkazu lub Dekretu, ięgo Patronowi; a gdyby Pozwany nie pśpieszył się należycie z przyniesieniem rzeczzonego oryginału w tym przeciagu czasu, Powod będzie mógł przedstawić to na audyencyi, iako rzeczono w Artykule 217.

Pśpiech, powyżey Pozwanemu przepisany, uskuteczniönym zostanie, gdy tenże Pozwany wręczy zachowywaczom, w przeciagu czasu przepisany, kopiią zrobionęgo sobie wręczenia rozkazu lub dekretu zalecającego przyniesienie rzeczzonego oryginału, i nie będzie potrzebował wyimować Extraktu rzeczzonego rozkazu lub rzeczzonego Dekretu.

225. Po nastąpieniu oddania w kancelaryi rzeczzonego papieru zaskarżonego o to że fałszywy, zaświadczenie tego będzie wręczone Patronowi Powoda, z wezwaniem ażeby był przytomnym spisaniu Protokółu, a w trzy dni po tém wręczeniu, spisany będzie Protokół stanu tego papieru.

Jeżeli Powod zlecił oddanie tego papieru, rzeczony Protokół spisany będzie w trzech dniach po rzeczöném oddaniu, wezwawszy poprzedniczo Pozwanego, ażeby był przytomnym.

226. Jeżeli nakazane zostało, ażeby oryginały przyniesione były, protokół łącznie spisany będzie tak rzeczonych oryginałów iako i kopii zaskarżonych o to że fałszywe w powyższym przeciagu czasu, iednakże Sąd będzie mógł nakazać, podług wyimania okoliczności, aby niezwłocznie spisany został protokół stanu rzeczonych kopii, nie czekając przyniesienia rzeczonych oryginałów, których stanu, w takim przypadku, będzie spisany oddzielnie protokół.

227. Protokół zawierać w sobie będzie wzmiankę i opisanie mieysc skrobanych, nadpisków, wierszy między-liniiowych i innych podobnych okoliczności; spisany będzie przez Sędzięgo delegowanego, w przytomności Prokuratora Cesarskiego, Powoda i Pozwanego, lub mających od nich plenipotencye specyalne i urzędowe; rzeczony papier i oryginały będą parafowane przez Sędzięgo delegowanego i Prokuratora Cesarskiego, przez Pozwanego i Powoda, i jeżeli mogą lub chcą ie parafować; inaczey, zrobiona o tém będzie wzmianka. W przypadku niestawienia się iedney lub drugiey strony, nieposłuszeństwo uznaniem będzie i przystąpi się do Protokółu.

228. Powod zadający fałsz lub ięgo Patron, będzie mógł wziąć do przejrzenia, w ia-

kimkolwiekby stanie rzecz się znajdowała, papiery zaskarżone o to że fałszywe, z rąk Pisarza, nie biorąc ich z miejsca i bez spóźnienia.

229. W ciągu tygodnia następującego po rzeczonym Protokule, Powod obowiązany będzie wręczyć Pozwanemu zasady, na których opiera zadawanie fałszu, a te zawierać w sobie będą *facta*, okoliczności i dowody na których chce założyć wyswietlenie fałszu lub sfalszowania; inaczej, Pozwanemu będzie to wolno przedstawić na audyencyi, końcem otrzymania nakazu, gdyby tego potrzeba było, aby rzeczony Powod odpadł od swego wpisu z zadawaniem fałszu.

230. Pozwany obowiązany będzie w ciągu tygodnia od wręczenia zasad fałszu, dać na to na piśmie odpowiedź; inaczej Powod będzie mógł wprowadzić rzecz na audyencyą, końcem uzyskania, aby ustanowioném było odrzucenie tego papieru, podług wyrażonego powyżej przepisu w artykule 217.

231. We trzy dni po rzeczonych odpisach, strona najpilniejsza będzie mogła w tej mierze udać się na audyencyą, a zasady fałszu będą przyjęte lub odrzucone, całkiem lub w części: nakazane będzie, gdyby tego wypadła potrzeba, aby rzeczony

zasady lub niektóre z nich zostały przyłączone, bądź do punktu incydentalnego względem fałszu, jeżeli niektóre z rzeczonych zasad były przypuszczone, bądź do sprawy czyli do procesu w głównym przedmiocie; wszystko to podług gatunku rzeczonych zasad i podług wymagania okoliczności.

232. Nakazane będzie dekretem, aby zasady przypuszczone, były dowiedzionemi, tak przez dokumenta iako przez świadków, przed Sędzią delegowanym, warując iż Pozwanemu wolno będzie zbierać dowody, i że użytych będzie do rozpoznania papierów zaskarżonych o to że fałszywe, trzech biegłych Pisarzy (*écrivains*), którzy mianowanemi będą z urzędu w tymże samym dekrete.

233. Zasady fałszu uznane za należące do rzeczy i przypuścić się dające, będą dokładnie wyrażone w części dekretu zalecającej (*dans le dispositif*), która dozwoli ich dowodzenia; i żadna inna zasada dowodzoną nie będzie. Jednakowoż wolno będzie Biegłym czynić takie uwagi zależące od ich sztuki, iakie im się przyzwolitemi zdawać będą, względem papierów zaskarżonych o to że fałszywe; zostawiając się moc Sędziom przyjęcia takowych podług słuszności.

234. Przystępniac do wysłuchania świadków, zachowane będą formalności poniżej do inkwizycyi przepisane: papiery miane za fałszywe, będą im przedstawione i przez nich zaparafowane, jeżeli mogą lub chcą parafować; inaczej, wzmianka o tém zrobiona będzie.

Co się tycze papierów mających służyć do porównania i bydź przedstawionemi Bieglym, wolno ie będzie także przedstawić świadkom całkiem lub w części, jeżeli to Sędzia delegowany za rzecz przyzwoitą osądzi; w którym to ie przypadku zaparafuią, iako ieśt powyżey przepisano.

235. Jeżeli świadkowie przedstawia iakie papiery podczas swego zeznania, te do niego zostaną przyłączone, po poprzedniczym onych zaparafowaniu, tak przez Sędziego delegowanego, iako i przez rzeczonych świadków, jeżeli mogą lub chcą to uczynić; jeżeli nie, tedy wzmianka o tém zrobiona będzie: a jeżeli rzeczone papiery dowodzą fałszu lub prawdy papierów zaskarżonych, będą przedstawionemi innym świadkom, którzyby o nich wiedzieli, i będą przez nich zaparafowane, podług tego co powyżey przepisane zostało.

236. Dowodzenie przez biegłych następującym odbywać się będzie sposobem:

Imo.

1mo. Ułożą się strony względem papierów mających służyć do porównania, lub Sędzia im ie wskaże; iako ieśt powiedziane w artykule 200. w tytule o *Rozpoznawaniu pism*.

2do. Oddane będą Bieglym, dekret przypuszczający wpisanie się z zadaniem fałszu, papiery miane za fałszywe, i protokół ich stanu, dekret który przypuszczał zasady fałszu, i nakazał relacyą przez Bieglych, papiery mające służyć do porównania, jeżeli były przytawione, protokół ich przedstawienia, i dekret, na mocy którego zostały przyjęte; Biegli zrobią wzmiankę w swęj relacyi o oddaniu wszystkich powyższych papierów, i o roztrząsaniu przez nich przedsięwziętém, lecz nie będzie im wolno spisywać w tej mierze żadnego protokołu; zaparafuią papiery miane za fałszywe.

W przypadku gdyby świadkowie przyłączyli papiery do swego zeznania, strona będzie się mogła domagać, a Sędzia delegowany rozkazać, aby były przedstawione Bieglym.

3tio. Będą wreszcie zachowane w rzeczoney relacyi prawidła przepisane w tytule o *Rozpoznawaniu pism*.

F

237. W przypadku wyłączania, bądź Sędziego delegowanego, bądź Biegłych, postąpi się podług przepisów w tytułach XIV i XXI. niniejszey Księgi.
238. Gdy instrukcyja będzie dokończoną, można będzie żądać dekretu prostém o świadczeniu.
239. Gdy się z postępowania wykażą znaki fałszu lub sfałszowania, i gdy sprawcy lub współnicy żyją, a dochodzenie zbrodni jeszcze nie upadło przez przedawnienie, podług obmowy kodexu Kryminalnego, Prezes wyda rozkaz aresztu (*mandat d'arrest*) przeciw obwinionym, i dopełni w téj mierze obowiązków Urzędnika Policyi sądowniczey.
240. W przypadku poprzedzającego artykułu, zawieszonym będzie dekret co do rzeczy cywilney, aż po nastąpieniu wyroku względem fałszu.
241. Gdy Trybunał wyrokując względem wpisania się z zadaniem fałszu, nakaze skasowanie, zdarcie lub zmazanie całkiem albo w części, a nawet zmienienie albo przywrócenie do dawnego stanu papierów za fałszywe uznanych, zawieszona będzie egzekucya tego punktu dekretu, póty, póki skazanemu nieupłynął termin założenia *appellacyi*, domagania się restrytucyi *in integrum* (*requête civile*) lub *kassacyi*, albo

- póki formalnie i w sposób ważny nie podda się wyrokowi.
242. W dekrete zapadłym o fałsz, będzie ustanowiono, w sposobie należytym, względem oddania papierów, bądź sironom, bądź świadkom którzy ich dostarczyli lub przedstawili; co nawet nastąpi względem papierów mianych za fałszywe, gdy za takie osądzone nie będą: co się tycze papierów wziętych z depozytu publicznego, nakazano będzie, aby były oddane zachowawcom, albo odesłane przez Pisarzów, sposobem przez Trybunał przepisany; wszystko to nastąpi bez ferowania oddzielnie innego dekretu względem wydania papierów, które iednakowoż nastąpić tylko dopiero będzie mogło po upłynieniu terminu przepisanego poprzedzającym artykułem.
243. Będzie zawieszone przez rzeczony przeciąg czasu oddanie papierów mających służyć do porównania lub innych, chyba żeby inaczej w téj mierze zalecił Trybunał, na prośbę zachowawców rzeczonych papierów, lub siron, któreby miały interes w domaganiu się tego oddania.
244. Zalecono iest Pisarzom, aby się w rzeczach ich tyczących się, ściśle stosowali do poprzedzających artykułów, pod karą zawieszenia w Urzędzie, i zapłacenia najmniej sto franków, oraz szkód wszelakich

stronom, a nawet nadzwyczajnego przeciw nim postąpienia, gdyby tego wypadła potrzeba.

245. W przeciągu tego czasu w którym rzezzone papiery znajdować się będą w kancelaryi, nie będzie wolno Pisarzom wydawać żadney kopii ani ekstraktu papierów mianych za fałszywe, chyba na mocy dekretu; co się tycze aktów, których oryginały oddane były do kancelaryi, a szczególnie, co się tycze ksiąg w których znajdują się akta nie zaskarżone o to że fałszywe, będzie wolno rzeczonym Pisarzom wydawać ich ekstrakty stronom mającym prawo onych żądania, i nie będzie im wolno brać większych opłat iak te, któreby się należały zachowywaczom rzeczonych oryginałów: a niniejszy Artykuł będzie wykonany pod karami wyrażonemi w artykule poprzedzającym.

Jeżeli zachowywacze oryginałów rzeczonych papierów wygotowali byli kopie mające zastępować rzezzone oryginały, stosownie do Artykułu 203. tytułu o *Rozpoznawaniu pism*, rzezzone akta będą tylko mogły bydz wydawanemi przez rzeczonych zachowywaczów.

246. Gdy pozywający o fałsz przegra, skazany będzie przynajmniej na trzytysią franków, i na zapłacenie szkód i wynas-

grodzeń iakich będą wymagały okoliczności.

247. Jlekoć tylko wpisanie się z zadaniem fałszu w kancelaryi uskutecznióm zostało, i podane w tey mierze żądanie było dopuszczoném, zapłacenie kary pieniężney nastąpi, chociażby potém pozywający o fałsz dobrowolnie odstąpił lub przegrał, albo sprawa uchyloną została, bądź dla zbywania na dostatecznych zasadach i dowodach, bądź dlatego, iż Pozywający za dosyć nie czynił dopilnowaniu i formalnościom powyżey przepisany; a to uskutecznióm zostanie w iakichbykolwiek bądź wyrazach dekret był wyrażony, i chociażby w dekrete nie było skarania na karę pieniężną; wszystko zaś to, choćby nawet Pozywający oświadczał się, że będzie dochodził fałszu drogą nadzwyczajną.
248. Zapłacenie kary pieniężney nie nastąpi, gdy papier lub ieden z papierów zaskarżonych o to że fałszywy, uznanym zostanie za fałszywy całkiem lub w części, albo gdy zostanie wyrzuconym ze sprawy czyli z processu, iako też gdy żądanie wpisania się z zadaniem fałszu przypuszczonem nie było; a to bez względu na iakiekolwiek bądź wyrazy, którychby Sędziowie użyli końcem odrzucenia rzeczonego żądania, lub niezważania na nie.

249. Żadna ugoda względem pociągania o fałsz co do punktu incydentalnego, nie będzie mogła być wykonaną, jeżeli nie była sądownie potwierdzoną, po poprzedniczym komunikowaniu onej urzędowi publicznemu, któremu będzie wolno w tej mierze żądać tego co za stosowne osądzi.
250. Pozywający o fałsz będzie mógł zawsze poszukiwać fałszu co do przedmiotu głównego drogą kryminalną, a w takim przypadku zawieszony będzie dekret w sprawie, chybaży Sędziowie osądzili, że proces może być sądzony pomimo papieru zaskarżonego o to że fałszywy.
251. Wszelki dekret mający za cel instrukcyą, lub stanowczy, w materyi o fałsz, będzie mógł tylko być ferowanym na wnioski urzędu publicznego.

TYTUŁ XII.

O Inkwizycyach.

252. Fakta których dowodzenia strona żądać będzie, mają być w krótkości wyrażone w prostym oświadczeniu wnioski tylko zawierającym, bez pism i bez not.
- Będą również prostym oświadczeniem, zaprzeczone lub przyznane w ciągu trzech

- dni; inaczej będzie wolno je uważać za wyznane lub uznane za prawdziwe.
253. Jeżeli fakta przypuszczać się daią, i są zaprzeczanemi, a prawo nie broni ich dowodzenia, tedy będzie takowe mogło być nakazanem.
254. Trybunałowi będzie także wolno nakazać z urzędu dowodzenie fałszów zdających mu się być stanowiącemi, jeżeli tego nie zabrania.
255. Dekret nakazujący dowodzenie, zawierając w sobie będzie:
- 1mo. Fakta mające być dowodzonemi.
- 2do. Mianowanie Sędziego mającego wy prowadzać inkwizycyą.
- Jeżeli świadkowie są nadto oddaleni, będzie mogło być nakazane, iż inkwizycyą będzie wyprowadzał Sędzia delegowany od Trybunału tym końcem wyznaczonego.
256. Odwody prawnie są dozwolone: dowody Powoda i odwody zaczynają się i kończą w przeciągu czasu ustanowionym artykułami następującemi.
257. Jeżeli inkwizycyą będzie wyprowadzona na temże samém miejscu gdzie dekret był ferowany, lub w odległości trzech miar metrów, zacznie się w przeciągu tygodnia od wręczenia Patronowi; jeżeli dekret jest ferowany przeciwko stronie która nie miała

Patrona, termin ten zacznie się od dnia wręczenia osobie lub w zamieszkaniu: takowe terminu zaczynają się również przeciwko temu, który wręczył dekret; wszystko to pod nieważnością.

Jeżeli dekret ten jest podpadający opozycji, termin takowy zacznie się od dnia upłynienia terminów opozycji.

258. Jeżeli inkwizycya ma być wyprowadzana w większej odległości, dekret ustanowi termin, w którym będzie zaczęta.

259. Inkwizycya jest uważana za zaczęta względem każdej strony, przez rozkaz który też otrzyma od Sędziego delegowanego, końcem pozwania świadków na dzień i godzinę przez niego naznaczone.

Stosownie do tego, Sędzia delegowany zacznie obu stronnie protokoły od wzmianki o domaganiu się od niego rozkazu i o wydanie onego.

260. Świadkowie będą pozвани osobiście lub w zamieszkaniu: mieszkający w zakresie trzech miryametrów od miejsca gdzie jest wyprowadzana inkwizycya, będą pozвани najmniey na dzień jeden przed wysłuchaniem; będzie dodany dzień jeden na trzy miryametry dla zamieszkających w większej odległości. Każdemu świadkowi dana będzie kopia zalecenia zawartego w dekrecie, tycającego się tylko faktów przypuszczonych,

i kopia rozkazu Sędziego delegowanego; wszystko to pod nieważnością zeznania świadków, względem którychby powyższe formalności nie były zachowane.

261. Strona, końcem znajdowania się na inkwizycyi, zapozwana będzie w zamieszkaniu swego Patrona, jeżeli go ustanowiła, jeżeli nie, tedy w swym zamieszkaniu; wszystko to przynajmniey na trzy dni przed wysłuchaniem świadków; będzie iey doniesiono o imionach, stanie i mieszkaniu świadków mających przeciw niey być stawionemi; wszystko to pod nieważnością, iak wyżej.

262. Świadkowie oddzielnie będą wysłuchanemi, czyto w przytomności, czy w nieprzytomności stron.

Każdy świadek, nim będzie wysłuchanym, powie swoje imiona, stan, wiek i mieszkanie, czyli jest krewnym lub powinowatym iedney ze stron, w jakim stopniu, czyli jest służącym lub domownikiem iedney z nich; przysięże że powie prawdę: wszystko to pod nieważnością.

263. Świadkowie niestawiający, będą na zalecenie Sędziego delegowanego, mające być wykonanem bez względu na opozycyą lub apellacyą, skazani na zapłacenie summy przynajmniey dziesięciu franków, na zysk strony końcem wynagrodzenia iey szkód

wszelakich; prócz tego będą mogli być także zaleceniem skazanemi na zapłacenie kary pieniężney, nie mogącey przechodzić sto franków.

Świadkowie niestawiający się, będą powtórnie na swój koszt zapozwani.

264. Gdyby świadkowie powtórnie zapozwani, iednakże się nie stawili, będą skazani, a to pod aresztem osobistym, na karę pieniężną stu franków; Sędzia delegowany będzie nawet mógł wydać przeciwko nim rozkaz przyprowadzenia.

265. Jeżeli świadek udowodni, że nie mógł się stawić na dzień naznaczony, Sędzia delegowany uwolni go, po nastąpieniem zeznaniu, od zapłaty kary pieniężney i od kosztów powtórnego zapozwania.

266. Jeżeli świadek udowodni, że jest w nie-sposobności stawienia się na dzień naznaczony, Sędzia delegowany pozwoli mu przeciągu czasu dostatecznego, który iednakowoż nie będzie mógł być dłuższy iak termin ustanowiony do inkwizycyi, lub uda się na miejsce dla przyjęcia iego zeznania. Jeżeli świadek jest oddalony, Sędzia delegowany odeśle przed Prezesa Sądu miejscowego, który wysłucha świadka lub wyznaczy Sędziego: Pisarz tego Sądu prześle natychmiast oryginał Protokołu do kancel-

laryi Sądu, w którym się toczy sprawa, zastrzegając temuż Pisarzowi wolność dochodzenia drogą exekucyi kosztów przeciwko stronie, na której podaną notę, świadek był wysłuchany.

267. Jeżeli świadkowie tego samego dnia wysłuchanemi być nie mogą, Sędzia delegowany odłoży na pewny dzień i godzinę, i nie będzie wydany nowy pozew, ani świadkom ani stronie, chociażby się nie była stawiała.

268. Nikt nie będzie mógł być pozwanym, iako świadek, jeżeli jest krewnym lub powinowatym w linii prostej iednej strony, lub iey Małżonkiem nawet rozwiedzionym.

269. Protokoły inkwizycyjne zawierać będą datę dnia i godziny, stawienie się lub nie stawienie stron i świadków, reprodukowanie pozwów, odłożenie na inny dzień i godzinę, jeżeli nakazane było; pod nieważnością.

270. Zarzuty podanemi będą przez stronę lub iey Patrona przed zeznaniem świadka, który obowiązany będzie przedłożyć na takowe, swoje tłumaczenie się: zarzuty te będą wyszczególnione należycie z wszelkimi okolicznościami, nie zaś w wyrazach płonnych i ogólnych. Zarzuty te i tłumaczenia się świadka będą zapisane w Protokule.

271. Świadek zezna i nie będzie mu wcale wolno żadnego w téj mierze czytać planu. Zeznanie jego będzie zapisane w protokule, będzie mu przeczytane i zapytany zostanie, czyli w nim trwa; wszystko to pod nieważnością; zapytany także będzie czyli żąda oblikwidacyi.

272. Wtedy gdy świadkowi będzie czytane jego zeznanie, będzie mu wolno czynić odmiany i dodatki iakie mu się podoba: te będą napisane na końcu czyli na boku jego zeznania; będzie mu to przeczytane równie iak i zeznanie, i wzmianka o tém zrobiona będzie: wszystko to pod nieważnością.

273. Będzie wolno Sędziemu delegowanemu bądź z urzędu, bądź na wymaganie stron lub iedney z nich, przerywać świadkowi tam gdzie mu się zdawać będzie rzeczą przyzwoitą, końcem wyjaśnienia jego zeznania: odpowiedzi świadka będą przez niego podpisane, po poprzedniczym ich iemu przeczytaniu, lub wzmianka zrobiona będzie, jeżeli nie chce lub nie może podpisać, będą również podpisane przez Sędziego i Pisarza; wszystko to pod nieważnością.

274. Zeznanie świadka, równie iak i odmiany i dodatki które tam będzie mógł poczynić, będą podpisane przez niego,

przez Sędziego i przez Pisarza; a jeżeli świadek nie chce lub nie może podpisać, będzie o tém zrobiona wzmianka: wszystko to pod nieważnością. Zrobiona będzie wzmianka o oblikwidacyi, jeżeli iey żąda, lub o tém że iey nie chce.

275. Będzie wzmianka w protokółach o zachowaniu formalności przepisanych artykułami powyższemi: 261. 262. 269. 270. 271. 272. 273. i 274: protokoły te będą podpisane na końcu przez Sędziego i przez Pisarza, oraz przez strony, jeżeli tego chcą albo mogą; w przypadku wzbraniania się będzie o tém zrobiona wzmianka: wszystko to pod nieważnością.

276. Strona nie będzie mogła przerywać świadkowi jego zeznania, ani mu zadawać bezpośrednich pytań; lecz obowiązana będzie udać się do Sędziego delegowanego, pod karą dziesięciu franków, i pod większą karą, a nawet pod karą usunięcia od inkwizycyi, gdyby błąd ten powtórzyła, wyrzeczone to zostanie przez Sędziego delegowanego. Zalecenia jego będą wykonanemi bez względu na apellacyą lub na opozycyą.

277. Gdy świadek żądać będzie oblikwidacyi, zrobi ią Sędzia delegowany na kopii pozwu, i będzie znaczyła tyle co rozkaz

- egzekucyi. Sędzia zrobi w swym protokule wzmiankę o téj oblikwidacyi.
278. Inkwizycya dokonana będzie zobopolnie w tygodniu od wysłuchania pierwszych świadków, pod nieważnością, chyba że dekret nakazujący onę wyznaczył dłuższy termin.
279. Gdyby atoli jedna ze stron żądała przedłużenia, w ciągu czasu wyznaczonego do wysłuchania inkwizycyi, Trybunał będzie mógł na nie zezwolić.
280. Przedłużenie żądane będzie w Protokule Sędziego delegowanego, i nakazane, na zdanie przez niego sprawy na audyencyi w dniu do tego wyznaczonym w iego protokule, bez żadnego wezwania, jeżeli strony lub ich Patronowie byli przytomnemi; dozwolone tylko będzie iedno przedłużenie, pod nieważnością.
281. Strona która dała wysłuchać więcej iak pięciu świadków względem iednegoż faktum, nie będzie mogła poszukiwać kosztów za inne zeznania.
282. Żaden zarzut nie będzie podanym po zeznaniu, jeżeli nie iest udowodniony na piśmie.
283. Będą mogły być czynione zarzuty przeciwko krewnym lub powinowatym iedney lub drugiej strony, aż do stopnia Wnuka braterskiego włącznie; krewnym i

powinowatym małżonków, w powyższym stopniu, jeżeli życie małżonek, albo jeżeli strona lub świadek ma z niego żyjące dzieci: w przypadku gdyby małżonek zakończył życie, i gdyby nie zostawił potomków, będą mogły być czynione zarzuty przeciw krewnym i powinowatym w linii prostej, braciom, szwagrom, siostram i bratowom.

Będą także mogły być czynione zarzuty przeciwko świadkowi będącemu domniemanym sukcesorem lub donataryuszem; przeciwko temu który pił lub iadł z strony lub iey kosztem, po wyrzeczeniu dekretu na inkwizycyą; przeciwko temu który dał zaświadczenia na fakta tyczące się procesu; służącym i domownikom; przeciwko świadkowi będącemu w oskarżeniu o występki (*en etat d'accusation*); przeciwko temu który był skazany na karę cielesną lub hańbiącą, albo też na karę poprawczą za popełnioną kradzież.

284. Świadek będzie wysłuchanym w swém zeznaniu, pomimo zarzutów przeciw niemu czynionych.

285. Będą mogły być wysłuchanemi osoby nie mające lat pełna piętnastu; zastrzegając, że na ich zeznanie taki wzgląd będzie miany, iak słuszość radzi.

286. Gdy upłynie termin inkwizycji, srona nayspilniejsza zleci wręczenie Patronowi kopii protokołów, i wprowadzi rzecz na audyencyą przez proste oświadczenie.
287. Zarzuty rozstrzygane będą w krótkości (*sommairement*).
288. Gdyby iednakowoż główny przedmiot już był przygotowany do dekretu (*en état*), cała rzecz będzie mogła być zadekretowana w iednymże wyroku.
289. Jeżeli zarzuty podane przed zeznaniem, nie będą udowodnione na piśmie, srona obowiązana będzie przedstawić na nie dowód, i wymienić świadków; inaczejby już w téj mierze żądania iey nie przyjęto; wszystko to nie przeszkodzi zadosyć uczynieniu i wynagrodzeniom wszelakim, któreby się mogły należeć świadkowi któremu czyniono zarzuty.
290. Dowody, jeżeli ich potrzeba, nakazane będą przez Trybunał, zastrzegając odwody, i nastąpią w formie poniżey przepisanej do skróconych inkwizycji. Żaden zarzut nie będzie mógł być w téj mierze podanym, gdyby nie był udowodnionym na piśmie.
291. Jeżeli zarzuty będą przypuszczone, nie będzie czytane zeznanie świadka przeciwko któremu zarzut był uczyniony.

292. Inkwizycja lub zeznanie ogłoszone za nieważne z winy Sędziego delegowanego, zaczęte będzie powtórnie, iego kosztem; termina do nowej inkwizycji, lub do nowego wysłuchania świadków, zaczęną się od dnia wręczenia dekretu, zalecenie w téj mierze zawierającego, będzie wolno sronie tychże samych świadków znowu do wysłuchania przedstawić; a gdyby niektórzy z nich wysłuchanemi być nie mogli, będą Sędziowie mieli wzgląd podług słuszności na zeznania przez nich poczynione w pierwszej inkwizycji.
293. Nie będzie nazad rozpoczynana inkwizycja ogłoszona za nieważną z winy Patrona lub woźnego: lecz będzie wolno sronie poszukiwać na nich wynikających stąd kosztów, a nawet szkód wszelakich, w przypadku iawnego niedbalstwa; to zaś zosztawia się woli Sędziego.
294. Nieważność iednego lub kilku zeznań, nie pociąga za sobą nieważności inkwizycji.

TYTUŁ XIII.

O udaniu się na miejsce (descente sur les lieux.)

295. Będzie wolno Trybunałowi w przypadku gdy osądzi tego potrzebę, rozkazać aby

ieden z Sędziów udał się na miejsce; lecz nie będzie mu wolno tego rozkazać w materyach gdzie jest tylko potrzebna prosta relacya Biegłych, jeżeliby od niego która ze stron tego nie wymagała.

296. Będzie w dekrete wyznaczony ieden z Sędziów, którzy znajdowali się przy ferowaniu tego dekretu.

297. Na prośbę strony najpilniejszej, Sędzia delegowany wyda rozkaz stanowiący, miejsce, dzień i godzinę udania się na miejsce; wręczony będzie Patronowi przez Patrona, i będzie zastępował miejsce wezwania.

298. Sędzia delegowany zrobi wzmiankę na oryginale swego protokołu, o dniach użytych do udania się na miejsce, do zabawienia i do powrotu.

299. Kopia protokołu będzie wręczona przez stronę najpilniejszą Patronom innych stron; a we trzy dni potem, będzie mogła rzecz tę przez proste oświadczenie przedstawić na audyencyi.

300. Przytomność Urzędu publicznego w tym tylko przypadku będzie potrzebną, gdzie tenże Urząd będzie sam stroną.

301. Koszta podrózne będą z góry wyliczone przez stronę, która żądała udania się na miejsce, i przez nią złożone w kancelaryi.

T Y T U Ł XIV.

O relacyi Biegłych (des Rapports d'Experts).

302. Gdy wypadnie potrzeba relacyi Biegłych, będzie takowa nakazana dekretem, który wyrazi jasno przedmioty czynności Biegłych (*expertise*).

303. Czynności Biegłych będą tylko mogły być skutecznionemi przez trzech Biegłych, chyba by strony zezwoliły na to aby były odbyte tylko przez iednego.

304. Jeżeli podczas dekretu nakazującego czynności Biegłych, strony zgodziły się z sobą względem ich mianowania, w tymże samym dekrete będzie wydana ich nominacya.

305. Jeżeli strony nie zgodziły się z sobą co do Biegłych, nakazane będzie w dekrete, iż obowiązane są mianować ich w przeciągu trzech dni od wręczenia; inaczej, że przytąpią do odbywania czynności, Biegli mianowani z Urzędu w tymże dekrete.

W tymże samym dekrete mianowany będzie Sędzia delegowany który odbierze przysięgę od Biegłych, na których się strony zgodziły, lub mianowanych z urzędu; bę-

dzie iednakże wolno Trybunałowi, rozkazać, aby Biegli wykonali przysięgę przed Sędzią pokoju tego kantonu, w którym dochodzenie ma być przez nich przedsięwziętem.

306. Strony które się zgodzą z sobą na mianowanie Biegłych, oświadczą to w kancelaryi w powyższym przeciągu czasu.

307. Po upłynieniu powyższego przeciągu, strona najpilniejsza postara się o rozkaz Sędziego, i wezwie Biegłych mianowanych przez strony lub z urzędu do złożenia przysięgi, i nie będzie wcale potrzeba w tej mierze przytomności stron.

308. Wyłączenia będą tylko mogły być podane przeciw Biegłym mianowanym z urzędu, byleby przyczyny wyłączenia nie nastąpiły po mianowaniu i przed przysięgą.

309. Strona mająca podawać powody do wyłączenia, obowiązana będzie, w ciągu trzech dni po mianowaniu, uczynić to w prostém oświadczeniu podpisanem przez nią lub przez mającego szczególne od niej zlecenie, zawierające w sobie przyczyny wyłączenia i dowody, jeżeli iakowe ma, lub wyrażenie chęci poparcia ich świadkami: po upłynieniu powyższego terminu, wyłączenie podawanym być nie może, a

Biegły wykona przysięgę w dniu w wezwaniu wskazanym.

310. Biegli mogą być wyłączonemi z takichże powodów, z iakich mogą być robione zarzuty przeciwko świadkom.

311. Spór zachodzący względem wyłączenia, rozsządzony będzie w krótkości na audyencyi, na proste oświadczenie i na wnioski urzędu publicznego; Sędziom będzie wolno nakazać dowody przez świadków, które odbytemi będą pódług formy niżej przepisanej względem skróconych inkwizycji.

312. Dekret wyłączenia będzie mógł być wykonanym pomimo appellacyi.

313. Jeżeli wyłączenie zostanie przypuszczoném, będzie mianowanym z urzędu, w tymże samym dekrete, ieden lub kilku nowych Biegłych, na miejsce wyłączonego lub wyłączonych.

314. Jeżeli wyłączenie zostanie odrzuconém, strona która je podawała, skazana będzie na przynależne wynagrodzenie szkód, nawet Biegłemu, gdyby tego wymagał; lecz w tym ostatnim przypadku nie będzie już mógł iako Biegły, należeć do tej czynności.

315. Protokół wykonania przysięgi zawierać w sobie będzie wyrażenie przez Biegłych, miejsca, dnia i godziny do ich działania.

W przypadku przytomności stron lub ich Patronów wyrażenie to zastąpi miejsce wezwania.

W przypadku nieprzytomności, nastąpi wezwanie stron przez oświadczenie Patrona, aby się znajdowały na dzień i godzinę przez biegłych wyznaczoną.

316. Jeżeli który z Biegłych nie przyjmie nominacji, lub się nie stawia, bądź do przysięgi, bądź do czynności, na dzień i godzinę naznaczoną, strony ułożą się natychmiast względem mianowania innego na jego miejsce; w przeciwnym przypadku, Trybunał będzie mógł mianować z urzędu.

Biegły któryby po wykonaniu przysięgi nie uczynił zadość danemu sobie zleceniu, będzie mógł być skazanym przez Trybunał, który go wyznaczył, na zapłacenie wszelkich przez to napróżno poniesionych kosztów, a nawet, podług okoliczności, na zapłacenie szkód wszelakich.

317. Dekret nakazujący relacją, i potrzebne papiery podane będą Biegłym; strony będą mogły przedłożyć podług zdania swego wszelkie uwagi i żądania: wzmianka o tem zrobiona będzie w relacji: ta ułożona będzie na miejscach spornych, albo w miejscu, dniu i godzinie naznaczonej przez Biegłych.

Redakcyja zrobiona będzie przez jednego z Biegłych, i wszyscy się na niej podpiszą; jeżeli wszyscy pisać nie umieją, tedy napisze Pisarz Sądu Pokoju miejsca tego, gdzie dochodzenie przedsięwziętem zostało.

318. Biegli wygotnią jedną tylko relacją, wydadzą jedno tylko zdanie większością głosów

Wskażą jednakowoż w przypadku różności zdań, powody zdań rozmaitych, nie dając poznać, jakie było zdanie osobiste każdego z nich.

319. Oryginał raportu, będzie złożony w kancelaryi Trybunału, który nakazał był czynność Biegłych, bez składania nowej przez nich przysięgi; opłaty dla nich będą oblikwidowane przez Prezesa na dole oryginału, i będzie na to wydany rozkaz egzekucyjny przeciwko stronie, która wymagała była czynności Biegłych, lub która im była dopilnowała, jeżeli nakazana była z urzędu.

320. W przypadku gdyby się Biegli spóźnili lub wymawiali się od zdania relacji, będą mogli być pozwanymi do stawienia się w ciągu trzech dni, bez poprzedniczego iednania, przez Trybunał, który ich był wyznaczył, końcem ferowania przeciwko nim dekretu, a nawet przymuszenia aresztem

osobiſtym, gdyby tego była potrzeba, do uskutecznienia rzeczonego zdania relacyi; ſtanowiono będzie w téy mierze w krótkoſci bez inſtrukcyi.

321. Relacya będzie z akt wyięta i wręczona Patronowi przez ſtronę naypilnieyszą; rzecz ta wniesiona będzie na audyencyą przez proſte oświadczenie.

322. Jeżeli Sędziowie nie znajdą w relacyi objaſnień doſtatecznych, będzie im wolno nakazać z urzędu nową czynność, przez iednego lub kilku Biegłych, których równie z urzędu mianować będą, a którym będzie wolno żądać od poprzedzających Biegłych uwiadomień, iakieby przyzwoleni bydy rozumieli.

323. Sędziowie wcale nie ſą w koniecznym obowiązku iść za zdaniem Biegłych, gdyby ſię takowe ich przekonaniu ſprzeciwiało.

TYTUŁ XV.

O Interrogatoryach tyczących ſię faktów i artykułów.

324. W wszelkiej materyi i w wszelkim położeniu sprawy, wolno ieſt ſtronom żądać, aby im czynione były wzajemne interro-

gatoria względem ważnych faktów i artykułów tyczących ſię tylko materyi, o którą rzecz chodzi, bez ſpóźnienia inſtrukcyi i dekretu.

325. Interrogatoria będą tylko mogły bydy nakazane na podaną notę zawieraiącą w ſobie fakta, i dekretem na audyencyi wydanym: przyſtąpi ſię do interrogatoryów, bądź przed Prezesem, bądź przed Sędzią przez niego wyznaczonym.

326. W przypadku oddalenia, Prezes będzie mógł mianować do czynienia interrogatoryów, Prezesa ſądu, w którego obrebie mieſzka ſtrona, albo też Sędziego pokoju kantonu tego mieſzkania.

327. Sędzia wyznaczony wyrazi na dole rozkazu w którym był mianowany, dzień i godzinę do interrogatoryów; we wſzytkim tym nie będzie potrzeba Protokołu zawieraiącego w ſobie domaganie ſię albo wydanie powyższego rozkazu.

328. W przypadku gdyby zaſzła ſtronę przeskoda prawna, Sędzia uda ſię na mieysce, w którym ſtrona ieſt wſtrzymana.

329. Przynajmniej na dwadzieſcia cztery godzin przed interrogatoryami, wręczona będzie w iednymże pozwie, osobie lub w iey zamieſzkaniu, podana nota i zalecenia Trybunału, Prezesa lub Sędziego ma-

iącego przystąpić do interrogatoryow, oraz zapozwanie oddane przez woźnego, którego tym końcem wyznaczył.

330. Jeżeli zapozwany nie stanie, lub stanąwszy wzbrania się odpowiadać, spisany będzie w tej mierze w krótkości protokół, i fakta będą mogły byćż uważane iako przyjęte za prawdziwe.

331. Jeżeli nie stawiwszy się na pozew, stanie przed dekretem, będzie zapytywany, płacąc kosztą pierwszego protokołu i wręczenia, bez poszukiwania.

332. Jeżeli w dzień interrogatoryow, strona zapozwana udowodni, iż ją zasza prawna przeszkoda, Sędzia wskaże inny dzień do interrogatoryow bez nowego zapozwania.

333. Strona odpowie osobiście na fakta zawarte w podanej nocie, a nawet na fakta względem których Sędzia zapytywać się iey będzie z urzędu, i nie będzie iey wcale wolno czytać żadnego planu na piśmie do odpowiedzi, ani mieć przy sobie doradczy. Odpowiedzi mają byćż dobitne, stosowne do każdego faktum, i bez żadnego wyrazu powtarzanego, ani krzywdzącego; osoba domagająca się interrogatoryów, nie będzie się mogła przy nich znajdować.

334. Gdy skończone będą interrogatoria, przeczytane zostaną stronie z wezwaniem, aby oświadczyła, czyli powiedziała prawdę, i czyli przy tém trwa: jeżeli co przyda, dodatek będzie umieszczony na brzegu lub na końcu interrogatriów, będzie iey przeczytany, i zrobione iey będzie także wezwanie: strona podpisze interrogatoria i dodatki, a jeżeli nie umie lub nie chce podpisać, wzmianka o tem zrobiona będzie.

335. Strona chcąca użyć interrogatoriów, zleci aby ie wręczono, i z tego powodu nie będzie wcale potrzeba żadney stronie wdawać się w pisma.

336. Administracye Instytutów publicznych obowiązane będą mianować administratora lub ajenta, końcem odpowiadania na fakta i artykuły, któreby im były komunikowane: tym celem dadzą pełnomocnictwo szczególne w którym odpowiedzi będą wyłączone i stwierdzone iako prawdziwe; inaczey fakta będą mogły byćż uważane iako przyznane za prawdziwe, zastrzegając wolność zapytywania się administratorów i agentów względem faktów ich osobistych, aby Trybunał w tej mierze przyzwoite miał względy.

TYTUŁ XVI.

O Punktach Incydentalnych.

§. I.

O podaniach Incydentalnych.

337. Podania incydentalne wnoszone będą przez proste oświadczenie, zawierające w sobie zasady i wnioski, z wyrażeniem chęci komunikowania papierów udowadniających za kwitem, lub składając je w kancelaryi sądowej.

Pozwany co do punktu incydentalnego, odpowie przez proste oświadczenie.

338. Wszelkie podania incydentalne będą razem przedstawione: nie będą mogły być poszukiwanemi kosztu wynikłe z później przedstawionych, a których powody w czasie pierwszych podań już się znajdowały.

Podania incydentalne będą poprzedniczo sądzone, jeżeli tego wypadnie potrzeba; a w sprawach, w których nakazana instrukcja na piśmie, wniesionym zostanie punkt incydentalny na audyencyą, aby w tej mierze, co wypadać będzie, zostało ustanowione.

§. II.

O wchodzeniu trzeciej Osoby do Processu (intervention).

339. Wchodzenie trzeciej Osoby do Processu, wniesioném będzie na podaną notę, zawierającą w sobie zasady i wnioski, których dana będzie kopia, równie iak i papierów udowadniających.

340. Wchodzenie trzeciej Osoby nie będzie mogło opóźnić dekretu w przedmiocie głównym, gdy ten dostatecznie do ferowania dekretu jest przygotowany.

341. Jeżeli w sprawach w których instrukcja na piśmie nakazana była, iedna ze stron nie dozwala wchodzenia do sprawy trzeciej osoby, punkt ten incydentalny wniesionym zostanie na audyencyą.

TYTUŁ XVII.

O powtórny rozpoczeciu processu (des reprises d'instances), i o ustanowieniu nowego Patrona.

342. Dekret w rzeczy dostatecznie przygotowany, nie będzie odwołczonym, ani przez odmianę stanu osób, ani przez to że prze-

stały odbywać obowiązki urzędu pod czas którego sprawowania prowadziły sprawę, ani przez ich śmierć, ani też przez zgon, złożenie urzędu, zawieszenie lub skasowanie ich Patronów.

343. Rzecz będzie miana za dostatecznie przygotowaną, gdy głośna rozprawa jest zaczęta; głośna rozprawa (*la plaidoirie*), będzie się uważała za zaczęta, gdy obu stronnie wnioski na audyencji poczynionemi zostaną.

W sprawach odbywanych przez instrukcyą na piśmie, rzecz będzie dostatecznie przygotowaną, gdy instrukcyja będzie uzupełniona, lub gdy upłynęły terminy do produkowania i odpowiedzi.

344. W sprawach nie będących dostatecznie przygotowanymi, nieważnemi będą wszelkie postępowania nastąpione po oznajmieniu o śmierci jednej ze stron: nie będzie potrzeba wręczać uwiadomienia o śmierci, złożeniu urzędu, zawieszeniu ani skasowaniu Patronów; czynione później postępowania i otrzymane dekreta będą nieważnemi, jeżeli nowy Patron ustanowionym nie był.

345. Ani odmiana stanu stron, ani zaprzestanie odbywania obowiązków urzędu, podczas którego sprawowania prowadziły sprawę, nie przeszkodzi kontynuacyi Processu.

Jednakże Pozwany, który nie ustanowił Patrona przed zmianą stanu lub zgonem Powoda, będzie na nowo zapozwany z terminem tygodniowym, aby w jego przytomności przysądzone zostały wnioski, i nie będzie wcale potrzeba poprzedniczego jednania.

346. Zapozwanie o powtórne rozpoczęcie processu, lub o ustanowienie Patrona, wydane będzie z terminami wyznaczonemi w tytule o *Pozwach*, z wskazaniem imion Patronów, którzy stawali, i Referenta jeżeli jest wyznaczony.

347. Powtórne rozpoczęcie sprawy nastąpi przez oświadczenie wręczone Patronowi przez Patrona.

348. Jeżeli strona zapozwana do powtórnego rozpoczęcia processu, sprzeciwia się temu, punkt ten incydentalny będzie w krótkości osądzony.

349. Jeżeli się strona zapozwana do powtórnego rozpoczęcia processu, lub do ustanowienia Patrona, w czasie upłynienia terminu nie stawia, wydany będzie dekret uznający sprawę za powtórnie rozpoczętą, i nakazujący ażeby kontynuowaną była, zachynając od tego, na czém się było stanęło, i nie będą mogły być inne terminy wyznaczone jak te, które pozostawały do upłynienia.

350. Dekret zaocznie ferowany przeciwko iedney stronie żądającej powtórnego rozpoczęcia processu, lub ustanowienia nowego Patrona, wręczony będzie przez woznego wyznaczonego: jeżeli w sprawie jest nakazana relacya, imię Referenta w wręczeniu wyrażone będzie.

351. Oppozycja przeciw temu dekreto wi wniesiona będzie na audyencyą, nawet w sprawach w których nakazana relacya.

TYTUŁ XVIII.

O Nieprzyznaniu (Désaveu), o Odwoływaniu iego co kto zrobił w naszym imieniu.

352. Żadne oświadczenie chęci, żadne przyznanie lub zezwolenie nie może być zrobione lub przyjęte bez umocowania szczególnego (*pouvoir spécial*) pod nieprzyznaniem.

353. Nieprzyznanie skuteczne będzie przez oświadczenie podpisane przez stronę lub mającego od niej pełnomocnictwo szczególne i urzędowe, w kancelaryi Trybunału mającego w tej mierze stanowić: oświadczenie to zawierać w sobie będzie zasady, wnioski i ustanowienie Patrona.

354. Jeżeli nieprzyznanie nastąpi w ciągu toczącego się jeszcze processu; będzie wręczone bez innej skargi przez oświadczenie Patrona, tak Patronowi przeciw któremu obrócone jest nieprzyznanie, iako też przeciw innym Patronom do sprawy wyznaczonym; a rzeczne wręczenie zastąpi miejsce wezwania do bronienia się przeciw nieprzyznaniu.

355. Jeżeli Patron już nie odbywa swego urzędu, uwiadomionym będzie o nieprzyznaniu przez pozew wręczony w domu iego; jeżeli umarł, nieprzyznanie wręczone będzie iego successorom, z zapozwaniem do Trybunału w którym się toczy sprawa, i będzie o niem doniesiono stronie do sprawy należącym, przez oświadczenie Patronowi przez Patrona.

356. Nieprzyznanie będzie zawsze wnoszone przed Trybunał, przed którym odbywało się nieprzyznane postępowanie, chociażby się sprawa, w której ciągu nieprzyznanie jest podanem, toczyła w innym Trybunale; nieprzyznanie będzie doniesione stronie należącym do głównego przedmiotu sprawy, które będą przywołane do punktu sprawy tyczącego się nieprzyznania.

357. Wszelkie postępowania i dekret w głównym przedmiocie sprawy, zawieszone będą, aż do dekretu względem nieprzy-

znania, pod nieważnością; zastrzega się jednakowoż wolność zalecenia nieprzyznającemu, aby dopilnował tego, żeby rozządzenie nieprzyznania ukończonym zostało w wyznaczonym terminie, inaczej nastąpiłoby to, co z prawa wynika.

358. Gdy nieprzyznanie ściągać się będzie do aktu w żadnym nie będącego procesie, skarga podaną zostanie do Trybunału Powszechnego.

359. Wszelka skarga tycząca się nieprzyznania komunikowaną będzie urzędowi publicznemu.

360. Jeżeli nieprzyznanie jest uznane za ważne, dekret lub jego zalecenia tyczące się punktów, które były powodem do nieprzyznania, będą umorzone i jako nie były; nieprzyznany (*le désavoué*). skazany będzie na zwrócenie szkód wszelakich Powodowi i innym stronom, a nawet ukarany zostanie na zawieszenie w urzędowaniu, lub pociągnięty drogami nadzwyczajnymi, podług ważności przypadku i gatunku okoliczności.

361. Jeżeli nieprzyznanie jest odrzucone, zrobiona będzie wzmianka o dekreście odrzucenia, na brzegu aktu nieprzyznania, i Powód będzie mógł być skazanym na zwrócenie nieprzyznanemu i innym stronom przynależnych szkód i wynagrodzeń.

362. Jeżeli nieprzyznawanie nastąpi wtedy, gdy zapadł dekret prawomocny, nie będzie mogło być przyjęte po upływnieniu tygodnia, rachując od dnia w którym dekret będzie powinien być uważanym za wykonany, podług wyrazów powyższego artykułu 159.

TYTUŁ XIX.

O wyznaczeniu Sądu (Des Réglemens de Juges).

363. Jeżeli spór jaki jest wniesiony przed dwa lub więcej Sądami Pokoju, należących od jednego Trybunału, prośba o wyznaczenie Sądu będzie podaną do tego Trybunału.

Jeżeli sądy pokoju znajdują się pod różnymi Trybunałami, będzie podana prośba o wyznaczenie Sądu, do Sądu Appellacyjnego.

Jeżeli te Trybunały nie zależą od jednego Sądu apelacyjnego, prośba o wyznaczenie Sądu pójdzie do Sądu kassacyjnego.

Jeżeli sprawa sporna jest wniesiona do dwóch lub więcej Trybunałów pierwszej instancji, zależących od jednego Sądu

apellacyinego, będzie do niego zanesiona prośba o wyznaczenie sądu; będzie zaś zanesiona do Sądu kassacyynego, jeżeli trybunały nie zależą wszystkie od iednegoż Sądu apellacyinego, lub jeżeli spór o właściwość (*conflict*), zachodzi między iednym lub kilkoma Sądami apellacyynemi.

364. Po zobaczeniu skarg zanesionych do różnych Trybunałów, wydany będzie, na podaną notę, dekret zawierający pozwolenie zapoznania stron, aby się nawily na ten czas gdy ma nastąpić wyznaczenie sądu, a sędziom będzie wolno nakazać, aby zawieszone były wszelkie postępowania w rzeczonych Trybunałach.

365. Powód wręczy dekret i zapozwie strony w zamieszkaniu ich Patronów.

Termin będzie dwutygodniowy do wręczenia dekretu, i do zapoznania, rachując od dnia ferowania dekretu.

Termin do stawienia się będzie taki iak w pozwach, rachując odległości podług wzajemnego mieszkania Patronów.

366. Jeżeli Powód nie zapozwał w powyższych przeciągach czasu, odpadnie od prawa dopraszania się o wyznaczenie sądu, bez wydania na to zalecenia, i proces będzie mógł być kontynuowanym w Trybunale, w którym stawiała strona, w celu wyznaczenia sądu pozwana.

367. Powód przegrywający, będzie mógł być skazany na zwrócenie szkód wszelkich innym stronom.

TYTUŁ XX.

O odesłaniu do innego Trybunału dla krewienstwa lub powinowactwa.

368. Gdy iedna strona będzie miała dwóch krewnych lub powinowatych, aż do stopnia wnuka braterskiego włącznie, pomiędzy sędziami Trybunału pierwszej instancyi, lub trzech krewnych albo powinowatych w tymże stopniu w Sądzie apellacyynym, albo gdy będzie miała krewnego w rzeczonym stopniu między sędziami trybunału pierwszej instancyi, lub dwóch krewnych w Sądzie apellacyynym, a sama będzie członkiem trybunału lub tego Sądu, strona druga będzie mogła żądać odesłania.

369. Odesłanie żądane będzie przed zaczęciem głośney rozprawy; a jeżeli w sprawie relacya jest wyznaczona, przed skończeniem instrukcyi, lub przed upłynieniem terminów; inaczej nie będzie już przyjęte.

370. Prośba o odesłanie do innego sądu, będzie przedstawiona w kancelaryi, ta za-

wierać w sobie będzie powody, i będzie podpisana od strony lub od mającego od niej szczególne i urzędowe pełnomocnictwo.

371. Na podanie kopii rzeczoney prośby, wraz z papierami udowadniającemi, nastąpi dekret nakazujący:

1mo. Komunikowanie Sędziom względem których żądaniem jest odesłanie, aby w terminie wyznaczonym wyrazili swe oświadczenie na dole ekstraktu dekretu.

2do. Komunikowanie urzędowi publicznemu.

3cio. Relacją na dzień naznaczony przez jednego z Sędziów mianowanego rzeczonym dekretem.

372. Kopii prośby mającey za cel odesłanie, przyłączone do tego papiery, i dekret wzmiankowany w artykule poprzedzającym, będą wręczone innym stronom.

373. Jeżeli powody do żądania aby sprawa odesłana była, są przyznane, lub udowodnione w jakim Trybunale pierwszej instancyi, odesłanie skutecznionem zostanie do jednego z innych Trybunałów znajdujących się w obrębie tegoż sądu apellacyjnego; a jeżeli w jakim Sądzie apellacyjnym, odesłanie nastąpi do jednego z trzech Sądów apellacyjnych najbliższych.

374. Gdy żądający odesłania, przegra, skazany będzie na zapłacenie najmniej pięćdziesiąt franków, i oprócz tego, gdyby potrzeba było, na zwrócenie szkód wszelakich stronie.

375. Jeżeli odesłanie zadekretowane zostało, i jeżeli nie masz od niego apellacyi, lub jeżeli apellujący przegrał, spór wniesiony będzie, na proste zapozwanie, przed Trybunał mający w tej mierze rozsądzać; i proces będzie tam kontynuowany, zachynając od tego na czem się w nim stało.

376. We wszystkich przypadkach, apellacya od dekretu odsyłającego sprawę do innego Sądu, będzie zawieszającą (*suspensif*).

377. Do rzeczoney apellacyi przyrętosować się daia przepisy zawarte w artykułach 392. 393. 394. 395- w poniższym Tytule o *Wyłączeniu*.

TYTUŁ XXI.

O *wyłączeniu* (*de la Récusation*).

378. Każdy Sędzia może być wyłączony dla poniższych przyczyn:

1mo. Jeżeli jest krewny lub powinowaty, sron lub iedney z nich, aż do stopnia wnuka braterskiego włącznie.

2do. Jeżeli żona Sędziego jest krewna lub powinowata iedney ze sron, albo jeżeli Sędzia jest krewnym lub powinowatym żony iedney ze sron, w powyższym stopniu, gdy żona jest żyjąca, lub gdy po iey śmierci, są od niey dzieci: jeżeli ona umarła, a dzieci od niey nie masz, teść, zięć, ani szwagrowie nie będą mogli sądzić.

Przepis tytczący się się żony zmarłej, przytosoowanym będzie do żony rozwiedzionej, jeżeli są dzieci z rozwiedzonego małżeństwa.

3to. Jeżeli Sędzia, iego żona, ich poprzednicy i następcy lub powinowaci w teyże linii, mają spór w materyi podobny do tey, o którą rzecz chodzi między sronami.

4to. Jeżeli mają proces pod ich własnym imieniem w jakim Trybunale, w którym iedna ze sron będzie Sędzią; jeżeli są wierzycielami lub dłużnikami iedney ze sron.

5to. Jeżeli w pięciu leciech poprzedzających wyłączenie, zaszedł proces kryminalny między niemi a iedną ze sron lub

iey małżonkiem, albo iey krewnymi lub powinowatemi w linii prostej

6to. Jeżeli jest proces cywilny między Sędzią, iego żoną, ich poprzednikami i następcami, lub powinowatemi w teyże linii, a iedną ze sron, i jeżeli ten proces będąc zaczęty przez sronę, zaczęty został przed sprawą, w której o wyłączenie jest podana prośba; jeżeli ten proces będąc skończonym, skończonym dopiero został w sześciu miesiącach poprzedzających wyłączenie.

7mo. Jeżeli Sędzia jest opiekunem, przydany opiekunem lub kuratorem, domniemanym sukcesorem lub donataryuszem, panem lub sfołownikiem iedney ze sron; jeżeli jest administratorem iakiego instytutu, towarzystwa lub dyrekcyi, będących sroną w sprawie; jeżeli iedna ze sron jest iego domniemanym sukcesorem.

8vo. Jeżeli Sędzia dał radę, słownie lub na piśmie sprawę popierał; jeżeli w niey poprzedniczo stanowią iako Sędzia lub iako Sędzia polubowy; jeżeli wstawiał się, polecał, lub nakładał na wydatki processu: jeżeli zeznawał iako świadek; jeżeli po zaczęciu processu pił lub iadł z iedną lub z drugą ze sron w ich domu, albo odebrał od niey podarunki.

gno. Jeżeli jest główna nieprzyjaźń między nim a jedną ze stron; jeżeli od zaczęcia się sprawy lub w sześciu miesiącach poprzedzających żądanie wyłączenia, zaszły z jego strony słownie lub na piśmie napaści, pokrzywdzenia, (*injures*) lub groźby.

379. Nie będzie mogło nastąpić wyłączenie w przypadkach tych, w którychby Sędzia był krewnym opiekuna lub kuratora jednej ze dwóch stron, lub należących do sprawy członków albo administratorów jakiego instytutu, towarzystwa dyrekcyi lub opiekujących się dobrami konkursowemi (*union*), chybaży rzeczeni opiekunowie, administratorowie lub interesanci mieli interes oddzielny i osobisty.

380. Każdy Sędzia który w swej osobie upatrywać będzie przyczynę do wyłączenia, będzie obowiązany oświadczyć ją izbie, która postanowi, czyli ma się wstrzymać.

381. Przyczyny do wyłączenia tyczące się Sędziów, mają się przystosować do urzędu publicznego, gdy jest połączoną stroną, ale urząd publiczny nie może być wyłączonym, gdy jest stroną główną.

382. Żądający wyłączenia, będzie winien to skutecznicić przed zaczęciem głośnej rozprawy, a jeżeli w sprawie nakazana jest relacja, przed skończeniem instrukcyi, lub

przed upłynieniem terminów, chybaży przyczyny wyłączenia później nastąpiły.

383. Wyłączenie Sędziów wyznaczonych do udania się na miejsce, do inkwizycyi i innych działań, będzie mogło być żądane dopiero w trzech dniach zaczynających się: 1mo. jeżeli dekret jest oczny od dnia dekretu; 2do. jeżeli zaoczny, a niemasz opozycyi, od dnia upłynienia tygodniowego czasu opozycyi; 3tio. jeżeli dekret wydany był zaocznie i zaszła przeciw niemu opozycja, od dnia w którym takowa została odrzucona, nawet zaocznie.

384. Wyłączenie żądane będzie w oświadczeniu podanem do kancelaryi, zawieraiącym w sobie przyczyny, i będzie podpisane przez stronę lub mającego od niej urzędowe i szczególne pełnomocnictwo, które będzie przyłączone do tego oświadczenia.

385. Na kopii aktu wyłączenia oddanego Prezesowi Trybunału przez Pisarza w dwudziestu czterech godzinach, będzie ferowany, na przełożenie Prezesa i na wnioski urzędu publicznego, dekret, który odrzuci wyłączenie, jeżeli przypuszczonem być nie może; a jeżeli przypuszczonem być może, nakaże 1mo. komunikowanie Sędziemu wyłączonemu, aby się wy-

rażnie wytłumaczył względem faktów, w terminie dekretem ustanowionym, *2do*. Komunikowanie urzędowi publicznemu, i wyrazi dzień w którym relacya będzie zdana przez iednego z Sędziów mianowanego rzeczonym dekretem.

386. Sędzia wyłączany zrobi swe oświadczenie w kancelaryi, na końcu oryginału aktu wyłączenia.

387. Wszelkie dekreta i działania będą zawieszone, rachując od dnia dekretu nakazującego komunikowanie; jeżeli iednakowoż iedna ze stron utrzymuje, że działanie jest nagłe, i że spóźnienie grozi niebezpieczeństwem, punkt ten incydentalny wniesiony będzie, przez proste oświadczenie, na audyencyą, a Trybunał będzie mógł rozkazać, aby inny Sędzia miejsce tamtego zastąpił.

388. Jeżeli Sędzia wyłączany przyznaie fakta które były powodem do iego wyłączenia, lub jeżeli te fakta są dowiedzione, wywodzi rozkaz, aby się wstrzymał od czynności

389. Jeżeli wyłączający nie okazuje dowodu na piśmie lub początku dowodu przyczyn wyłączenia, zostawiono jest rozsądkowi Trybunału odrzucić wyłączenie, na proste oświadczenie Sędziego, lub nakazać dowody przez świadków.

390. Ten którego wyłączenie będzie uznane za nie dające się przypuścić lub przyjąć, będzie skazany na taką karę pieniężną, na jaką się upodoba trybunałowi; ta nie będzie mogła być mniejszą jak sto franków, i to nie przeszkodzi Sędziemu, gdyby tego okoliczności wymagały, pociągnąć o wynagrodzenie i zwrócenie szkód wszelkich, w którym to przypadku nie będzie mógł zostać Sędzią.

391. Wszelki dekret względem wyłączenia, nawet w materyach w których Trybunał pierwszej instancyi sędzi w ostatniej instancyi, będzie mógł podpadać appellacyi: jeżeli iednakowoż strona utrzymuje, że dla nagłej okoliczności, potrzeba przystąpić do iakiego działania, nie czekając ażby w appellacyi było osądzono, tedy punkt ten incydentalny prostym oświadczeniem na audyencyą wniesiony będzie; a Trybunał który odrzucił wyłączenie, będzie mógł nakazać, aby inny Sędzia do działania przystąpił.

392. Chcący apellować będzie obowiązany uczynić to w dniach pięciu po dekrete, przez oświadczenie w kancelaryi, które zawierać w sobie będzie przyczyny i wyrażenie, że złożonemi zostały w kancelaryi papiery popierające.

393. Kopia aktu wyłączenia, oświadczenia Sędziego, dekretu, apellacyi, i papiery przyłączone, będą posłane w trzech dniach przez Pisarza, na prośbę i kosztem apellującego, Pisarzowi sądu apellacyjnego.

394. Pisarz sądu apellacyjnego, w ciągu trzech dni po oddaniu sobie rzeczonych papierów, przedstawi ie Sądowi, który wyznaczy dzień dekretu, i mianować będzie jednego z Sędziów; na jego relacyą i na wnioski urzędu publicznego, wydany będzie dekret na audyencyi, i nie będzie potrzeba wzywać stron.

395. W przeciągu dwudziestu czterech godzin po wydaniu dekretu, Pisarz sądu apellacyjnego odeśle papiery sobie przesłane, Pisarzowi Trybunału pierwszej instancyi.

396. Apellujący obowiązany będzie w ciągu miesiąca od dnia dekretu pierwszej instancyi odrzucającego jego wyłączenie, wręczyć stronom dekret apellacyjny, albo zaświadczenie Pisarza sądu apellacyjnego, zawierające w sobie, że apellacya nie jest rozsądzona, i oznajmienie dnia przez Trybunał wyznaczonego; inaczej dekret odrzucający wyłączenie, tymczasowo będzie wykonany: a to co stosownie do tego będzie

dzie skutecznionem, będzie⁷ ważnem, chociażby wyłączenie w apellacyi przypuszczoném zostało.

TYTUŁ XXII.

O upadku Processu (Péremption).

397. Wszelka instancya, chociażby nie było ustanowienia Patronów, będzie umorzoną przez zaprzestanie popierania processu przez lat trzy.

Termin ten powiększony będzie sześcią miesiącami we wszelkich przypadkach, gdzie będzie mogło być żądane rozpoczęcie na nowo sprawy, lub ustanowienie nowego Patrona.

398. Upadek processu następować będzie względem Rządu, instytucyj publicznych i wszelkich osób, nawet małoletnich, zastrzegając im poszukiwanie szkody na administratorach i opiekunach.

399. Upadek processu nie nastąpi sam przez się (*de droit*); uchylonym zostanie, gdy która ze stron skutecznie iakie ważne akta, przed żądaniem upadku processu.

400. Żądany będzie w nocy podaney Patronowi przez Patrona, chybaży Patron umarł albo został w urzędowaniu zawieszonym

od czasu tego gdy upadek processu został otrzymanym.

401. Upadek processu nie umarza skargi, lecz pociąga tylko za sobą umorzenie processu, tak że nie będzie można w żadnym przypadku zastrawiać się jakim aktem z zniszczonego processu, ani się nim popisywać.

W zdarzonym upadku processu, Powód pryncypalny skazany zostaje na wszelkie koszta upadłego postępowania sądowego:

TYTUŁ XXIII.

O odstąpieniu od processu (du Désistement).

402. Odstąpienie od processu może być skuteczne i przyjęte przez proste oświadczenia, podpisane przez strony lub przez mających od nich zlecenie, i wręczone Patronowi przez Patrona.

403. Odstąpienie, gdy będzie przyjęte, pociągnie samo przez się za sobą zezwolenie, aby rzeczy były z obu stron zwrócone do tego stanu, w jakim się znajdowały przed skargą.

Pociągać również za sobą będzie obowiązki zapłacenia kosztów, do którego strona, która odstąpiła od processu, przymuszona będzie prostym rozkazem Pre-

zesa

zesa, wyrażonym na dole oblikwidowania, w przytomności stron, lub po przywołaniu ich oświadczeniem patronowi przez Patrona.

Ten nakaz, jeżeli pochodzi od Trybunału pierwszej instancji, wykonany będzie bez względu na opozycją lub apellacyą; będzie wykonany bez względu na opozycją, jeżeli pochodzi od sądu apellacyjnego.

TYTUŁ XXIV.

O skróconem postępowaniu w niektórych przedmiotach (des matières sommaires).

404. Będą uważane za wymagające skróconego postępowania, i iako takie będą instruowane;

Apellacye od Sędziów Pokoju;

Skargi jedynie osobiste, dotyczące się przedmiotów iakąkolwiek bądź summy wynoszących, gdy się wspierają na dokumentach, byleby niezaprzeczanym;

Skargi nie poparte żadnym dokumentem, nie przechodzące tysiąca franków;

Żądania tymczasowych czynności, lub wymagających pośpiechu;

Skargi o zapłacenie komornego, dzierżaw i zaległych dochodów z przedmiotów danych na upad (*rentes*).

405. Przedmioty wymagające skróconego postępowania, będą sądzone na audyencji, po upłynionych terminach pozwu, na proste oświadczenie, bez innego postępowania i formalności.

406. Żądania incydentalne i wchodzenie trzeciej osoby do sprawy podane zofaną w nocie Patrona, która będzie tylko mogła w sobie zawierać na powodach oparte wnioski.

407. Jeżeli wypadnie inkwizycya, dekret nakazujący ją, zawierać w sobie będzie fakta, i nie potrzeba ich wcale będzie poprzedniczo wyszczególniać artykułami; dekret ten wyznaczy także dzień i godzinę, w której świadkowie wysłuchanemi będą na audyencji.

408. Świadkowie będą pozwani przynajmniej na dzień jeden przed dniem wysłuchania.

409. Jeżeli jedna ze stron żąda odroczenia, punkt ten incydentalny będzie natychmiast osądzony.

410. Jeżeli dekret nie będzie mógł podpadać apellacyi, nie będzie spisany Protokół inkwizycyi; będzie tylko zrobiona wzmianka w dekreście o imionach świadków i ogólnym wniosku z ich zeznań.

411. Jeżeli dekret może podpadać apellacyi, będzie spisany protokół, który zawierać w sobie będzie przysięgi świadków, ich oświadczenie, czyli są krewnymi, powinowa-

temi, służącemi lub domownikami stron, zarzuty któreby były przeciw nim poczynione, i wniosek ogólny z ich zeznań.

412. Jeżeli świadkowie są oddaleni lub zaszły im przeszkody, Trybunałowi będzie wolno polecić ich wysłuchanie, Trybunałowi, albo Sędziemu Pokoju ich mieszkania; w tym przypadku inkwizycya będzie ułożona na piśmie, i będzie w tej mierze spisany Protokół.

413. Zachowywane będą w odbywaniu inkwizycyi skróconych, przepisy Tytułu XII. o *Inkwizycyach*, stosowne do poniższych formalności:

Wręczona będzie świadkom kopia części zalecającej dekretu ich przywołującego;

Dana będzie stronie kopia imion świadków.

Świadkowie nie stawiający, będą skazani na zapłatę pieniężną i podpadną karom;

Zakazano jest słuchać świadectwa małżonków stron, krewnych i powinowatych w linii prostej;

Strona przytomna czynić będzie zarzuty; i też same przepisy zachowane będą co do sposobu ich sądenia, przerywania świadkom, oblikwidowania;

Co do liczby świadków, których podróże mogą być likwidowanemi;

Co do wolności słuchania osób, którym jeszcze nie minęło lat piętnaście.

TYTUŁ XXV.

O postępowaniu przed Trybunałami handlowemi.

414. Postępowanie przed Trybunałami handlowemi odbywa się bez pośrednictwa Patronów.
415. Wszelka sprawa powinna tam być wniesiona pozwem, podług formalności powyżej przepisanych w tytule o *Pozwach*.
416. Termin będzie przynajmniej jedno-dniowy.
417. W przypadkach, które będą wymagały pośpiechu, gdzie wolno Prezesowi Trybunału pozwolić zapozwania nawet na dzień i na godzinę naznaczoną, i włożenia aresztu na ruchomości: będzie mu wolno według wymagania okoliczności, zniewolić Powoda do złożenia kaucyi, lub do udowodnienia, że jest w stanie dostatecznego wypłacenia. Rozkazy jego będą mogły być wykonane mimo opozycyi lub apellacyi.
418. W interesach morskich, w które wchodzi strony nie mające zamieszkania, i w interesach w których chodzi o opatrzenie

- w ryszunki okrętowe, żywność, ukwiepowanie i sporządzanie okrętów gotowych do wyjścia pod żagle, i w innych przedmiotach nagłych i tymczasowych, zapozwanie z jednego dnia na drugi, lub z jednej na drugą godzinę, będzie mogło być wydane bez rozkazu, i dekret zaoczny będzie mógł być natychmiast ferowany.
419. Wszelkie zapozwania dane na okręcie osobie zapozwaney, będą ważne.
420. Powodowi będzie wolno zapozwać, podług swego wyboru:
- Przed Trybunał zamieszkania strony pozwanej;
- Przed Trybunał w którego okręgu nastąpiło przyzreczenie, i towar został dostawionym;
- Przed Trybunał w którego okręgu zapłata uskutecznioną być miała.
421. Strony obowiązane będą stawiać się osobiście, lub przez mającego szczególne pełnomocnictwo.
422. Jeżeli się strony stawiają, a na pierwszej audyencyi nie nastąpi dekret stanowczy, na owczas strony nie zamieszkałe w miejscu tym gdzie zasiada Trybunał, obowiązane będą, obrać sobie w témże zamieszkanie.
- Obranie zamieszkania, powinno być wzmiankowane w protokule audyencyjnym; w niedostatku takowego wyboru,

wszelkie wręczenie, nawet dekretu stanowczego, nastąpi w kancelaryi Trybunału, i będzie ważne.

423. Pozywający Cudzoziemcy nie mogą być zniewalanemi w materyi handlowey do dania kaucyi, na zapłacenie kosztów i szkód wszelakich, na któreby mogli być skazanemi, nawet gdy sprawa jest wprowadzona przed Trybunał cywilny w miejscach tych, gdzie nie masz Trybunału handlowego.

424. Jeżeli Trybunał jest niewłaściwy co do przedmiotu sprawy, tedy odesła strony, chociażby nie zarzucano niewłaściwości.

Zarzut niewłaściwości (*le déclatoire*), z iakiejkolwiek innej przyczyny, będzie mógł być tylko czyniony przed wszelką inną obroną.

425. Tenże sam dekret, uchylając zarzut o niewłaściwość, będzie mógł stanowić co do przedmiotu głównego, lecz dwoma wyrażnemi zaleceniami, iednym co do właściwości, drugim co do przedmiotu głównego; zalecenia względem właściwości, będą mogły zawsze podpadać apellacyi.

426. Wdowy i Sukcessorowie osób podlegających iurydykcyi Trybunału handlowego, będą przed tenże pozwani do rozpoczęcia na nowo processu, lub z powodu nowej skargi, zastrzegając, jeżeli przymioty będą zaprzeczane, odesłanie ich do zwyczajnych

Trybunałów, ażeby tam poprzedniczo względem tego punktu ustanowiono, a potem co do punktu głównego rozstrzygnięto w trybunale handlowym.

427. Gdy papier produkowany będzie nieprzyznanym, zaprzeczonym, lub zaskarżonym o to że fałszywy, a strona trwa w przedsięwzięciu użycia onego, Trybunał odesła przed Sędziów do których rozsądzenie tego należy, i zawieszony zostanie dekret co do przedmiotu głównego.

Gdyby iednakowoż ten papier ściągał się tylko do iednego z pomiędzy punktów skargi, będzie można opuszczając ten, przystąpić do dekretowania innych punktów.

428. Trybunał będzie mógł w wszelkich przypadkach rozkazać nawet z urzędu, aby strony wysłuchane były osobiście na audyencyi, albo w izbie konferencyalney, a jeżeli zaydzie prawna przeszkoda, wyznaczyć iednego z Sędziów, albo nawet Sędziego pokoju dla wysłuchania ich, a ten sporządzi protokół ich oświadczeń.

429. Gdyby wypadało odesłać strony przed Sędziów polubowych dla roztrząśnienia rachunków, papierów i rejestrow, mianowany będzie ieden albo trzech Sędziów polubowych dla wysłuchania stron i pojednania ich, jeżeliby można, jeżeli nie, tedy dlatego, aby dali swe zdanie.

Gdyby wypadło obeyrzyć, lub ocenić roboty albo towary, mianowany będzie ieden albo trzech Biegłych.

Trybunał będzie mianował z urzędu Sędziów polubowych i Biegłych, chybaży strony na nich się zgodziły na audyencji.

430. Wyłączenie nie będzie mogło być podanem, iak w ciągu trzech dni po mianowaniu.

431. Relacya Sędziów polubowych i Biegłych, złożoną będzie w kancelaryi Trybunału.

432. Jeżeli Trybunał nakaże dowody przez świadków, przystąpi się do tego podług formalności, wyżej względem skróconych inkwizycyi przepisanych. Jednakże w sprawach podległych apellacyi, zeznania będą ułożone na piśmie przez Pisarza i podpisane przez świadka, w przypadku wzbraniania się, wzmianka o tém zrobiona będzie.

433. Zachowane będą w redakcyi i w ekstrakcie dekretów, formy przepisane w Artykułach 141. i 146. względem Trybunałów pierwszy instancyi.

434. Jeżeli Powód się nie stawia, Trybunał uzna nieposłuszeństwo, i uwolni Pozwanego od skargi.

Jeżeli się Pozwany nie stawia, uznane będzie nieposłuszeństwo, i Powodowi wnio-

ski iego będą przysądzone, jeżeli się okażą sprawiedliwe, i należyście sprawdzone.

435. Żaden dekret zaoczny nie będzie mógł być przez kogo innego wręczony, iak przez woźnego wyznaczonego tym końcem od Trybunału; wręczenie zawierać w sobie będzie, pod nieważnością, obranie zamieszkania w tym gminie, w którym ono nastąpi, jeżeli Powód tam nie jest zamieszkały.

Dekret będzie mógł być wykonany w dzień ieden po wręczeniu, i aż do oppozycyi.

436. Oppozycya nie będzie już mogła być przyjętą w tydzień po dniu wręczenia.

437. Oppozycya zawierać w sobie będzie powody przytaczane przez zakładającego, oraz pozew z wyznaczeniem terminu podług prawa; wręczoną będzie w zamieszkanu obranem.

438. Oppozycya złożona w momencie exekucyi, przez oświadczenie podane do Protokołu woźnego, wstrzyma też exekucyą; lecz obowiązkiem będzie zakładającego oppozycyą, powtórzyć ją w ciągu trzech dni w akcie zawierającym w sobie zapozwanie, gdy ten Termin przeminie, oppozycya będzie uważana za nienastąpioną.

439. Trybunały handlowe będą mogły nakażać wykonanie tymczasowe swych dekre-

tów, pomimo apellacyi i bez kaucyi, gdy sprawa zasadza się na dokumencie niezaskarżonym, lub na poprzedzającym skazaniu, od którego już apellacya nie idzie: w innych przypadkach wykonanie tymczasowe nastąpi tylko pod obowiązkiem dania kaucyi, lub udowodnienia, iż Powód jest w stanie dostatecznego wypłacenia.

440. Kaucya przedstawiona będzie w oświadczeniu wręczonym w zamieszkaniu apellującego, jeżeli mieszka tam gdzie zasiada Trybunał; jeżeli nie, tedy w zamieszkaniu przez niego obranem stosownie do artykułu 422. z wezwaniem na dzień i godzinę naznaczoną, do stawienia się w kancelaryi dla przejrzenia, z miejsca nie wynosząc, dokumentów poręczyciela, jeżeli przyniesienie ich nakazane mu było, i do stawienia się na audyencyi, ażeby był przytomnym zadekretowaniu względem przypuszczenia kaucyi, gdyby sprzeczka o to zachodziła.

441. Jeżeli się nie stawia apellujący, lub nie robi zarzutów przeciw Poręczycielowi, Poręczyciel zobowiąże się w kancelaryi; jeżeli apellujący robi zarzuty, ferowany będzie w tej mierze dekret w dniu w wezwaniu wyznaczonym: w wszelkim przypadku, dekret będzie mógł być wykonany pomimo opozycyi lub apellacyi.

442. Trybunały handlowe nie będą miały władzy sądenia w materyi tyczącej się exekucyi swych dekretów,

XIĘGA TRZECIA

O SĄDACH APELLACYNYCH.

TYTUŁ IEDEN.

O Apellacyi i o Instrukcyi w apellacyi.

443. Apellacya może być założona w przeciągu trzech miesięcy; czas ten zaczyna się, co do dekretów ocznych, od dnia wręczenia osobie lub w iey zamieszkaniu.

Co do dekretów zaocznych, od dnia w którym opozycya nie będzie już mogła być dopuszczoną.

Wolno iednakowoż będzie Zaapellowanemu (*intimé*) założyć incydentalnie apellacyą w jakimkolwiek położeniu sprawy, chociażby był wręczył dekret bez protestacyi.

444. Upłynienie tych terminów pociąga za sobą utratę prawa apellowania; termina te upływać będą przeciw wszelkim stronom, zastrzegając im wolność poszukiwania na kim z prawa wypadnie; lecz przeciw małoletniemu nieuwłasnowolnionemu (*non émancipé*) upływać dopiero będą od dnia w którym dekret będzie wręczony, tak opiekunowi, iako i przydanemu opiekunowi (*subrogé tuteur*), chociażby ten drugi nie był przypozwanym do sprawy.
445. Ci którzy nie mieszkają we Francyi lądowej, będą mieli do założenia apellacyi, oprócz trzymiesięcznego terminu, od dnia wręczenia dekretu, w dodatku termin pozwów ustanowiony powyżey w artykule 73.
446. Ci którzy znajdnią się w obowiązkach służby lądowej lub morskiej, albo też użytymi będąc w czynnościach zewnętrznych na usłudze rządowej, nie przytomnymi są na gruncie Europejskim Cesarstwa, będą mieli do założenia apellacyi termin całoroczny, oprócz trzymiesięcznego terminu od wręczenia dekretu.
447. Upływanie terminu do założenia apellacyi wstrzymane będzie przez śmierć strony przegrywającej.

Upływać dopiero na nowo zaczną, gdy wręczonym zostanie dekret w zamieszkaniu zmarłego, z formalnościami przepisanimi w artykule 61. i rachując od upłynienia terminów dozwolonych do zrobienia inwentarza i namyslenia się względem przyjęcia sukcesyi, gdy dekret wręczony był przed upłynieniem tych ostatnich terminów.

Wręczenie to będzie mogło nastąpić ogólnie wziętym successorom, i nie wyrażając imion i przymiotów.

448. W przypadku w którymby dekret ferowany był na mocy iakiego fałszywego papieru, lub gdyby strona przegrała dla tego, że nie okazała papieru stanowiącego, który był zatrzymany przez ię przeciwnika, termina do apellacyi upływać zaczną od dnia w którymby fałsz był poznany lub sądownie stwierdzony, albo też gdy papier zostanie odzyskany, lecz w tym ostatnim przypadku nieinaczey iak w tym warunkiem, żeby się znajdował na piśmie dowód, w którym dniu papier odzyskany został.
449. Nie będzie mogła byż zakładana w ciągu tygodnia, rachując od dnia zapadłego dekretu, żadna apellacya od dekretu niewykonanego tymczasowo; apellacye w tym przeciągu czasu zakładane, uznane

będą za nie mogące być przyjętymi, lecz wolno jest apellującemu powtórzyć je, jeżeli mu jeszcze terminu prawem przepisane nie upłynęły.

450. Exekucya dekretów nie wykonalnych tymczasowo, zawieszoną będzie przez rze-
czony tydzień.

451. Apellacya od dekretu przygotowujące-
go, będzie mogła być założona dopiero
po dekrete stanowczym, i wraz z apella-
cyą od tego dekretu, a termin do apel-
lacyi upływać dopiero zacznie od dnia
wręczenia dekretu stanowczego: Apella-
cya ta będzie mogła być przyjętą, cho-
ciażby dekret przygotowujący bez żadne-
go zastrzeżenia był wyexekwowany.

Apellacya od dekretu *interlocutorii* bę-
dzie mogła być założona przed dekretem
stanowczym; toż samo nastąpi z dekretami
dopuszczającymi tymczasowego załatwie-
nia.

452. Uważane są za przygotowujące dekreta
wydane końcem instruowania sprawy, i
mające za cel postawić proces w tym sta-
nie, żeby w nim mógł być ferowany de-
kret stanowczy.

Uważane są za *interlocutoria* dekreta,
w których Sąd nakazuje, przed rozsądze-
niem sprawy, jaki dowód, jakie roztrzą-
śnienie, lub jaką instrukcyą, która w spo-

sobie uprzedzającym dekret stanowczy,
wcześnie roztrzyga główny przedmiot.

453. Podpadać będą apellacyi dekreta uzna-
ne za dekreta w ostatniéj instancyi, gdy
będą wydane przez sędziów, którzy tylko
mogli ferować w pierwszej instancyi.

Nie będą przyjmowanymi apellacye od
dekretów wydanych w przedmiotach, któ-
rych rozsądzenie w ostatniéj instancyi na-
leży do pierwszych Sędziów, lecz któ-
rzyby je wydali, nie uznawszy w któ-
réj zapadły instancyi, lub uznawszy je
za dekreta pierwszéj instancyi.

454. Gdy chodzić będzie o niewłaściwość,
apellacya będzie przyjmowaną, chociażby
dekret uznany był za dekret ostatniéj in-
stancyi.

455. Apellacye od dekretów przeciw któ-
rym założoną być może apellacya, nie *opozycy*
będą mogły być przyjętymi przez prze-
ciąg terminu dozwolonego do opozycyi.

456. Akt apellacyi zawierać w sobie będzie
zapozwanie z terminem prawem przepisa-
nym, i będzie wręczony osobie lub w iéj
zamieszkanu, pod nieważnością.

457. Apellacya od dekretów stanowczych lub
interlocutorii będzie zawieszala exekucyą,
jeżeli dekret nie wyraża exekucyi tymcza-
sowéj w przypadkach tych, w których ta-
kowa jest upoważnioną.

Exekucya dekretów mylnie uznanych za dekreta ostatniej instancyi, będzie tylko mogła być zawieszoną na mocy zakazu, któryby apellujący, pozwawszy z krótkim terminem drugą stronę, otrzymał na audyencyi Sądu apellacyjnego.

Co się tycze dekretów nieuznanych w której zapadły instancyi, lub uznanych za zapadłe w pierwszej instancyi, a w których Sędziowie upoważnionemi byli stanowić w ostatniej instancyi, exekucya ich tymczasowa będzie mogła być nakazaną przez Sąd apellacyjny, na audyencyi na proste oświadczenie.

458. Jeżeli exekucya tymczasowa nie była zadekretowana tam gdzie jest upoważniona, będzie wolno Zaapellowanemu żądać na audyencyi w prostém oświadczeniu, aby była nakazaną przed dekretem apellacyjnym.

459. Jeżeli w innym jakim przypadku, a nie w przypadku prawem przewidzianym, nakazana była tymczasowa exekucya, apellujący będzie mógł otrzymać zakaz na audyencyi, po zapoznaniu drugiej strony z krótkim terminem, którego to zakazu nie będzie Sąd mógł dać na prośbę, któryby teży drugiej stronie nie była komunikowana.

460. W żadnym innym przypadku nie wolno będzie dawać zakazów, ani wydawać żadnego dekretu zmierzającego do wstrzymania bądź prosto, bądź ubocznie exekucyi dekretu, pod nieważnością.

461. Wszelka apellacya nawet od dekretu wydanego na instrukcyą na piśmie, wniesiona będzie na audyencyą; lecz wolno będzie Trybunałowi nakazać instrukcyą na piśmie, gdyby tego była potrzeba.

462. W ciągu tygodnia po ustanowieniu Patrona przez Zaapellowanego, apellujący wręczy swoje uciążliwości przeciwko dekretowi. Zaapellowany odpowie w następującym tygodniu. Rzecz wprowadzona zostanie na audyencyą, bez innych formalności.

463. Apellacye od dekretów wydanych w przedmiotach wymagających skróconego postępowania, wprowadzane będą na audyencyą na proste oświadczenie i bez innej formalności. Toż samo się stanie z apellacyą od innych dekretów, gdy się Zaapellowany nie stawi.

464. Żadne nowe żądanie w sprawie apellacyjnej nie będzie zanoszone, chyba gdyby chodziło o kompensacyą, albo gdyby to nowe żądanie było obroną przeciw głównej skardze.

Będzie także wolno stronom upomnieć się o procenta, zaległe opłaty, komorne, i inne należitości przypadające od czasu zapadłego dekretu w pierwszej instancji, i o wszelkie wynagrodzenie za poniesione szkody od czasu rzeczzonego dekretu.

465. W przypadkach objętych poprzedzającym artykułem, nowe podania i excepcye Pozwanego, będą tylko mogły być wniesionemi w prostém przełożeniu wniosków i ich pobudek,

Podobnież się stanie w przypadkach gdyby strony chciały odmienić lub modyfikować swe wnioski.

Wszelki papier który tylko będzie powtórzeniem pobudek lub excepcyi już użytych na piśmie, bądź w pierwszej instancji, bądź w apellacyi, nie będzie rachowany w oblikwidowaniu kosztów.

Jeżeli jeden papier zawiera w sobie razem i nowe powody albo excepcye, i powtórzenie dawnych, będzie tylko przyjęta w oblikwidowanie kosztów, część ściągająca się do nowych powodów lub excepcyi.

466. Żadne wchodzenie trzeciej osoby do sprawy nie będzie przyjęte, chyba od tych którzyby mieli prawo zanosić oppozycyą iako osoba trzecia (*terce opposition*).

467. Jeżeli się utworzy więcej jak dwa zdań, Sędziowie będący w mniejszej liczbie, obo-

wiązani będą przyłączyć się do iednego z dwóch zdań, pochodzących od większej liczby.

68. W przypadku równości zdań w Sądzie apellacyynym, przywołanym będzie do rozstrzygnięcia ię, ieden przynajmniej lub kilku Sędziów, którzy nie sądzili tej sprawy, i zawsze w liczbie nieparzystej, biorąc ich podług starszeństwa nominacyi; sprawa będzie na nowo głośno wprowadzona, albo nowa w niey będzie zdana relacya, gdy chodzi o instrukcyą na piśmie.

W przypadku gdyby sędziowie wszyscy sądzili byli tę sprawę, przywołanych będzie do dekretu trzech dawnych prawników (*jurisconsultes*).

69. Upadek processu w apellacyi, nada dekretowi od którego iest apellacya, moc prawa.

70. Inne przepisy ustanowione dla Trybunałów niższych, będą zachowane w Sądach apellacyynych.

71. Gdy apellujący przegra, skazanym będzie na zapłacenie pięciu franków, gdy chodzi o dekret Sędziego Pokoju, a na dziesięć franków, gdy w apellacyi od dekretu Trybunału pierwszej instancji lub handlowego.

72. Jeżeli dekret będzie potwierdzony, exekucya należeć będzie do Trybunału, od

którego jest apellacya; jeżeli dekret jest uchylony, exekucya należeć będzie, skoro ma się tylko rozciągać do tych osób, do Sądu apellacyjnego którego dekret, lub do innego Trybunału którego wyznaczył tymże wyrokiem; wyjątki przypadki w którychby się domagano uwolnienia, mimowolnego wyzucia z własności (*expropriation forcée*) i inne do których prawo naznacza iurydykcyę.

473. Gdy zażydzie apellacya od dekretu *interlocutorii*, i dekret będzie uchylony a przedmiot jest dostatecznie przygotowany do decyzji stanowczej, Sady i inne Trybunały apellacyjne będą mogły zarazem wydać dekret stanowczy w głównym przedmiocie, iednym i tymże samym wyrokiem.

Toż samo nastąpi w przypadkach, gdy Sady lub inne Trybunały apellacyjne uchylą dekreta stanowcze, bądź dla uchybienia formalności, bądź dla wszelkiej innej przyczyny.

K O D E X

POSTĘPOWANIA

SĄDOWEGO CYWILNEGO.

KSIĘGA CZWARTA.

O środkach nadzwyczajnych do wzruszania dekretów.

TYTUŁ I.

O opozycji przez trzeciego (*de la tierce opposition*).

474. Wolno stronie trzeciej założyć opozycyę przeciwko dekretowi szkodzącemu jej prawu, a pod czas którego ani ona, ani ci których ona wyobraża (*représente*) przez wołanemi nie byli.

475. Opozycya przez trzeciego zanoszona, jako skarga główna, wprowadzoną będzie przed Trybunał, który wydał dekret zaskarżany.

Opozycya przez trzeciego, incydentalna w sporze toczącym się w jakim Trybunale, zanesiona będzie w prośbie do

tegoż Trybunału, jeżeli jest równy, albo wyższy od tego który wydał dekret.

476. Jeżeli nie jest równy albo wyższy, opozycja przez trzeciego incydentalna zanieśiona będzie iak skarga główna do Trybunału, który wydał dekret.

477. Trybunał któremu będzie przedstawiony zaskarżany dekret, będzie mógł, podług okoliczności, działać dalej, albo się wstrzymać.

478. Dekreta prawomocne, skazujące na odstępnie possessyi iakiego dziedzictwa, będą mogły być wykonanemi przeciwko stronom skazanym, pomimo opozycji trzeciego, i takowey nie szkodząc.

W innych przypadkach wolno będzie Sędziom, podług okoliczności, zawiesić wykonanie dekretu.

479. Strona której opozycja iako trzeciej osoby będzie odrzuconą, skazaną zostanie na karę pieniężną, która nie będzie mogła być mniejszą iak pięćdziesiąt franków, i prócz tego na zapłatę szkód wszelakich stronie, jeżeli wypadnie potrzeba.

TYTUŁ II.

*O dopraszaniu się restytucyi in integrum
(de la requête civile).*

480. Dekreta oczne wydane w ostatniej instancyi przez Trybunały pierwszej instancyi i apellacyjne, i dekreta zaoczne wydane także w ostatniej instancyi, i przeciw którym nie może już być założona apellacya, będą mogły być zniezione na prośbę tych którzy w nich byli stronami lub przyzwoicie byli przywołanemi, dla przyczyn następujących:

1mo. Jeżeli była zdrada osobista;

2do. Jeżeli formalności przepisane pod nieważnością, były zgwałcone, bądź przed, bądź podczas dekretów, byleby tylko nieważność nie była pokrytą przez strony.

3^{tio}. Jeżeli stanowiono względem rzeczy nie żądanych.

4to. Jeżeli przysądzono więcej niż było żądane;

5to. Jeżeli opuszczono dekretowanie względem jednego punktu skargi;

6to. Jeżeli jest sprzeczność w dekretach ostatniej instancyi, między jednemiż stronami, opierającemi się na tychże samych

zasadach, w iednychże Sądach lub Trybunałach.

7mo. Jeżeli w iednymże dekrete są przeciwnne nakazy.

8vo. Jeżeli w takich przypadkach w których prawo wymaga komunikowania Urzędowi publicznemu, komunikowanie to nie nastąpiło, i dekret wydanym został przeciwko temu, dla którego takowe komunikowanie było nakazane.

9no. Jeżeli sądzono z papierów, które po dekrete za fałszywe uznane i ogłoszone zostały.

10. Jeżeli po dekrete odzyskanymi były papiery stanowcze, a które wstrzymane były z winy drugiej strony.

481. Rząd, Gminy, Instytutu publiczne, i małoletni będą jeszcze mogli dopraszać się restytucyi, jeżeli albo wcale nie byli bronionymi, albo nie byli bronionymi ważnie.

482. Jeżeli chodzi o restytucyą co do iednego punktu dekretu, sam ten tylko będzie zniesionym, chyba żeby inne od niego były zawiste.

483. Prośba o restytucyą *in integrum* będzie wręczona z zapozwaniem, w ciągu trzech miesięcy, względem pełnoletnich, od dnia wręczenia dekretu zaskarżanego, osobie lub w zamieszkanu.

484. Termin trzechmiesięczny upływać dopiero zacznie przeciw małoletnim oddnia, w którym nastąpi po ich pełnoletności wręczenie dekretu osobie lub w zamieszkanu.

485. Gdy Powód zajęty służbą lądową lub morską, nie będzie przytomnym na territorium Europejskim Cesarstwa, lub będzie użytym do interesów zewnętrznych w służbie Rządowej, będzie sobie miał dozwolony termin iednego roku, oprócz terminu pospolitego trzechmiesięcznego od wręczenia dekretu.

486. Ci którzy nie mieszkają we Francyi lądowej, będą mieli oprócz terminu trzechmiesięcznego od wręczenia dekretu, jeszcze termin pozwów ustanowiony w powyższym artykule 73.

387. Jeżeli strona skazana umarła wśród terminów powyżey wyznaczonych do zanieśienia prośby o restytucyą *in integrum*, czas pozostający jeszcze do upłynienia, zaczynać się dopiero będzie przeciwko sukcesyi, w terminach i sposobem przepisany wyżej w artykule 447.

488. Jeżeli powodem do dopraszania się o restytucyą będzie fałsz, podstęp lub odkrycie nowych papierów, terminu upływać zacząć od dnia w którym bądź fałsz, bądź podstęp będą poznane, lub papiery odkryte;

byleby w tych dwóch ostatnich przypadkach był dowód na piśmie względem dnia, a nie inaczej.

489. Jeżeli dekreta sprzeciwiają się sobie, termin upływać zacznie od wręczenia ostatniego dekretu.

490. Prośba o restytucję zanesiona będzie do tego samego sądu, gdzie był wydany zakarżany dekret; będą w tej mierze mogli stanować ciż sami Sędziowie.

491. Gdy iedna strona dopraszając się restytucji zechce zaskarżać dekret produkowany w sprawie toczącej się nie w tym Trybunale, który go wydał, uda się do Trybunału który wydał zakarżany dekret, a trybunał sądzący sprawę w której ten dekret produkowany, będzie mógł podług okoliczności, albo działać dalej, albo się wstrzymać.

492. Żądanie restytucji *in integrum* nastąpi przez zapozwanie w zamieszkaniu Patrona strony, która otrzymała zakarżany dekret, jeżeli takowe żądanie restytucji nastąpi w ciągu sześciu miesięcy od daty dekretu; po tym terminie zapozwanie dane będzie w zamieszkaniu strony.

493. Jeżeli żądanie restytucji jest wnoszone incydentalnie przed Trybunał, do którego rozsądzenia właściwie to należy, nastąpi to przez notę wręczoną Patronowi przez

Patrona; lecz jeżeli ono jest incydentalne w sporze wytoczonym nie przed ten Trybunał który wydał dekret, wniesione zostanie przez zapozwanie przed Sędziów którzy dekret wydali.

494. Żądanie restytucji *in integrum* nie będzie przyjęte od żadnej innej strony, chyba od traktującej w interesach Rządu, jeżeli nim takowe żądanie podane będzie, nie została złożona summa trzechset franków, iako kara pieniężna, a sto pięćdziesiąt franków iako wynagrodzenie szkód wszelakich stronie, zostawiając oprócz tego Sądowi wolność nakazania większego wynagrodzenia, gdyby wypadła potrzeba; złożona tylko tego będzie połowa, jeżeli dekret jest zaoczny lub prekluzyny, a czwarta część gdy chodzi o dekreta wydane przez Trybunały pierwszej instancji.

495. Kwit urzędnika który odebrał te pieniądze, będzie przed skargą wręczony, równie iako i zdanie trzech adwokatów stawiających przynajmniej od lat dzieściu, przy którym z trybunałów w tym obrębie Sądu apellacyjnego, w którym dekret był wydany.

Zdanie zawierać będzie oświadczenie, że są za tem, aby nastąpiła restytucja *in integrum*, iako też wyrażać będzie zasady; inaczej prośba nie będzie przyjęta.

496. Jeżeli żądanie restrytucyi jest wręczone w ciągu sześciu miesięcy od daty dekretu, Patron strony która otrzymała dekret, będzie tém samém ustanowiony bez nowego umocowania.

497. Żądanie restrytucyi *in integrum* nie będzie tamowało exekucyi dekretu zaskarżonego; żadne zakazy nie będą mogły być dozwolonemi: nie będzie wolno temu który jest skazany na ustąpienie z dziedzictwa wprowadzać prośbę o restrytucyą *in integrum*, chyba okazując dowód że dekretowi w głównym przedmiocie zadosyć się stało.

498. Wszelka prośba o restrytucyą *in integrum* będzie komunikowaną urzędowi publicznemu.

499. Oprócz zasad żądania restrytucyi wyrażonych w zdaniu, żaden inny powód nie będzie roztrząsany na audyencyi, ani na piśmie.

500. Dekret który odrzuci żądanie restrytucyi, skaże powoda na karę pieniężną i na powyżey wyrażone wynagrodzenia, i oprócz tego na większe wynagrodzenia, gdyby tego wypadła potrzeba.

501. Gdy prośba o restrytucyą będzie przypuszczoną, dekret będzie zniesiony, i strony będą zwrócone do tegoż samego stanu w którym były przed tym dekretem;

trzy dni przynajmniej dla Sędziów Pokoju i handlowych, co tydzień zaś przynajmniej dla innych Sędziów: każdy woźny wezwany, obowiązany będzie skutecznie podanie takowych prośb, pod zawieszeniem w urzędzie.

498. Po dwóch podaniach noty, wolno będzie pociągnąć Sędziego do odpowiedzialności.

499. Sędziowie Pokoju, trybunały handlowe lub pierwszej instancji, albo który z ich członków, równie iak i Sędzia apellacyjny lub Sędzia kryminalny, pociąganiemi będą do odpowiedzialności przed Sądem apellacyjnym ich obrębu.

Sądy apellacyjne lub kryminalne, albo który z ich wydziałów pociągnięniemi będą do odpowiedzialności, przed wysoki Sąd Cesarski podług artykułu 101. aktu konstytucyynego Cesarstwa, pod dniem 28. floreal roku XII.

510. Żaden jednakowoż Sędzia nie będzie mógł być pociągany do odpowiedzialności, bez poprzedniczego pozwolenia Sądu, przed którym o to będzie pociągany.

511. Będzie podana tym końcem nota podpisana przez stronę, lub mającego od niej urzędowe i szczególne pełnomocnictwo, które to będzie przyłączone do noty, ró-

wnie iako i dokumenta, jeżeli się iakie znaydują, pod nieważnością.

512. Nie będzie można użyć żadnego wyrazu krzywdzącego przeciwko Sędziom, pod skazaniem strony na należytą karę pieniężną, a iey Patrona na stosowne do okoliczności zalecenie lub zawieszenie w urzędzie.

513. Jeżeli Nota będzie odrzuconą, skazaną zostanie strona na karę pieniężną, która nie będzie mogła być mniejsza iak trzytysią franków, i oprócz tego na zapłacenie szkód wszelakich stronom, jeżeliby wypadła potrzeba.

514. Jeżeli nota będzie przypuszczoną, wręczona będzie w ciągu trzech dni Sędziemu pociąganemu do odpowiedzialności, który obowiązany będzie podać obronę swoją w ciągu tygodnia.

Wstrzyma się od sądzenia sporu; wstrzyma się nawet aż do dekretu stanowczego względem pociągania do odpowiedzialności, od wszystkich spraw, które strona lub iey krewni w linii prostej, albo iey małżonek będą mogli mieć w iego Trybunale, pod nieważnością dekretów.

515. Pociąganie do odpowiedzialności wprowadzane będzie na audyencyą na proste oświadczenie, i będzie sądzone nie przez ten wydział który go dozwolił; jeżeli Sąd

apellacyjny jest tylko złożony z iednego wydziału, dekret względem pociągania do odpowiedzialności, odesłany będzie przez Sąd kassacyjny do najbliższego Sądu apellacyjnego.

516. Jeżeli odrzuconą zostanie skarga Powoda, skazany zostanie na karę pieniężną, która niebędzie mogła być mniejsza iak trzytysią franków, i oprócz tego na zapłacenie szkód wszelakich stronom, jeżeliby tego wypadła potrzeba.

XIEGA PIĄTA

O Exekucyi dekretów.

TYTUŁ I.

O przyjęciu kaucyi.

517. Dekret nakazujący złożenie kaucyi, wyznaczę termin w którym będzie podany Poręczyciel oraz termin, w którym poręka iego będzie przyjętą lub odrzuconą.

518. Poręczyciel podany będzie w pozwie wręczonym sronie, jeżeli nie ma Patrona, a jeżeli go ma, tedy w oświadczeniu Patronowi przez Patrona, z kopią zaświadczenia, iż złożone zostały w kancelaryi dokumenta stwierdzające, iż Poręczyciel jest w stanie wypłacenia; wyiawszy przypadek w którym prawo nie wymaga, aby możność płacenia udowodniona była dokumentem.
519. Wolno będzie sronie w kancelaryi wziąć dokumenta do przejrzenia; jeżeli przyymie Poręczyciela, wyrazi to prostem oświadczeniem: w tym przypadku, lub gdy srona nie czyni zarzutów w ciągu terminu wyznaczonego, Poręczyciel zobowiąże się w kancelaryi, a takowe zobowiązanie się będzie pociągało za sobą exekucją bez dekretu, nawet przez areszt osobisty, gdyby wypadła potrzeba aresztu.
520. Jeżeli srona w ciągu terminu dekretem wyznaczonego, sprzecza się względem Poręczyciela, rzecz wniesiona zostanie na audyencyą na proste oświadczenie.
521. Przyjęcie kaucyi sądzone będzie w krótkości bez noty i bez pisma, dekret wykonany będzie bez względu na apellacyą.
522. Gdy Poręczyciel będzie przypuszczony, zobowiąże się stosownie do powyższego artykułu 519.

TYTUŁ II.

O likwidowaniu szkód wszelakich.

523. Gdy dekret iaki nie ustanowił szkód wszelakich, oświadczenie tego będzie wręczone Patronowi pozwanego, jeżeli był ustanowiony; i papiery będą komunikowane za kwitem Patrona lub przez kancelaryą.
524. Pozwany obowiązany będzie w ciągu terminów ustanowionych artykułami 97. i 98. i pod karami tam wyrażonemi, oddać rzeczne papiery, a w tydzień po upływie terminów, oświadczyć Powodowi, iaką summę myśli mu ofiarować na wynagrodzenie szkód wszelakich; inaczej sprawa wprowadzona będzie, na proste oświadczenie, na audyencyą, i będzie skazany na zapłacenie ilości stosowney do oświadczenia, jeżeli takowe za słuszne i zgodne z prawdą uznanem będzie.
525. Gdy ofiarowana a nie przyjęta summa uznana zostanie przez Sąd za dostateczną, Powód skazany będzie na poniesienie kosztów, od dnia ofiarowania summy.

TYTUŁ III.

O likwidowaniu Owoców (fruits).

526. Ten który będzie skazany na zwrócenie Owoców, zda w tej mierze rachunek w sposobie niżej wyrażonym; i postąpi się tu tak, jak w innych rachunkach sądownie zdawanych.

TYTUŁ IV.

O zdawaniu rachunków.

527. Osoby obowiązane do zdawania rachunku, wyznaczone przez Sąd do jakiej czynności, będą pociągane przed tenże Sąd, który ich wyznaczył; Opiekunowie przed Sędziów miejsca tego, gdzie opieka im była powierzona; wszelkie inne osoby mające obowiązek zdawania rachunku, przed Sędziów swego zamieszkania.

528. W przypadku apellacji od dekretu, któryby był odrzucił żądanie rachunku, wyrok uchylający (*arrêt infirmatif*), odeśle dla zdania rachunku i ferowania w tej mierze wyroku, do Trybunału do którego żądanie było podanem, lub do wszel-

kiego

kiego innego Trybunału pierwszej instancji, który wyrokiem mianowany będzie.

Jeżeli rachunek zdany był i sądzony w pierwszej instancji, wykonanie wyroku uchylającego należeć będzie do Sądu który go wydał, lub do innego Trybunału, który Sąd mianował w tymże samym wyroku.

529. Odbierający rachunek, (*oyants*) tenże sam mający interes, mianować będą jednego Patrona; gdyby się nie mogli zgodzić względem wyboru, najstarszy Patron stawiać będzie, wszelako każdemu z odbierających rachunek wolno będzie jednego ustanowić Patrona, lecz koszta sprawione z okazji tego szczególnego ustanowienia, i wynikłe, tak z przyczynienia się iako i bez przyczynienia się, będą ponoszone przez odbierającego rachunek.

530. Wszelki dekret skazujący na zdanie rachunku, ustanowi termin, w którym rachunek będzie zdany, i wyznaczy do tego Sędziego.

531. Jeżeli wstęp do rachunku, oraz wzmianka o akcie czyli dekrete, który mianował zdającego rachunek, i o dekrete, który nakazał rachunek, przechodzi sześć kakt, tedy to co jest więcej, nie będzie przyjęte w oblikwidowanie kosztów.

532. Zdający rachunek porachuje tylko za wydatki pospolite, koszta podróży, jeżeli tego potrzeba, wynagrodzenie Patronowi, który do porządku przyprowadził papiery rachunkowe, Ektrakta urzędowe (*grosses*) i kopie, koszta za stawienie się Patrona, i za stwierdzenie przysięgą rachunków.

533. Rachunek zawierać w sobie będzie rzeczywisty przychód i wydatek; zakończony będzie rekapitulacją balansu rzeczzonego przychodu i wydatku, zostawiając osobny oddział na przedmioty odzyskać się mające.

534. Zdający rachunek, poda go i zaprzysięże osobiście lub przez szczególnego Pełnomocnika, w terminie wyznaczonym, i na dzień wskazany przez Sędziego delegowanego, w przytomności odbierających rachunek, lub po wezwaniu ich osobiście, albo w zamieszkaniu, jeżeli nie mają Patrona, a oświadczeniem Patronowi przez Patrona, jeżeli go ustanowili.

Gdy termin minie, zdający rachunek będzie do tego przymuszony aresztowaniem i sprzedażą swych dóbr, aż do ilości summy którą Trybunał podług swego zdania oznaczy; będzie nawet do tego mógł być przymuszony aresztem osobistym, jeżeli Trybunał to uzna za rzecz przyzwoitą.

535. Po podaniu i zaprzysiężeniu rachunku, gdy dochód przewyższa wydatek, będzie mógł odbierający rachunek wymagać od Sędziego delegowanego rozkazu do wyekskwowania téj przewyżki, bez potwierdzenia rachunku.

536. Po stawieniu się Patrona i po zaprzysiężeniu, rachunek będzie wręczony Patronowi osoby tenże odbierający: papiery udowodniające będą na wszystkich kartach liczbowane i parafowane przez Patrona osoby zdający rachunek; jeżeli będą za kwitem komunikowane, zwróconemi zostaną w ciągu terminu wyznaczonego przez Sędziego delegowanego, pod karami wyrażonemi w artykule 107.

Jeżeli odbierający rachunek różnych ustanowili Patronów, kopia i powyżey wyrażone komunikowanie udzielone tylko będzie starszemu Patronowi, jeżeli mają tenże sam interes, a każdemu Patronowi, jeżeli mają interesa różne.

Jeżeli są wierzyciele wchodzący jako trzecie osoby, wszystkim razem udzielone tylko będzie iedno komunikowanie tak rachunku, jako też papierów udowodniających, przez ręce najstarszego z Patronów których ustanowili.

537. Kwity liwerantów, robotników, utrzymujących u siebie na stole, i inne tegoż

rodzaju produkowane jako papiery udowadniające rachunek, są wolne od zarejestrowania.

538. W dniu i w godzinie wyznaczony przez delegowanego, strony stawia się przed nim, końcem przytoczenia przeciw jego protokółowi swych zarzutów, poparcia, lub odpowiedzi; jeżeli się strony nie stawia, sprawa, na proste oświadczenie, wprowadzoną zostanie na audyencyą.

539. Jeżeli się strony nie zgodzą, tedy delegowany wyrazi, iż zda o tém relacyą na audyencyi, w dzień który wymieni, obowiązane będą strony tam się znajdować bez żadnego wezwania.

540. Dekret nastąpiony w sprawie rachunkowej, zawierać w sobie będzie obrachowanie przychodu i wydatków, i jeżeli zaległość jaka pozostała, dokładnie ją wyrazi.

541. Nie będzie się przysięgowało do rewizji żadnego rachunku, zastrzegając stronom, gdyby były błędy, opuszczenia, fałszywe lub podwójne zapisania, wolność zanieśienia o to skargi, do tychże samych Sędziów.

542. Jeżeli odbierający rachunek nie stanie, delegowany zda relacyą w dniu przez sie-

bie naznaczonym; artykuły będą potwierdzone, jeżeli będą udowodnionemi, jeżeli zdający rachunek pozostał winien, zachowa zaległe summy bez prócentów, a jeżeli nie chodzi o rachunek opiekuńczy, da za sobą kaucyą. gdyby nie wolał raczy złożyć do depozytu.

TYTUŁ V.

O Oblikwidowaniu wydatków i kosztów.

543. Oblikwidowanie wydatków i kosztów w przedmiotach skróconego postępowania wymagających, będzie uskutecznione w dekrete takowe przysądzającym.

544. Sposób postępowania w likwidowaniu wydatków i kosztów w innych przedmiotach, będzie przepisany przez iedno lub kilka urzędzeń administracyi publicznej, które obowiązującemi bydz mają, tegoż samego dnia co i niniejszy Kodex, a które po trzech leciech najpóźniej, będą przedstawione w formie prawa Ciału prawodawczemu, z odmianami któreby się w nich zdawały przyzwoitemi.

T Y T U Ł VI.

Przepisy ogólne względem gwałtownej Execucyi Dekretów i Aktów.

545. Żaden dekret, ani akt nie będzie mógł być wykonany, jeżeli nie ma téż saméj intytulacyi iak i prawa, i nie jest zakończony rozkazem do Urzędników Sądowych iako jest powiedziane w artykule 146.

546. Dekreta wydane przez Trybunały zagraniczne, i akta przyjęte przez zagranicznych urzędników, nie będą mogły być wykonanemi we Francyi, iak tylko w sposobie i w przypadkach przepisanych artykułami 2123. i 2128. Kodexu cywilnego.

547. Dekreta wydane i akta przyjęte we Francyi, będą wykonywanemi w całym Cesarstwie, bez *visa* i bez *pareatis* (formalności dawniej we Francyi używane), chociażby wykonanie miało nastąpić po za obrębem Trybunału, który wydał dekreta, lub w którego zakresie akta były przyjętymi.

548. Dekreta które ustanawiają zniesienie aresztu lub opozycyi, wymazanie wpisu hipotecznego, wypłatę lub inną iaką czynność mającą być wykonaną przez trzeciego lub przeciw niemu, nie będą mogły być wyko-

nanemi przez trzeciego lub przeciw niemu, nawet po terminach opozycyi lub apellacyi, chyba na zaświadczenie Patrona strony pociągającej, zawierające w sobie datę wręczenia dekretu w zamieszkaniu strony przegrywającej, i na zaświadczenie Pisarza stwierdzające, iż nie masz przeciw dekretowi ani opozycyi ani appellacyi.

549. Tym końcem Patron apellującego zrobi wzmiankę o apellacyi w księdze i w sposobie przepisany artykułem 163.

550. Na zaświadczenie, że nie znajduje się żadna opozycja ani apellacya w téj księdze, zawiadowcy przedmiotów zasekwestrowanych, konserwatorowie i wszyscy inni, obowiązani będą zadosyć uczynić dekretowi.

551. Na mocy tylko tytułu exekwowanie upoważniającego i w pretensjach czyłtych i pewnych, przystępować się będzie do arestowania ruchomości lub nieruchomości, jeżeli dług wymagać się dający, nie jest w kwocie pieniężnej, wstrzymane zostanie, po założeniu aresztu, wszelkie dalsze postępowanie, póki ocenienie jego nie nastąpi.

552. Nie będzie wolno arestować osoby za przedmioty dające się oblikwidować, aż po skutecznieniu oblikwidacyi na pieniądze.

553. Sprzeczki wynikłe względem exekucyi dekretów trybunałów handlowych, wprowadzane będą przed trybunał pierwszy instancyi miejsca tego, w którym będzie exekucya poszukiwana.
554. Jeżeli trudności wynikłe względem exekucyi dekretów lub aktów, wymagają pośpiechu, tedy trybunał miejscowy zadekretuje w téj mierze tymczasowo, a odeśle osądzenie przedmiotu głównego do trybunału, do którego należy exekucya.
555. Urzędnik obrażony w czasie wykonywania swych obowiązków, spisze protokół niesforności; i postąpi się podług prawideł ustanowionych w Kodexie kryminalnym.
556. Oddanie aktu lub dekretu Woźnemu, będzie znaczyło umocowanie do wszelkich exekucyi, oprócz ^{arrestowania} i wsadzenia do więzienia, do których potrzeba będzie pełnomocnictwa szczególnego.

T Y T U Ł VII.

O zapowiedzeniu (*saisies - arrêts*) lub opozycyi.

557. Wolno jest każdemu wierzycielowi na mocy dokumentów urzędowych lub prywatnych zapowiadać (aresztować summy

- i efekta swego dłużnika znajdujące się w rękę trzeciego), albo zakładać opozycyą przeciw wydaniu.
558. Jeżeli nie masz dokumentu, tedy będzie wolno Sędziemu zamieszkania dłużnika, a nawet Sędziemu zamieszkania osoby zapowiedzianej (*du tiers - saisi*, osoby u której przyaresztowano przedmiot iaki należący do dłużnika), na podaną notę, pozwolić na zapowiedzenie i na opozycyą.
559. Wszelki pozew mający za cel zapowiedzenie lub opozycyą, wydany na mocy dokumentu, zawierać będzie wyrażenie dokumentu i summy, z powodu której takowe zapowiedzenie lub opozycya nastąpiła; jeżeli pozew jest wydany na mocy pozwolenia Sędziego, zalecenie wyrażać będzie sumę z powodu której zapowiedzenie lub opozycya jest założona, i dana będzie kopia zalecenia na początku pozwu.
- Jeżeli pretensya dla której żądaniem jest pozwolenie zapowiedzenia, nie jest czytłą, oceni ją tymczasowo Sędzia.
- Pozew zawierać w sobie także będzie obranie zamieszkania, w miejscu gdzie mieszka zapowiedziany, jeżeli zapowiadający tam nie mieszka, wszystko to pod nieważnością.
560. Nie będzie wolno wręczać w zamieszkanii Prokuratorów Cesarskich, zapowia-

dania lub opozycji przeciw osobom nie mieszkającym we Francyi lądowej; takowe zapowiadanie, lub opozycja powinna być wręczona osobie lub w ięu zamieszkaniu.

561. Zapowiedzenie lub opozycja położona u Poborców, zachowywaczów, albo administratorów kass lub pieniędzy publicznych, iako u takowych, nie będą wcale ważne, jeżeli pozew nie jest wydanym do osoby ustanowionej do odebrania go, i jeżeli przez nią nie będzie widymowany na oryginale, albo w przypadku odmówienia, przez Prokuratora Cesarzkiego.

562. Obowiązany będzie Wóźny, który podpisał zapowiedzenie lub opozycją, jeżeliby tego od niego żądano, udowodnić, że zapowiadający exystował w momencie, gdy dane było umocowanie do zapowiedzenia, pod karą zawieszenia w urzędzie i wynagrodzenia szkód wszelakich stronom.

563. W ciągu tygodnia po zapowiedzeniu albo opozycji, oprócz iednego dnia na każde trzy miryametry odległości między zamieszkaniem osoby zapowiedzianej, a mieszkaniem zapowiadającego, i iednego dnia na każde trzy miryametry między zamieszkaniem zapowiadającego, a zamieszkaniem dłużnika zapowiadający obowiązany będzie uwiadomić tegoż dłuż-

znika o zapowiedzeniu lub opozycji, i zapoznać go do rozprawy o ważność zapowiedzenia.

564. Na prośbę zapowiadającego, w podobnymże przeciągu czasu, oprócz czasu branego w stosunku odległości, rachując od dnia pociągania do rozprawy o ważność, doniesiono będzie o tém pociąganiu, osobie zapowiedzianej, a ta nie będzie obowiązana do żadnego oświadczenia się względem przedmiotów zapowiedzianych, póty póki nie nastąpi doniesienie ięu o rzeczonym pociąganiu.

565. Gdyby zapowiadający nie pociągał o ważność, zapowiedzenie albo opozycja będzie nieważną: w niedostatku doniesienia o tém pociąganiu, osobie zapowiedzianej, będą uważanemi za ważne wypłaty przez nie uskutecznione aż do doniesienia.

566. W żadnym przypadku nie będzie potrzeba zapożywać poprzedniczo do poiednania przed pociąganiem do rozprawy o ważność.

567. Pociąganie o ważność, i domaganie się strony zapowiedzianej, aby zapowiedzenia lub opozycja była zniesiona, wnoszone będą przed trybunał zamieszkania teyże strony.

568. Nie będzie wolno pociągać osoby zapowiedzianej do oświadczenia się względem

dem przedmiotów zapowiedzianych, jeżeli nie masz urzędowego dokumentu albo dekretu uznawającego, że zapowiedzenie lub opozycja jest ważna.

569. Urzędnicy publiczni, o których się mówiło w artykule 561. nie będą pociągani do rzeczonego oświadczenia się; lecz wydadzą zaświadczenie stwierdzające, czyli się należy dłużnikowi, i wymieniające sumę, jeżeli jest czyta.
570. Osoba zapowiedziana będzie pozwana, nie wzywając poprzedniczo do poiednania, przed Trybunał mający rozsądzać zapowiedzenie; lecz to iéy nie przeszkodzi żądać odesłania siebie przed swego Sędziego, gdyby zachodził spór względem iéy oświadczenia się.
571. Osoba zapowiedziana skuteczni na zapozwanie, oświadczenie się swoje, i zaprzysięże ie w kancelaryi, jeżeli ta się tam znajduje; inaczéy, przed Sędzią pokoju swego zamieszkania, i nie będzie wcale w tym przypadku potrzeba powtórzyć zaprzysiężenia w kancelaryi.
572. Oświadczenie się i zaprzysiężenie może być odbyte przez pełnomocnictwo szczególne.
573. Oświadczenie się zawierać w sobie będzie zasady długu i iego ilość; wypłaty na rachunek, jeżeli jakie nastąpiły; akt

albo powody zniesienia długu, jeżeli osoba zapowiedziana prześlata być winną, a we wszystkich przypadkach, zaśle do niéy zapowiedzenia lub opozycye.

574. Dowody popierające oświadczenie się będą do niego przyłączone; wszystko to będzie złożone w kancelaryi, a zaświadczenie złożenia będzie wręczone w iedném tylko akcie zawierającém ustanowienie Patrona.
575. Gdyby nastąpiły nowe zapowiedzenia, lub opozycye, osoba zapowiedziana doniesie o nich Patronowi pierwszego zapowiadającego, w wyciągu zawierającym imiona i obranie zamieszkania zapowiadających, i powody zapowiedzenia lub opozycyi.
576. Jeżeli nie będzie sporu względem oświadczenia się, żadne inne kroki prawne przedsięwziętymi nie będą, ani ze strony osoby zapowiedzianej, ani przeciwko niéy.
577. Gdy osoba zapowiedziana, nie skuteczni oświadczenia się, lub nie okaże dowodów nakazanych powyższemi artykułami, uznana będzie za prostego (*pur et simple*) dłużnika należytości będącej powodem do zapowiedzenia.
578. Jeżeli zapowiedzenie albo opozycja tyczyć się będzie ruchomości, osoba za-

powiedziana, obowiązana będzie przyłączyć do swego oświadczenia się specyfikacją wyszczególniającą rzeczne ruchomości.

579. Jeżeli zapowiedzenie lub opozycja jest uznana za ważną, przytąpi się do sprzedaży i do rozdzielenia wartości, iako powiedziano będzie w tytule o *Rozdzieleniu stosowném do należności*.

580. Wysługi i pensye, które się od Rządu należą, w takiej tylko części mogą być zapowiedzianemi, iaką prawa lub ustawy Rządowe oznaczają.

581. Będą wolne od wszelkiego zapowiedzenia:

1mo. Rzeczy które prawo za wolne od zapowiedzenia uznaje.

2do. Alimenta tymczasowe od Sądu przyznane.

3tio. Summy i przedmioty, które testament czyniący lub darujący od wszelkiego zajęcia wyłączył, a które zupełnie od jego rozporządzenia zależały.

4to. Wszelkie Summy i Pensye na alimenty, chociażby w Testamencie lub w akcie darowizny od zajęcia wyłączone nie były.

582. Alimenta tymczasowe nie mogą podpadać zapowiedzeniu, chyba z powodu ali-

mentów; przedmioty zaś pod Nrem 3. i 4. artykułu poprzedzającego nadmienione, mogą być przez Wierzycieli takowych zapowiedziane, których długi dopiero po akcie, darowiznie lub po otwarciu zapisu wynikły, a to na mocy pozwolenia Sędziego, i w części przez niego oznaczony.

TYTUŁ VIII.

O zatradowaniu ruchomości (des saisies-executions).

583. Wszelkie tradowanie poprzedzać będzie rozkaz osobie lub w zamieszkaniu dłużnika, wydany przynajmniej na dzień przed tradowaniem, i zawierający w sobie uwiadomienie o prawie do tradowania, jeżeli takowe uwiadomienie nie nastąpiło.

584. Rozkaz ten zawierać w sobie będzie obranie zamieszkania, aż do końca popierania tradycyi, w gminie w którym się takowa ma odbywać, jeżeli wierzyciel w nim nie mieszka; dłużnik będzie mógł w tém obraném zamieszkaniu skutecznie wszelkie wręczenia, a nawet wręczenie oświadczenia chęci uiszczenia się, i wręczenie apellacyi.

585. Woźny będzie miał w assystencyi dwóch świadków, Francuzów, pełnoletnich, nie krewnych ani powinowatych stron lub woźnego, aż do stopnia wnuka braterskiego włącznie, ani ich domowników: wyrazi w protokule ich imiona, stan i mieszkanie: świadkowie podpiszą oryginał i kopie. Nie będzie wolno stronie popierającej być przy tradowaniu.

586. Zachowane będą w protokółach tradowania, formalności przepisane do pozwów; zawierać w sobie będą rozkaz powtórzony, jeżeli tradowanie odbywa się w mieszkaniu osoby tradowanej.

587. Jeżeli drzwi będą zamknięte, lub wzbraniane ich otworzenie, tedy woźny będzie mógł postawić dozorcę przy drzwiach dla dopilnowania aby co nie zginęło; uda się natychmiast, bez zapożyczania, do Sędziego pokoju, lub gdyby go nie było, do kommisarza Policji, a w gminach gdzie go nie masz, do Burmistrza, a gdyby go nie było, do Adjunkta, w których przytomności nastąpi otworzenie drzwi, nawet drzwi od zamykających się mebli, ile wymagać będzie tradycya. Urzędnik który się tam uda, nie będzie spisywał protokołu, lecz podpisze protokół woźnego, któremu wolno będzie ieden tylko wszystkiego spisać protokół.

588. Protokół zawierać w sobie będzie opisanie wyszczególnione przedmiotów zatradowanych; jeżeli są jakie towary, będą odważone lub odmierzone podług ich gatunku.

589. Srebro będzie wyszczególnione podług sztuk i próby, i będzie odważone.

590. Jeżeli będą gotowe pieniądze, będzie zrobiona wzmianka o liczbie i o gatunku monet: Woźny je złoży na miejscu wyznaczoném na depozyty; chybaby tradujący i tradowany wraz z zakładającemi opozycyą, gdyby takowi byli, umówili się aby złożyć gdzie indziej.

591. Gdyby tradowany był nieprzytomny, a wzbraniano się otworzyć iakowy pokój lub mebel, woźny będzie się domagał o niego otworzenia; a gdyby się znalazły jakie papiery, będzie się domagał aby Urzędnik przywołany do otworzenia, przyłożył pieczęcie.

592. Nie będą mogły być tradowanemi:
1mo. Przedmioty które prawo, stosownie do ich przeznaczenia, za nieruchome uznaje
2do. Pościel potrzebna tradowanym, iako też ich dzieciom u nich będącym, również suknie i odzież w którą są ubrani.

- 3to. Książki do powołania tradowanego ściągające się, które sobie sam aż do wartości franków trzechset wybrać może.
- 4to. Machiny i Instrumenta, służące do uczenia, używania lub wykonywania umiejętności i sztuk, a które również dłużnik sobie wybrać może, aż do wartości summy franków trzechset.
- 5to. Rzeczy osób wojskowych, do wyprawy ich, podług urządzeń i stopnia właściwego służące.
- 6to. Narzędzia Rzemieślników, do ich osobistego użycia koniecznie potrzebne.
- 7mo. Mąka i inne drobne przedmioty do potrzeb życia Tradowanemu i jego rodziny na miesiąc jeden służyć mające.
- 8vo. Nakoniec jedna krowa, lub trzy owie, albo dwie kozy, stosownie do wyboru Tradowanego, oraz słoia, pasza i ziarna ile potrzeba na poślanie i żywność na miesiąc jeden, dla rzeczzonego bydła.
593. Rzeczony przedmioty nie będą mogły za żadne długi, nawet i za należitości Rządowi być tradowanymi, chyba za potrzeby do życia dostarczone tradowanemu, lub za summy pieniężne należące się fabrykantom, albo przedającym rzeczony przedmioty, lub temu który pożyczył na ich kupienie, wyrobienie lub naprawienie; za

dzierżawę i sprzęt żniwa z gruntów, do których obrobienia te przedmioty są użytemi; za naiem Rękodzielni, Młynów, Pras, i tym podobnych założeń do których te przedmioty należą. i za komorne z osobistego pomieszkania dłużnika.

Przedmioty pod numerem 2gim poprzedzającego artykułu wyszczególnione, nie będą mogły za żaden dług być tradowanymi.

594. W przypadku tradowania zwierząt, i narzędzi służących do obrabiania gruntów, będzie wolno Sędziemu pokoju, na żądanie tradującego, po wysłuchaniu lub przywołaniu właściciela i tradowanego, ustanowić zawiadowcę nad obrobieniem gruntów.

595. Protokół zawierać będzie oznajmienie dnia sprzedaży.

596. Jeżeli srona tradowana podaie dozorcę będącego w stanie płacenia, i biorącego na siebie chętnie i natychmiast ten obowiązek, tedy będzie takowy ustanowiony przez woźnego.

597. Jeżeli tradowany nie stawia dozorcę będącego w stanie płacenia i mającego wymagane przymioty, tedy ten będzie ustanowiony przez woźnego.

598. Nie będzie wolno ustanowić dozorcą tradującego, jego małżonka, jego krewnych

i powinowatych, aż do siośnia wnuka braterskiego włącznie, i jego domowników, lecz będzie wolno ustanowić dozorcami tradowanego, iego małżonka, krewnych, powinowatych i domowników, za zezwoleniem ich i tradującego.

599. Protokół spisany będzie na miejscu; podpisany będzie przez dozorcę na oryginalne i na kopii; jeżeli podpisać nie umie, zrobiona o tém będzie wzmianka, i złożona mu będzie kopia protokołu.

600. Ci którzyby gwałtownym sposobem tamowali ustanowienie dozorczy, lub którzyby zabrali i tajemnie sobie przyswoili efekta zatradowane, będą pociągani stosownie do Kodexu kryminalnego.

601. Jeżeli tradycja nastąpi w zamieszkaniu srony, zostawiona iey będzie natychmiast kopia protokołu, podpisana przez osoby które podpisały oryginał; jeżeli srona iest nie przytomna, oddana będzie kopia burmistrzowi lub adjunktowi, albo urzędnikowi który w przypadku wzbraniania, drzwi kazał był otwierać, i który zawidymie oryginał.

602. Jeżeli tradycja skuteczniejsza zostanie w zamieszkaniu i w nieprzytomności tradowanego, kopia wręczona mu będzie w tymże dniu, oprócz dnia jednego na każde

trzy miryametry; inaczej koszta dozoru i termin do sprzedaży, zaczną się dopiero rachować od dnia wręczenia.

603. Nie wolno dozorczy używać rzeczy zatradowanych, ani ich nymować lub pożyczyc, pod utratą należytości za dozór, i pod wynagrodzeniem szkód wszelakich, do których zapłacenia będzie mógł być przymuszonym aresztem osobistym.

604. Jeżeli przedmioty zatradowane przyniosły jakie zyski lub dochody, będzie winien, pod aresztem osobistym, zdać w tey mierze rachunek.

605. Może żądać uwolnienia siebie od obowiązków dozorczych jeżeli sprzedaż publiczna nie nastąpiła w dzień wyznaczony w protokule, bez zaszłego wstrzymania z iakowey przeszkody; a w przypadku wstrzymania, może żądać uwolnienia we dwa miesiące po zatradowaniu; lecz zastrzega się tradującemu wolność mianowania innego dozorczy.

606. O uwolnienie pociągać będzie można tradującego i tradowanego, przez zapoznanie do szybkiego zadecydowania (*en référé* Księga V. Tyt XVI.) przed Sędziego miejsca tego, gdzie zatradowano: jeżeli uwolnienie będzie dozwolonem, przystąpi się naprzód, po przywołaniu sron,

do przejrzenia podług protokołu, zatradowanych efektów.

607. Tego wstrzymać nie będą mogły żadne domagania się ze strony tradowanego, które szybkim zadecydowaniem rozstrzygnięniemi zostaną.

608. Podający się za właściciela przedmiotów zatradowanych lub ich części, będzie mógł założyć opozycją przeciw ich sprzedaży, w pozwie wręczonym dozorcę, doniesionym tradującemu i tradowanemu, a zawierającym w sobie zapozwanie wyszczególniające skargę (*libelle*), i wyrażenie dowodów własności, pod nieważnością; będzie w tej mierze rozstrzygał Trybunał miejsca tradycyi, tak iak w przedmiotach, wymagających skróconego postępowania.

Gdy zakłádający opozycją przegra, skazany będzie, gdyby tego wypadła potrzeba, na zapłacenie szkód wszelakich tradującemu.

609. Wierzydiele tradowanego, w iakiejkolwiek bądź sprawie, nawet za komorne, będą tylko mogli zakłádać opozycją, co do ceny sprzedaży: opozycye ich zawierając w sobie będą onych powody, takowe wręczone będą tradującemu i woźnemu, lub innemu urzędnikowi, któremu jest zlecona sprzedaż, z wymienieniem wyboru zamieszkania w miejscu gdzie tradycya jest

uskutecznioma, jeżeli zakłádający opozycją tam nie jest zamieszkały; wszystko to pod nieważnością opozycyi. i pod karą na woźnego, wynagrodzenia szkód wszelakich, gdyby tego wypadła potrzeba.

610. Nie będzie wolno wierzydzielowi zakłádającemu opozycją, nikogo pociągać, chyba stronę tradowaną. i końcem uzyskania dekretu onę skazującego; zakłádający opozycją nie będzie mógł byż pociągany, zostawiając jednak roztrząsanie zasad iego opozycyi do czasu rozdzielenia zebranych pieniędzy.

611. Nie będzie wolno woźnemu któryby przystępując do tradycyi, zastał już iedną tradycją skuteczną i ustanowionego dozorcę, na nowo tradować; lecz będzie mu wolno przystąpić do przejrzenia ruchomości i efektów podług protokołu, który dozorca będzie obowiązany mu okazać; zatradnie efektu opuszczone i wezwie pierwszego tradującego, ażeby przedał wszystko w ciągu tygodnia; protokół przejrzenia będzie uważany za opozycją co do pieniędzy z sprzedaży.

612. Gdyby tradujący nie zlecił przedać w terminie poniżej ustanowionym, będzie wolno każdemu zakłádającemu opozycją, po poprzedniczym wezwaniu tradującego, i nie zanosząc wcale próśby o ustanowienie

siebie na jego miejsce, żądać aby przystąpiono do przejrzenia efektów zatradowanych podług kopii protokołu tradycyjnego, który dozorca obowiązany będzie okazać, a potem niezwłocznie do sprzedaży.

613. Tydzień przynajmniej upłynie między uwiadomieniem dłużnika o tradycyi, a sprzedażą.

614. Jeżeli się sprzedaż odprawi w innym dniu a nie w wyznaczonym w uwiadomieniu, strona tradowana, będzie przyzwana, tak, aby miała dzień czasu między przyzwaniem a sprzedażą, i oprócz tego dzień jeden na każde trzy miryamenty w stosunku odległości zamieszkania Tradowanego, od miejsca w którym efekta będą sprzedane.

615. Zakładający opozycyą nie będą wcale przywołanemi.

616. Protokół przejrzenia, który poprzedzi sprzedaż, nie będzie zawierał w sobie żadnego wyrażenia efektów zatradowanych, ale tylko brakujących (*en déficit*), jeżeli iakich brakuje.

617. Sprzedaż odprawi się na najbliższym targu publicznym, w dniu i godzinie zwyczajnie targowych, lub w dniu niedzielnym: wolno jednak będzie Trybunałowi pozwolić, aby sprzedane były efekta na inném

miejscu korzystniejszém. We wszelkich przypadkach będzie podana do wiadomości dniem pierwey przez cztery przynajmniej obwieszczenia, przyklepione, iedno na miejscu gdzie się znajduią efekta, drugie na drzwiach domu gminnego, trzecie na targu miejscowym, a jeżeli go nie masz, tedy na targu pobliskim, czwarte na drzwiach izby audyencyonalnéy Sądu pokoju; a jeżeli się sprzedaż odprawiać będzie gdzie indziey, a nie na targu lub nie na tém miejscu gdzie są efekta, tedy piąte doniesienie przyklepione będzie tam, gdzie się odprawiać będzie sprzedaż. Sprzedaż ta będzie prócz tego podana do wiadomości przez dzienniki w miastach, gdzie takowe wychodzą.

618. Obwieszczenia oznaymiać będą miejsce, dzień i godzinę sprzedaży, i gatunek przedmiotów bez wyszczególnienia onych.

619. Przyklepienie obwieszczeń będzie zaświadczone przez woźnego, do którego zaświadczenia będzie przyłączony ieden exemplarz obwieszczenia.

620. Jeżeli chodzić będzie o baty, szalupy i inne statki morskie od dziesięciu beczek lub mniej, promy, galary, łżwy i inne statki rzeczne, młyny i inne budowle ruchome stojące na łżwach, albo na czém inném, przystąpi się do ich sprzedaży i

przysądzenia, w portach i przy rzeczach (*ports, gares ou quais*), gdzie się takie znajdują; będzie przyklepionych przynajmniej cztery obwieszczeń stosownie do poprzedzającego artykułu; i w trzech dniach po sobie idących, nastąpią trzy ogłoszenia na miejscu gdzie się znajdują rzeczony przedmioty: pierwsze ogłoszenie nastąpi dopiero w tydzień przynajmniej po uwiadomieniu o tradycyi. W miastach w których się drukują dzienniki, zamiast trzech takowych ogłoszeń, będzie umieszczone w dzienniku doniesienie o rzeczoney sprzedaży, które to doniesienie powtórzone będzie trzy razy w ciągu miesiąca poprzedzającego sprzedaż.

621. Srebrne naczynia, pierścionki i kleynoty wartości przynajmniej trzechset franków, będzie wolno dopiero sprzedawać po przyklepieniu obwieszczeń w powyższym sposobie, i po trzechkrotném ich wystawieniu, bądź na targu, bądź w miejscu gdzie się znajdują rzeczony efekta, i iednakże nie będzie wolno w żadnym przypadku sprzedawać rzeczonych przedmiotów za niższą cenę iak rzeczywiście są warte, iezeli chodzi o naczynia srebrne; ani też za niższą cenę, iak są otaxowane przez biegłych w kunszcie, iezeli chodzi o pierścionki i kleynoty.

W miastach w których się drukują dzienniki, zamiast trzech ogłoszeń, nastąpi umieszczenie w dzienniku, iako się powiedziało w poprzedzającym artykule.

622. Gdy wartość zatradowanych efektów, przewyższać będzie sumnę pretensyy dla których nastąpiła tradycya i opozycye, przyśąpi się tylko do sprzedaży przedmiotów wystarczających na sumnę potrzebną do wypłacenia należytości i kosztów.
623. Protokół zaświadczy przytomność albo niestawienie się strony tradowanej.
624. Więcej dający, płacąc gotowizną, uzyska przysądzenie: gdyby nie zapłacił, efekt będzie natychmiast na nowo sprzedany, na zysk lub stratę osoby, której przysądzono.
625. Taxatorowie wyznaczeni (*Commissaires priseurs*), i woźni będą osobiście odpowiedzialni za sumnę szacunkową przysądzenia, i zrobią wzmiankę w swych protokółach o imionach i zamieszkaniach osób którym przysądzono: nie będzie im wolno przyymować od nich żadney summy nad wyaukcyonowaną, pod karą przepisaną za żdzierstwa.

T Y T U Ł IX.

O aresztowaniu owoców niepożętych i nie zerwanych (*de la saisie-brandon*).

626. Aresztowanie owoców niepożętych i nie zerwanych, będzie dopiero mogło nastąpić w ciągu sześciu tygodni poprzedzających czas zwyczajny, w którym doyrzewiają; rozkaz Sądowy poprzedzi ten areszt, zostawiając przerwy dzień iedn.

627. Protokół aresztowania owoców zawierać w sobie będzie wymienienie każdego kawała gruntu, iego rozciągłość i położenie, oraz przynajmniej zę dwie granice z którymi się styka, iako też gatunek owoców.

628. Strażnik wiejski (*garde-champêtre*), będzie ustanowiony dozorcą, chybaży był zawarty w wyłączeniu stosownie do artykułu 598; gdyby nie był przytomnym, wręzione mu będzie aresztowanie, będzie także zostawiona kopia onego burmistrzowi gminu, w którym ów grunt leży, a oryginał będzie przez niego zawidymowany.

Jeżeli gminy w których dobra leżą, stykaia się z sobą, lub w bliskości się znajdują, ustanowiony będzie ieden dozorca, lecz inny a nie strażnik wiejski: zawidymie Burmistrz gminu w którym się znaj-

duie miejsce główne wiejskiego gospodarstwa; a jeżeli takowego miejsca nie masz, tedy Burmistrz gminu gdzie iest położona większa część dóbr.

629. Przedaż podana będzie do wiadomości doniesieniami przyklepionemi na tydzień przynajmniej przed przedażą, na drzwiach osoby, którey owoce aresztowano, na drzwiach gminnego domu, a jeżeli go nie masz, tedy na miejscu gdzie się przyklepiają akta władz publicznych; na głównym targu miejscowym, a jeżeli go nie masz, tedy na najbliższym targu, i na drzwiach izby audyencyonalney Sądu Pokoju.

630. Doniesienia wyrażać będą dzień, godzinę i miejsce przedaży; imiona i mieszkanie osoby, którey owoce aresztowano i aresztującego, ilość hektarów (*włók podwoynych*), i rodzaj każdego gatunku owoców, gmin w którym są położone, bez innego oznaczenia.

631. Przyklepienie obwieszczeń będzie zaświadczone sposobem w tytule o tradycyi przepisany.

632. Przedaż odbywać się będzie w dzień niedzielny lub targowy.

633. Będzie się mogła odbywać na témże samém miejscu, albo na publiczném miejscu gminu, w którym iest położona większa część przedmiotów zaaresztowanych.

Przedaż będzie się mogła także odbywać na targu miejscowym, a jeżeli go nie masz, tedy na targu najbliższym.

634. Zresztą zachowane będą formalności przepisane w tytule o *Tradycyi*.

635. Przytąpi się do rozdzielenia pieniędzy zebranych z przedaży, iako będzie powiedziano w tytule o *Rozdzieleniu stosowném do należytości*.

TYTUŁ X.

O zapowiedzeniu dochodu z przedmiotów danych na upad, ustanowionego dla osób prywatnych. (*De la saisie des rentes constituées sur particuliers.*)

636. Zapowiedzenie ustanowionego dochodu z przedmiotów danych na upad, może tylko naśląpić na mocy dokumentu urzędowego, i upoważniającego do egzekucyi.

Poprzedzi ie rozkaz wydany do osoby lub w zamieszkaniu strony zobowiązanej albo skazanej, przynajmniej na dzień jeden przed zapowiedzeniem, i zawierający w sobie doniesienie o tytule, jeżeli takowe już nie naśląpiło.

637. Dochody z przedmiotów na upad będą zapowiedziane u tego, który ie winien,

a to pozwem zawierającym w sobie oprócz formalności zwyczajnych, wymienienie dokumentu w którym iest ustanowiony dochód, iego ilość i kapitał, oraz dokumentu na należytość winną zapowiadającemu; imiona, stan i mieszkanie dłużnika, obranie zamieszkania w domu Patrona przy trybunale, przed którym popierana będzie przedaż, i zapozwanie zapowiedzianego końcem oświadczenia się względem przedmiotów zapowiedzianych, przed tymże Trybunałem; wszystko to pod nieważnością.

638. Przepisy zawarte w artykułach 570. 571. 572. 573. 574. 575. i 576. tyczące się formalności, których dopełnić powinien zapowiedziany, zachowanemi będą przez osobę która iest winna oddawać dochody z przedmiotów umieszczonych na upad

A jeżeli ta osoba nie zrobi swego oświadczenia się, albo jeżeli ie zrobi późno, lub jeżeli w sposobie przepisany nie udowodni, będzie wolno podług przypadków, skazać ią na oddawanie dochodów, gdy nie udowodniła że iest od tego wolna, lub na zapłacenie szkód wszelakich wynikających bądź z iey milczenia, bądź z zwłoki w oświadczeniu się, bądź z kroków prawnych, do których stała się powodem.

639. Zapowiedzenie u osób nie mieszkających we Francyi lądowey, będzie wręczone osobie lub w zamieszkanu, i zachowane będą co do zapoznania, terminu przepisane w artykule 73.
640. Pozew zapowiedzialny będzie zapowiedzeniem zaległych dochodów, już przypadłych i mających przyspaść aż do rozdzielenia między wierzycieli.
641. W ciągu trzech dni po zapowiedzeniu, oprócz dnia jednego, na każde trzy miryamenty odległości zamieszkania osoby która jest winna dochody, od mieszkania zapowiadającego, i w podobnymże terminie, rachując w stosunku odległości zamieszkania tegoż zapowiadającego od mieszkania dłużnika, zapowiadający obowiązany będzie, pod nieważnością zapowiedzenia, donieść o takowem dłużnikowi, i oznaczyć mu o dniu pierwszej publikacyi.
642. Gdy osoba która jest winna dochody, zamieszkałą jest po za posiadłościami lądowemi Cesarstwa, termin do doniesienia zacznie się dopiero od dnia, w którym upłynie termin dłużnikowi w zapoznaniu naznaczony.
643. W ciągu dwóch tygodni po doniesieniu dłużnikowi, zapowiadający obowiązany będzie, w kancelaryi Trybunału zamieszkania dłużnika, złożyć zbiór objaśnień (*cahier des*

- des charges*) zawierający w sobie imiona, stan i zamieszkanie zapowiadającego, dłużnika i osoby która jest winna dochody; gatunek dochodów, ich ilość, ilość kapitału, datę i wyrażenie dokumentu na mocy którego są ustanowione, wyrażenie intabulacyi (*inscription*), jeżeli dokument zawiera w sobie hipotekę, i jeżeli iakowa nastąpiła dla zabezpieczenia dochodów; imiona i mieszkanie Patrona strony popierającej sprzedaż, warunki przysądzenia, i położenie ceny: pierwsza publikacya nastąpi na audyencyi.
644. Wyciąg z zbioru objaśnień, zawierający w sobie powyższe uwiadomienia, oddany będzie Pisarzowi na tydzień przed oddaniem zbioru objaśnień do kancelaryi, i wciągniętym przez niego zostanie na tablicę tym końcem zawieszoną w izbie audyencyonalney trybunału, przed którym sprzedaż jest popierana.
645. Na tydzień przed oddaniem w kancelaryi zbioru objaśnień, podobny wyciąg będzie przyklepionym, 1mo. Na drzwiach domu dłużnika. 2do. Na drzwiach osoby która jest winna dochody. 3tio. Na głównych drzwiach trybunału. 4to. I na głównym placu mieysa tego gdzie sprzedaż jest popierana.

646. Podobnyż wyciąg będzie umieszczony w jednym z dzienników drukujących się w mieście, gdzie sprzedaż jest popieraną; a jeżeli żadnego dziennika nie masz, tedy w jakim dzienniku tego departamentu, jeżeli jaki wychodzi.
647. Zachowano będzie względem rzeczonych obwieszczeń i uwiadomień, to co jest przepisane w tytule o *Aresztowaniu nieruchomości*.
648. Druga publikacja nastąpi w tydzień po pierwszej; dochód zapowiedziany, będzie mógł, podczas rzeczoney publikacyi, być przysądzonym, zastrzegając termin, który będzie przepisany przez Trybunał.
649. Jeszcze zażydzie trzecia publikacja, podczas której przysądzenie ostateczne nastąpi dla najwięcej dającego i ostatniego z licytujących,
650. Będą poprzylepiane nowe obwieszczenia i umieszczone nowe uwiadomienia w dziennikach, na trzy dni przed przysądzeniem stanowczym.
651. Licytacja będzie przyjmowana za pośrednictwem Patronów.
652. Formalności przepisane w tytule o *Aresztowaniu nieruchomości*, co do redakcyi dekretu przysądzenia, co do zadosyć uczynie-

- nia warunkom sprzedaży i zapłacenia należnych pieniędzy, oraz co do powtórnej sprzedaży na zysk lub stratę, zachowane będą w przysądzeniu dochodów z przedmiotów na upad.
653. Gdy dochód będzie zapowiedziany przez dwóch wierzycieli, popieranie sprzedaży należeć będzie do tego, który najpierwszy o zapowiedzeniu donosił; w przypadku, współ-ubiegania się, do właściciela dawniejszego dokumentu; a jeżeli dokumenta są pod jedną datą, do najstarszego z Patronów.
654. Jeżeli dłużnik ma jakie zasady do zażalenia o nieważność, obowiązany będzie je przedstawić przed przysądzeniem poprzedniczym; po takowem wolno mu tylko będzie podawać zasady nieważności przeciw późniejszym postępowaniom.
655. Rozdzielenie zebranych pieniędzy, będzie uskutecznione według przepisu w tytule o *Rozdzieleniu stosownem do należytości*, lecz to szkodzić jednakże nie będzie hipotekom uzyskanym przed 11. Brumaire roku VII.

T Y T U Ł X I.

*O rozdzieleniu stosownem do należności,
(de la Distribution par contribution).*

656. Jeżeli pieniądze przyaresztowane, albo zabrane z sprzedaży, nie wystarczą na zapłacenie wierzycieli, tedy dłużnik i wierzyciele, będą obowiązani w ciągu miesiąca ułożyć się względem rozdzielenia stosownego do należności.

657. Gdyby dłużnik i wierzyciele nie zgodzili się w rzeczonym przeciągu czasu, tedy urzędnik który uskutecznił sprzedaż, obowiązany będzie w ciągu następującego tygodnia, i z zastrzeżeniem wszelkich opozycji, złożyć summę wynikłą z sprzedaży, po odtrąceniu swych kosztów, podług oblikwidacyi zrobionéj przez Sędziego na cryginalne protokołu: o tej oblikwidacyi zrobiona będzie wzmianka w Extra-ktach.

658. Utrzymywana będzie w kancelaryi sięga rozdzielenia, w której wyznaczony będzie przez Prezesa Sędziego, na żądanie areztującego lub, gdyby go nie było, tedy na żądanie strony naysilniejszej, takowe żądanie uskutecznione będzie przez proste zanotowanie w tej siędze.

659. Po upłynieniu terminów wyrażonych w artykułach 656. i 657. oraz na mocy zalecenia Sędziego delegowanego, wierzyciele wezwani będą do produkowania, a dłużnik do wzięcia do przejrzenia produkowanych papierów, i do czynienia przeciw nim zarzutów, gdyby tego potrzeba było.

660. W ciągu miesiąca po wezwaniu, wierzyciele zakładający opozycyą, bądź u areztującego, bądź u urzędnika który odbywał sprzedaż, złożą pod karą prekluzyi, (*forclusion*) swoje dokumenta w ręce Sędziego wyznaczonego, z oświadczeniem, zawierającym żądanie umieszczenia siebie (*collocation*), i ustanowienie Patrona.

661. Toż samo oświadczenie zawierać w sobie będzie żądanie przyznania przywileju, iednakowoż właścicielowi wolno będzie przywołać dłużnika i starszego Patrona, w celu szybkiego zadecydowania przed Sędzią delegowanym, końcem otrzymania poprzedniczo wyroku względem uprzywilejowania należącego mu się komornego.

662. Koszta postępowania sądowego będą na-przód wybrane iako uprzywilejowane, przed wszelką inną należnością, wyjąwszy należność za komorne należące się właścicielowi.

663. Gdy powyżey ustanowiony termin upłynie, a nawet pierwey, jeżeli wierzyciele produkowali, delegowany sporządzi, po spisaniu protokołu, plan rozdzielenia, stosowny do papierów produkowanych; wierzyciel popierający sprawę, doniesie przez oświadczenie Patrona, o zamknięciu protokołu, wierzycielom produkującym i dłużnikowi, z zwezwaniami aby go wzięli do przeyrzenia, i zarzuty swoje wyrazili w protokole delegowanego w ciągu dwóch tygodni.
664. Gdyby wierzyciele i dłużnik nie wzięli do przeyrzenia z rąk Sędziego delegowanego w rzeczonym przeciągu czasu, zostaną prekludowanemi bez nowego wezwania lub dekretu; nie będą żadne czynione wnioski, chyba gdyby wypadła potrzeba robienia zarzutów.
665. Gdyby nie zachodził żaden spór, Sędzia delegowany zamknie swój protokół, zdecydując, iż ma nastąpić rozdzielenie zebranych pieniędzy, i zaleci aby Pisarz wydał do rąk wierzycieli rozkaz na wypłacenie onym, "gdy rzetelność swej należytości zaprzysięgną.
666. Gdyby zachodziły trudności, Sędzia delegowany odeśle rzecz na audyencją; takowa popierana będzie przez stronę naj-

- pilniejszą, na proste oświadczenie Patronowi przez Patrona, bez innych formalności.
667. Wierzyciel czyniący zarzuty, wierzyciel przeciw któremu zarzuty są czynione, dłużnik i starszy Patron z czyniących zarzuty, należeć tylko mają do sprawy; nie będzie wolno osoby pociągającej, iako takie, wzywać do sprawy.
668. Dekret ferowany będzie na relacyą Sędziego delegowanego i na wnioski urzędu publicznego.
669. Apellacya od tego dekretu założona będzie w ciągu dziesięciu dni od wręczenia Patronowi: akt apellacyi wręczony będzie w zamieszkaniu Patrona; zawierać w sobie będzie zapozwanie i wyrażenie uciążliwości: wyrok w tej mierze nastąpi iako w przedmiotach wymagających skróconego postępowania.
- Założywszy rzeczoną apellacyą, wolno tylko będzie pociągać strony wymienione w artykule 667.
670. Po upłynieniu terminu ustanowionego do apellacyi, po wręczeniu wyroku w zamieszkaniu Patrona, Sędzia delegowany zamknie swój protokół, iako iest przepisano w artykule 665.
671. W ciągu tygodnia po zamknięciu protokołu, Pisarz wyda do rąk wierzycieli roz-

kaz na wypłacenie onym, gdy przed nim zaprzysięgną rzetelność swojej należytości.

672. Procenta od summ przyiętych w planie rozdzielienia, przeftaną się rachować od dnia zamknięcia protokołu względem rozdzielienia sporządzonego, jeżeli spór żaden nie zaydzie; w przypadku zaś sporu, od dnia wręczenia dekretu, którym spór został rozstrzygnięty, a w przypadku apellacyi, we dwie niedziele po wręczeniu dekretu apellacyjnego.

TYTUŁ XII.

O zaareztowaniu Nieruchomości.

673. Przed areztowaniem nieruchomości nastąpi rozkaz (*Commandement*) osobie lub w zamieszkaniu, na którego czele wypisana będzie cała kopia tytułu, na mocy którego toż zaareztowanie nastąpiło: Rozkaz ten zawierać w sobie będzie wybór zamieszkania w miejscu tém, gdzie zasiada Trybunał mający sądzić w materji tegoż zaareztowania, gdyby wierzyciel tam nie mieszkał; wyrażać będzie, że w przypadku nie zapłacenia, przystąpi się do zaareztowania nieruchomości dłużnika.

Wózny nie będzie wcale przybierał sobie świadków; da tego samego dnia zawidy-

mować oryginał Burmistrzowi lub Adjunktowi zamieszkania dłużnika, a drugą kopią zostawi widymuiącemu.

674. Zaareztowanie nieruchomości będzie dopiero mogło nastąpić w trzydzieści dni po rozkazie: gdyby wierzyciel dał upłynąć więcej iak trzem miesiącom między rozkazem a zaareztowaniem, obowiązany będzie takowy rozkaz dać powtórzyć, podług powyższych formalności i z powyższym terminem.

675. Protokół zaareztowania zawierać w sobie będzie, oprócz formalności zwyczajnych we wszystkich pozwach, wyrażenie dekretu, lub tytułu npoważniającego do exekucyi, udanie się wóznego do dóbr areztowanych, opisanie powierzchowności przedmiotów areztowanych, jeżeli to jest iaki dom, i wyrazi okręg, gmin i ulicę, na której takowy jest położony, oraz z czém się styka; jeżeli zaś to są dobra wieyskie, opisanie budowli, jeżeli się tam iakie znajdują, gatunek i rozległość przynajmniej przybliżoną każdego kawała gruntu, ze dwa przynajmniej miejsca z nim się stykające, imie dzierżawcy albo kolonisty, jeżeli się tam iaki znajduje, okręg i gmin w którym jest położony: protokół prócz tego zawierać w sobie będzie, iakikolwiek bądź jest gatunek dóbr, wy-

ciąg z księgi podatków gruntowych od wszelkich artykułów zaareztowanych, wymienienie Trybunału, przed który wniesione będzie zaareztowanie, i ustanowienie Patrona, u którego zamieszkanie areztującego będzie tém samém obrane.

676. Zostawiona będzie cała kopia protokołu areztowania, przed zarejestrowaniem, Pisarzom sądów pokoju, i Burmistrzom lub adjunktom gminów, w których jest położona zaareztowana nieruchomość, jeżeli to jest iaki dom; jeżeli zaś to są dobra wiejskie, powyższym urzędnikom pod którymi się znajdują część dóbr, z których podług księgi podatków gruntowych, najwięcej się opłaca: Burmistrzowie albo Adjunkci i Pisarze zawidymią oryginał protokołu, w którym będzie zrobiona wzmianka o zostawionych kopiach.

677. Zaareztowanie nieruchomości wpisane będzie w księgę do tego przeznaczoną w kancelaryi hipotecznej, gdzie się znajdują dobra, co do części przedmiotów areztowanych, znajdujących się w okręgu.

678. Jeżeli konserwator hipoteczny nie może wpisać zaareztowania w momencie tym, gdy mu jest podane, zrobi wzmiankę na oryginale, który mu będzie zostawiony, o godzinie, dniu, miesiącu i roku w których mu był oddany, a w przypadku współ-

ubiegania się najpierw podany wpisanym będzie.

679. Jeżeli zaszło poprzednicze areztowanie, konserwator zaświadczy, że odmówił, na marginesie areztowania drugiego; wyrazi datę poprzedzającego areztowania, imiona, mieszkanie i stan areztującego i dłużnika, wskazanie Trybunału przed który areztowanie jest wniesione, imię Patrona osoby areztującej i datę wpisu.

680. Areztowanie nieruchomości będzie oprócz tego wpisane w kancelaryi Trybunału, w którym ma się odbywać sprzedaż, a to w ciągu dwóch tygodni od dnia wpisania w kancelaryi hipotecznej, oprócz dnia jednego na każde trzy miryamentry odległości miejsca tego, gdzie dobra są położone, od Trybunału.

681. Po wpisaniu areztowania nieruchomości, iako jest powiedziano w artykułach 677. i 680. doniesiono o nim będzie dłużnikowi w ciągu dwóch tygodni od dnia ostatniego wpisania, oprócz dnia jednego na każde trzy miryamentry odległości zamieszkania dłużnika, od miejsca gdzie dobra są położone: zawierać ono w sobie będzie datę pierwszey publikacyi. Oryginał tego doniesienia będzie zawidymowany w ciągu dwudziestu czterech godzin, przez Burmistrza zamieszkania dłużnika i

zarejestrowany w ciągu tygodnia, oprócz dnia iednego na każde trzy miryamenty, w kancelaryi konserwatora hipotecznego, miejsca tego gdzie leżą dobra, i wzmianka o tém zrobiona będzie na marginesie wpisania takowego areztu nieruchomości w zięgę.

682. Pisarz Trybunału będzie obowiązany w ciągu trzech dni po wpisaniu wzmiankowanem w artykule 680, zapisać na tablicy zawieszoney tym końcem w izbie audyencyonalney, wyciąg zawierający w sobie:

1mo. Datę areztowania nieruchomości i zaareztowań;

2do. Imiona, stan i mieszkanie dłużnika, areztującego, oraz Patrona tegoż areztującego;

3tio. Imiona okręgu, gminu, ulicy, domów zaareztowanych;

4to. Wskazanie w krótkości dóbr wiejskich, w tyłu artykułach, ile jest gminów, które będą wskazane, równie iak i okręgi; każdy artykuł zawierać tylko w sobie będzie gatunek i ilość przedmiotów, oraz imiona dzierżawców lub kolonistów, jeżeli się iacy znajdnią; jeżeliby iednakowoż dobra położone w iednymże gminie, były obrabiane przez kilka osób, będą podzielone na tyle artykułów, ile jest obrabiających.

5to. Oznaymienie o dniu pierwszej publikacyi.

6to. Imiona Burmistrzów i Pisarzy Sądów pokoju, którym kopie areztowania były zostawione.

683. Wyciąg przepisany poprzedzającym artykułem, będzie umieszczony, na naleganie areztującego, w iednym z dzienników drukowanym w miejscu tém gdzie zasiada Trybunał, przed którym zaareztowanie jest popieranem; a jeżeli takowego nie masz, tedy w dzienniku iakim z pomiędzy drukujących się w departamencie, jeżeli w nim dzienniki wychodzą: takowe umieszczenie udowodnioném zostanie exemplarzem dziennika zawierającym w sobie rzeczony wyciąg, z podpisem drukarza, legalizowanym przez Burmistrza.

684. Wyciąg podobny do wyciągu przepisanego w artykule poprzedzającym, drukowany w formie obwieszczenia, przyklepiony będzie:

1mo. Na drzwiach zamieszkania dłużnika;

2do. Na głównych drzwiach budowli areztowanych.

3tio. Na głównym placu gminu tego w którym dłużnik jest zamieszkały, gminu tego gdzie dobra są położone, i tego gdzie zasiada Trybunał, przed którym popieraną jest sprzedaż.

- 4to. Na głównym targu rzeczonych gminów, a jeżeli go nie masz, tedy na dwóch najbliższych targach.
- 5to. Na drzwiach izby audyencyonalney Sądu pokoju, gdzie budowle są położone, a jeżeli nie masz budowli, tedy na drzwiach izby audyencyonalney Sądu pokoju, gdzie się znajduje większa część dóbr zaaresztowanych;
- 6to. Na zewnętrznych drzwiach Trybunałów zamieszkania dłużnika, miejsca tego gdzie dobra są położone, i miejsca przedaży.
685. Przyklepienie obwieszczeń będzie stwierdzone zaświadczeniem, do którego będzie przyłączony jeden exemplarz obwieszczenia: przez takowe zaświadczenie wożny stwierdzi, że przyklepienie skutecznionem zostało na miejscach wyznaczonych prawem, nie wyszczególniając onych.
686. Oryginały obwieszczeń i protokoły przyklepiania, nie będą mogły pod żadnym pozorem w téj formie być napisane, iak ekstrakt urzędowy.
687. Oryginał rzeczzonego protokołu będzie widymowany przez Burmistrza każdego gminu, w którym obwieszczenie przyklepionem było, i doniesiono o nim zostanie dłużnikowi z przyłączeniem kopii obwieszczenia.

688. Jeżeli nieruchomości zaaresztowane, nie są nabyte lub zadzierżawione, dłużnik pozostanie w ich posiadaniu, aż do sprzedaży, iako osoba w której ręku sądownie jest złożony przedmiot zaskewfrowany: chybaby inaczej zalecił Sędzia, na żądanie jednego lub kilku wierzycieli. Wolno będzie jednakże wierzycielom kazać zebrać i sprzedać całkiem lub w części, owoce nie pożyte i nie zerwane.
689. Owoce przypadłe po doniesieniu dłużnikowi, będą za nieruchome poczytane, końcem rozdzielenia ich, wraz z zebranymi pieniędzmi za nieruchomość, podług porządku hipotek.
690. Nie będzie wcale wolno dłużnikowi wycinać drzewa, ani go psuć, pod karą zapłacenia szkód wszelakich, na które pod aresztem osobitym skazany będzie; wolno go nawet będzie pociągać drogą kryminalną, podług większej lub mniejszej wagi okoliczności.
691. Jeżeli nieruchomości są zadzierżawione przed rozkazem, kontraktem nie mającym pewnej daty, tedy będzie wolno takowe zadzierżawienie ogłosić za nieważne, gdy wierzyciele lub osoba której przyśadzono, tego żądają.
- Jeżeli kontrakt dzierżawny ma pewną datę, Wierzyciele będą mogli zaaresztować

wać komorne lub dzierżawę, a w takim przypadku, nastąpi toż samo z komornym lub dzierżawami przypadłemi po doniesieniu dłużnikowi, co z owocami wzmiankowanymi w artykule 689.

692. Nie będzie wolno dłużnikowi, rachując od dnia zrobionego mu doniesienia o zaareztowaniu, alienować nieruchomości, pod nieważnością, i nie będzie wcale potrzeba takowey stanowią.

693. Będzie iednakowoż alienacya tak zrobiona wykonaną, jeżeli nabywca przed przysądzeniem złoży dostateczną sumę do zaspokoienia, tak co do kapitału, iako też co do procentów i kosztów, należytości intabulowanych, i jeżeli wręczy zaświadczenie złożenia wierzycielom intabulowanym.

Jeżeli pieniądze tak złożone, były zapożyczonemi, tedy dający takowe, będą dopiero mieli hypotekę po wierzycielach intabulowanych podczas alienacyi.

694. Jeżeli nie nastąpiło złożenie przed przysądzeniem, tedy nie będzie wolno takowego zawieszać pod żadnym pozorem.

695. Jeden exemplarz obwieszczenia drukowanego, przepisanego w artykule 684, wręczony będzie wierzycielom intabulowanym, w zamieszkaniach obranych w ich intabulacyach, na ośm dni przynajmniej przed pierwszą publikacją licytacji, oprócz dnia

iednego na każde trzy miryametry odległości gminu, w którym się znajduje kancelarya konserwatora, od gminu w którym się odbywa sprzedaż.

696. Wręczenie przepisane w artykule poprzedzającym, będzie w kancelaryi konserwatora wpisane na marginesie zaareztowania: od dnia tego wpisania, zaareztowanie będzie już tylko mogło być wymazanem za zezwoleniem wierzycieli, lub na mocy dekretów przeciw nim ferowanych.

697. Na dwie niedziele przynajmniej przed pierwszą publikacją, popierający złoży w kancelaryi zbiór objaśnień zawierający w sobie: 1mo. wyrażenie tytułu, na mocy którego nastąpiło zaareztowanie, rozkazu, pozwu arestownego, oraz aktów i dekretów, które mogły nastąpić lub być ferowanymi; 2do. Opisanie przedmiotów arestowanych takie, iakie było umieszczone w protokule; 3tio. Warunki sprzedaży; 4to. I położenie ceny przez popierającego.

798. Gdyby się nikt nie stawił któryby wyżej dawał, tedy przysądzone zostanie popierającemu za położoną przez niego cenę.

699. Obustronne wnioski, publikacye i przysądzenia umieszczonemi będą w zbiorze objaśnień, zaraz po położeniu ceny.

700. Zbiór objaśnień będzie publikowany pierwszy raz, w miesiąc przynajmniej po wręczeniu dłużnikowi protokołu dotyczącego się przyklepienia obwieszczeń.

701. Nie może być krótszy termin, jak miesiąc ieden, ani dłuższy jak niedziel sześć, między rzeczonem wręczeniem a pierwszą publikacją.

702. Zbiór objaśnień sprzedaży będzie publikowany na audyencji następnie co dwie niedziele, trzy razy przynajmniej przed przygotowaniem przysądzeniem.

703. Na tydzień przynajmniej przed tem przysądzeniem, oprócz dnia iednego na każde trzy miryamenty odległości miejsca, w którym jest położona większa część dobr arestowanych, a miejscem tem gdzie zasiada Trybunał, nowe doniesienia umieszczonemi będą w jakim Dzienniku, tak jak powiedziano w artykule 683. także same obwieszczenia będą poprzyklepiane w miejscach wyrażonych w artykule 684. zawierać będą prócz tego położenie ceny, i wskazanie dnia, w którym nastąpi przygotowanie przysądzenia.

Dodatek ten będzie ręcznie napisany; a gdyby z téj okazji miało być przedrukowane obwieszczenie, kosztu nie będą wchodziły w oblikwidowanie.

704. We dwie niedziele po tem przysądzeniu, będą umieszczone nowe doniesienia w dziennikach, i nowe obwieszczenia w sposobie powyższym poprzyklepiane, zawierające w sobie oprócz tego wzmiankę o przygotowaniu przysądzeniu, o cenie za którą takowe nastąpiło, i wskazanie dnia do ostatecznego przysądzenia.

705. Umieszczenie w dziennikach drugiego i trzeciego uwiadomienia, oraz drugie i trzecie przyklepienie obwieszczeń, będą udowodnione w takimże sposobie, jak pierwsze.

706. Przytąpi się do przysądzenia ostatecznego w dniu wskazanym podczas przygotowania przysądzenia: iedno przysądzenie po drugim nie będzie mogło nastąpić, jak przynajmniej w sześć tygodni.

707. Licytacye odbywać się będą przez Patronów i na audyencji: jak tylko się zacznie licytacya, będą następnie po sobie zapalane świeczki tak sporządzone, żeby każda trwała około iedney minuty.

Licytujący przestaie być obowiązany, gdy iego podanie jest uchylone przez inne, nawet gdyby to ostatecznie podanie uznane było za nieważne.

708. Żadne przysądzenie nastąpić nie będzie mogło, aż po zgaśnięciu trzech świeczek następnie po sobie zapalanych.

Jeżeli kto licytował podczas przysądzenia przygotowującego, przysądzenie stanie się dopiero ostatecznym po zgaśnięciu trzech świeczek bez nastąpienia nowego podania.

Jeżeli podczas palenia się iedney z trzech pierwszych świeczek, będą czynione podania, przysądzenie będzie dopiero mogło nastąpić po zgaśnięciu dwóch świeczek, bez nastąpienia podania w ciągu ich palenia się.

709. Patron na ostatku licytujący obowiązany będzie w ciągu trzech dni po przysądzeniu, oświadczyć, kto jest ten któremu przysądzono, i złożyć iego przyięcie: inaczej winien będzie przedstawić swoje pełnomocnictwo, które zostanie przyłączonem do oryginału iego oświadczenia; gdyby tego nie zrobił, będzie uważanym tak, iakby mu w własnym iego imieniu przysądzono.

710. Każdemu wolno będzie w ciągu tygodnia po dniu, w którym przysądzenie było wyrażone, podać w kancelaryi Trybunału osobiście, lub przez szczególnego pełnomocnika wyższą summę, byleby ta przechodziła przynajmniej czwartą częścią summę główną sprzedaży.

711. Summa wyższa, pozwolona artykułem poprzedzającym, będzie tylko przyjęta pod

warunkiem, że dający onę, doniesie o tem, pod nieważnością, w dwudziestu czterech godzinach, Patronom osoby której przysądzono, popierającego i dłużnika, jeżeli ustanowił Patrona, i będzie iednakowoż potrzeba donieść o tém osobie lub w zamieszkaniu dłużnika, któryby nie miał Patrona. Doniesienie to uskutecznione będzie prostem oświadczeniem, zawierającym w sobie wezwanie na następującą audyencyą, bez innych formalności.

712. W dniu wskazanym, będą mogły być przypuszczonemi do współubiegania się, ta tylko osoba, której przysądzono, i ta która podała summę wyższą czwartą częścią, a która w przypadku straty, odpowiadać będzie pod aresztem osobistym za wyższość swego podania od summy, za którą przedano.

713. Nie będzie wolno Patronom otrzymywać przysądzenia dla dłużnika, dla osob znanych z niemożności płacenia, za Sędziów, Assessorów, Prokuratorów generalnych i Cesarских, ich zastępców i Pisarzy Trybunału, przed którym się popiera i odbywa sprzedaż, pod nieważnością przysądzenia, i pod zapłaceniem szkód wszelakich.

714. Dekret przysądzenia nie co innego będzie, iak kopia zbioru objaśnień, zreda-

gowana tak, iak iest powiedziano w arty-
le 697. będzie miał intytlulacyą dekretu,
i nakaz one zakończaiący, z zaleceniem
dłużnikowi, aby uścił z possessyi natych-
miał po wręczeniu dekretu, pod karą
przymuszenia go do tego, nawet aresztem
osobistym.

715. Dekret przysądzenia dopiero wtedy wy-
danym będzie osobie której przysądzono,
gdy taż przyniesie Pisarzowi kwit z za-
płacenia zwyczajnych kosztów za popie-
ranie, i dowód że zadosyć uczyniła warun-
kom licytacji, które powinny bydź wyko-
nanemi przed rzeczonem wydaniem dekretu;
takowe kwity zostaną przyłączone do ory-
ginału dekretu, i pod napisaniem przysą-
dzenia przepisaniem będą: gdyby osoba
którey przysądzono, w ciągu dwudziestu
dni od przysądzenia tego co wyżej rze-
czono nie udowodniła, przymuszoną do
tego zostanie puszczeniem na licytacją na
iéy zysk lub stratę, iako będzie niżéy po-
wiedziane, nie przeszkadzaiąc użycia in-
nych środków prawnych.

716. Koszta nadzwyczajne popierania będą,
iako uprzywileiowane, zapłacone z zebra-
nych pieniędzy, gdy tak dekretem prze-
pisane zostanie.

717. Zachowane będą pod nieważnością prze-
pisane formalności w artykułach 673. 674.
675. 676. 677. 680. 681. 682. 683. 684.
685. 687. 695. 696. 697. 699. 700. 701.
702. w pierwszym uściępie artykułu 703. w
artykułach 704. 705. 706. 707. 708.

TYTUŁ XIII.

*O punktach incydentalnych w popieraniu
aresztowania nieruchomości.*

718. Wszelki spór incydentalny w popieraniu
aresztowania nieruchomości, będzie sądo-
ny sposobem skróconym w Sądach i Try-
bunałach; zapozwanie do poiednania nie
będzie poprzedzało skargi.

719. Jeżeli dwóch aresztuiących dało wpi-
sać dwa areszta różnych dóbr, popierane
wiednymże Trybunale, te połączone zo-
staną na prośbę strony nayspilniejszey, i
popieranie kontynuowaném będzie przez
pierwszego aresztuiącego: połączenie to
będzie nakazane chociażby ieden areszt
był znaczniejszy niż drugi; ale nie będzie
mogło bydź w żadnym przypadku żadané
po złożeniu ofiarowanego postąpienia w
kancellaryi. W przypadku współubiegania
się, popieranie należeć będzie do Patrona

maiącego dawniejszy dokument; a jeżeli dokumenta są pod jedną datą, tedy do starszego Patrona.

720. Jeżeli drugie aresztowanie podane do wpisania, jest znaczniejsze niż pierwsze, tedy wpisane będzie, co do przedmiotów nie zawartych w pierwszym aresztowaniu, a drugi aresztujący obowiązany będzie donieść o swoim aresztowaniu aresztującemu pierwszemu, który obadwa popierać będzie, jeżeli są w jednymże położeniu, inaczej, wstrzyma się z pierwszym, a popierać będzie drugie, póki go nie doprowadzi do tego samego stopnia i naówczas postępowanie w obu dwóch połączone będzie, i zostanie wprowadzone przed Trybunał pierwszego aresztowania.
721. Gdyby pierwszy aresztujący nie popierał drugiego aresztowania, o którym mu doniesiono, stosownie do powyższego artykułu, tedy będzie wolno drugiemu aresztującemu, prosiem oświadczeniem, żądać aby był na tamtego miejsce mianowanym.
722. Takowe mianowanie będzie mogło również być żądaniem w przypadku zmowy, podstępny lub niedbalstwa ze strony popierającego.
- Zachodzi niedbalstwo, gdy popierający nie dopełnił iakiey formalności, lub nie u-

skntecznił iakiego aktu postępowania w przeciągu czasu przepisany; zastrzegając w przypadku zmowy lub podstępu, zapłaćcenie szkód wszelakich komu będzie należało.

723. Apellacya od dekretu stanowiącego w tym sporze incydentalnym, będzie tylko mogła być przyjętą w ciągu dwóch tygodni, od dnia wręczenia Patronowi.
724. Popierający, przeciwko któremu wyznaczonem było mianowanie kogo innego na iego miejsce, obowiązany będzie oddać mianowanemu, za iego kwitem, papiery służące do popierania; a koszta iego, po przysądzeniu dopiero zapłacone mu będą, bądź z zebranych pieniędzy, bądź przez osobę której przysądzono.

Jeżeli popierający prowadził spór o mianowanie na iego miejsce, będzie ponosił koszta wynikłe ze sporu, i takowe w żadnym przypadku nie będą mogły być policzonemi między koszta popierania, i zapłaconemi z zebranych pieniędzy.

725. Gdy aresztowanie nieruchomości będzie wymazane, będzie wolno pilniejszemu z później aresztujących, popierać swoje aresztowanie, chociażby się nie stawiał był najpierw do wpisania.
726. Jeżeli dłużnik założy apellacyą od dekretu, na mocy którego przystępuje się do

aresztowania, obowiązany będzie pozwać do téj apellacyi, i donieść o tém zapoznaniu, oraz ie dać zawidymować Pisarzowi Trybunału, przed którym popiera się sprzedaż; a to na trzy dni przynajmniej przed złożeniem zbioru objaśnień w kancelaryi; inaczej apellacya przyięta nie będzie, i przytąpi się do przysądzenia.

727. Żądanie wyłączenia od licytacji całego lub części przedmiotu aresztowanego, podane będzie w nocy Patrona, tak przeciwko aresztującemu, iako też przeciw dłużnikowi, wierzycielowi najpierw intabulowanemu, i Patronowi któremu tymczasowo przysądzono. Skarga ta wszczęta będzie przez wręczenie pozwu téj stronie, która nie ma Patrona w processie, wierzycielowi zaś w tym przypadku, w zamieszkaniu obraném przez intabulacyą.

728. Żądanie wyłączenia od licytacji zawierać w sobie będzie wyrażenie dokumentów udowodniających, które będą złożone w kancelaryi, wraz z kopią aktu takowego złożenia.

729. Jeżeli żądane wyłączenie od licytacji tyczy się tylko części przedmiotów aresztowanych, przytąpi się bez względu na takowe żądanie, do sprzedaży pozostałych przedmiotów aresztowanych: będzie iedna-

kowoż wolno Sędziom, na żądanie stron interesowanych, nakazać wstrzymanie się co do wszystkiego; osoba której tymczasowo przysądzono, może żądać w takowym przypadku uwolnienia siebie od przysądzenia dla niey nastąpnego.

730. Apellacya od dekretu ferowanego na żądanie wyłączenia z licytacji, założona będzie z zapoznaniem do stawienia się w ciągu dwóch tygodni od dnia wręczenia osobie lub w zamieszkaniu, oprócz dnia iednego na każde trzy miryamenty, w stosunku odległości zamieszkania rzeczywistego stron; po upłynieniu tego terminu, apellacya już przyięta nie będzie.

731. Przysądzenie stanowcze zléwa na osobę której przysądzono, te tylko prawa do własności, które miał dłużnik.

732. Gdy które z ogłoszeń licytacji było spóźnione przez iaki punkt incydentalny, nie będzie można do takowego publikowania przytąpić, aż po nowém przylepieniu obwieszczeń, i umieszczeniu nowych doniesień w sposobie powyżey przepisany.

733. Powody do nieważności postępowania poprzedzającego przysądzenie przygotowujące, nie będą mogły bydyć przedstawionymi po rzeczonym przysądzeniu; sązone będą przed rzeczonym przysądzeniem;

a jeżeli powody do nieważności będą odrzucone, tedy przysądzenie przygotowujące, wyrzeczone będzie w tymże samym dekrete.

734. Nie będzie przyjęta apellacya od dekretu, który stanowił względem tych nieważności, jeżeli założoną nie była z zapozwaniem do stawienia się w ciągu dwóch tygodni od wręczenia dekretu Patronowi: apellacya będzie wręczona Patronowi, i przez niego będzie zawidymowana.
735. Dłużnik będzie obowiązany podać w nocie, z wezwaniem na dzień wskazany, swoje powody do nieważności, jeżeli iakie ma, przeciw postępowaniom następującym po przysądzeniu tymczasowem, na dwadzieścia dni przynajmniej przed dniem wskazanym do przysądzenia stanowczego; Sędziowie będą obowiązani rozstrzygnąć powody nieważności, na dziesięć dni przynajmniej przed rzeczonem przysądzeniem stanowczem.
736. Apellacya od tego dekretu nie będzie mogła być przyjętą po upłynieniu tygodnia od wyrzeczenia, wręczona będzie Pisarzowi, i zawidymowana przez niego: nie będzie wolno dłużnikowi w apellacyi przedstawiać innych powodów do nieważności, iak przedstawione w pierwszej instancyi.

737. Gdy osoba której przysądzono, nie wykonała warunków przysądzenia, majątność sprzedana będzie na ięć zysk lub stratę.
738. Popierający przedał na zysk lub stratę, weźmie od Pisarza zaświadczenie stwierdzające, że osoba której przysądzono, nie udowodniła zadosyć uczynienia warunkom wymagać się dającym z przysądzenia.
739. Na takowe zaświadczenie i bez innych kroków prawnych ani dekretu, przyklepione będą nowe obwieszczenia, i umieszczone nowe doniesienia w sposobie powyżey przepisany, w których wyrażono zostanie, że licytacya będzie znowu publikowana w dniu wskazanym: publikacya ta będzie dopiero mogła nastąpić, we dwie niedziele po przyklepieniu obwieszczeń.
740. Obwieszczenie wręczone będzie Patronowi osoby której przysądzono, i dłużnikowi, w zamieszkaniu iego Patrona, a jeżeli go nie masz, tedy w iego zamieszkanu, przynajmniej na tydzień przed publikacją.
741. Przysądzenie przygotowujące będzie mogło nastąpić za drugą publikacją, która przypadeć powinna we dwie niedziele po pierwszej.
742. Za dwie niedziele następujące, lub w dniu dalszym, który Trybunał wyznaczy, przystąpi się do trzeciej publikacyi, pod-

czas której przedmioty zaaresztowane będą mogły być stanowczo przedanemi: obwieszczenia i doniesienia poprzedzą każdą z rzeczonych publikacyi, iako jest powyżey powiedziano; i zachowane będą podczas przysądzenia, formalności przepisane w artykułach 707. 708. i 709.

743. Gdyby iednakowoż osoba której przysądzone, udowodniła zadosyć uczynienie warunkom przysądzenia, i złożyła sumnę przez trybunał wyznaczoną, na zapłacenie kosztów licytacji na zysk lub stratę, tedyby się nie przystąpiło do przysądzenia stanowczego, a osoba której na wypadek (tymczasowo) przysądzone, uwolnionaby od kupna została.

744. Ten na którego zysk lub stratę licytowano. obowiązany jest pod aresztem osobistym do zapłacenia różnicy swego podania od summy, za którą przedano, licytując na zysk lub stratę, i nie wolno mu będzie upominać się o przewyżkę, jeżeli jest iaka; ta zapłacona będzie wierzycielom, albo jeżeli wierzyciele są zaspokoieni, tedy dłużnikowi.

745. Artykuły tyczące się nieważności, oraz terminów i formalności apellacyynych, przystosować się dają do popierania licytacji na zysk lub stratę.

746. Nieruchomości należące do pełnoletnich mających moc rozsądzenia swemi prawami, nie będą mogły, pod nieważnością, być sądownie licytowanemi, gdy chodzić tylko będzie o dobrowolną sprzedaż.

747. Gdy iednakowoż nieruchomość iaka będzie zaaresztowana, wolno będzie interesentom, jeżeli są wszyscy pełnoletni i mocni do zarządzania swemi prawami, żądać aby przysądzenie nastąpiło na licytacji, przed Pisarzami aktowemi lub w Sądzie, podług przepisanych tylko formalności w artykułach 957. 958. 959. 960. 961. 962. 964. względem *Przedaży dóbr nieruchomości.*

748. W przypadku wymienionym w poprzedzającym artykule, gdyby małoletny lub pozbawiony własney woli był wierzycielem, tedy będzie wolno opiekunowi, za zdaniem krewnych, przyłączyć się do innych stron interesowanych względem tegoż żądania.

Gdyby małoletny lub pozbawiony własney woli, był dłużnikiem, tedy nie wolno będzie innym stronom interesowanym podać to żądanie, chyba poddając się zachowaniu wszelkich formalności tyczących się *przedaży dóbr małoletnich.*

T Y T U Ł XIV.

O Klasyfikacyi (de l'Ordre).

749. W ciągu miesiąca po wręczeniu dekretu przysądzenia, gdyby nie był zaskarżany; a w przypadku apellacyi w ciągu miesiąca po wręczeniu dekretu potwierdzającego, wierzyciele i dłużnik obowiązani będą ułożyć się między sobą względem rozdzielienia zebranych pieniędzy.
750. Gdy po upłynieniu miesiąca, wierzyciele i dłużnik nie ułożyli się między sobą, tedy aresztujący, w ciągu tygodnia, a gdyby go nie było, po upłynieniu tego terminu, wierzyciel naysilniejszy albo osoba której przysadzono, domagać się będzie mianowania Sędziego delegowanego, przed którym przytąpi się do klasyfikacyi.
751. Utrzymywana będzie tym końcem w kancelaryi zięga przysądzeń, w której domagający się klasyfikacyi, zapisze swoje żądanie, pod którym Prezes trybunału mianować będzie Sędziego delegowanego.
752. Popierający otrzyma rozkaz Sędziego delegowanego, od którego się zacznie protokół klasyfikacyi, do takowego przyłączony będzie wyciąg wszystkich znajdujących

cych się intabulacyi, wydany przez konserwatora.

753. Na mocy rozkazu Sędziego delegowanego, wierzyciele będą wezwani do produkowania, oświadczeniem wręczonem w zamieszkaniach obranych w ich intabulacyach, lub w zamieszkaniu ich Patronów, jeżeli iakich ustanowili.
754. W miesiąc po takowem wezwaniu, każdy wierzyciel obowiązany będzie złożyć swoje dokumenta z aktem produkcyi, podpisany przez swego Patrona, i zawierającym w sobie żądanie umieszczenia (*collocation*). Sędzia delegowany robi w swym protokule wzmiankę o oddaniu.
755. Po upłynieniu tego miesiąca a nawet pierwey, jeżeli wierzyciele produkowali, sporządzi Sędzia delegowany na końcu swego protokołu, plan umieszczenia stosownie do złożonych papierów. Popierający doniesie w oświadczeniu Patronowi przez Patrona, wierzycielom produkującym i dłużnikowi, o sporządzeniu planu umieszczenia, z wezwaniem, aby go wzięły do przeyrzenia, i czyniły, gdyby potrzeba było, zarzuty w protokule Sędziego delegowanego w przeciągu miesiąca.
756. Gdyby produkujący wierzyciele nie wzięli do przeyrzenia papierów, złożonych w ręce Sędziego delegowanego w rzeczonym

przeciągu, zostaną prekludowenemi bez nowego wezwania ani dekretu; nie będzie żadney rozprawy, jeżeli spór nie zaydzie.

757. Wierzyciele którzy dopiero po wyznaczonym terminie produkowali, poniosą, bez poszukiwania i w żadnym przypadku nie mogąc sobie rachować, koszta do których stała się powodem ich spóźniona produkcya, i doniesienie onę wierzycielom końcem wzięcia onych do przeyrzenia. Odpowiedzialnemi będą za procenta, które się nazbierały, rachując od dnia tego, w którymby były ustały, gdyby produkcya nastąpiła była w wyznaczonym terminie.

758. W przypadku sporu, Sędzia delegowany odeśle spierających się na audyencyą, a jednakowoż ustanowi klasyfikacyą co do należytości poprzedzającej należytości zaprzeczone, i zaleci wydanie wyciągów umieszczenia (*des bordereaux de collocation*), tych wierzycieli, którzy nie będą obowiązani do żadnego zwrotu względem wierzycieli którzyby później produkowali.

759. Gdyby się nie wszczął żaden spór, Sędzia delegowany ukończy klasyfikacyą, oblikwiduje koszta wymazania hipoteki i popierania klasyfikacyi, które umieszczone będą z pierwszeństwem przed wszystkimi innemi należytościami; wyrzecz, że

wierzyciele którzy nie produkowali, odpadli od swego prawa; zaleci wydanie wyciągów umieszczenia wierzycielom umieszczonym użytecznie (także się mogą spodziewać wypłaty), a wymazanie intabulacyi wierzycieli tak umieszczonych, że się wypłaty spodziewać nie mogą. Odtrącone będzie dla osoby której przysądzono, z summy w każdym wyciągu wyrażoney, tyle, ile się należy za koszta na extabulowanie.

760. Wierzyciele późniejsi w klasyfikacyi hipoteczney, od umieszczeń zaprzeczanych, obowiązani będą, w ciągu pierwszego tygodnia w miesiącu dozwołonym do robienia zarzutów, ułożyć się między sobą względem wyboru Patrona; inaczej, stawać będzie za nich Patron wierzyciela na ostatku umieszczonego. Wierzyciel który sam spór prowadzić będzie, poniesie koszta do których jego osobny spór był powodem, i nie będzie mu wolno ich poszukiwać, ani w żadnym przypadku sobie rachować. Patron popierający nie będzie mógł iako taki bydz przyzwanym do tego sporu.

761. Strona naypilniejsza przedstawi rzecz na audyencyą prostem oświadczeniem Patronowi przez Patrona, bez innych formalności.

762. Dekret ferowany będzie na relacyą Sędziego delegowanego, i na wnioski urzędu

- publicznego; zawierać w sobie będzie oblikwidowanie kosztów.
763. Apellacya od tego dekretu nie będzie przyjętą, jeżeli nie zostanie założoną w ciągu dziesięciu dni od wręczenia go Patronowi, oprócz dnia jednego na każde trzy miryamenty odległości zamieszkania rzeczywistego każdej strony; zawierać będzie w sobie zapozwanie i wyrażenie uciążliwości.
764. Wolno będzie Patrona Wierzydela na ostatku umieszczonego zapozwać w apellacyi, gdyby tego wymagały okoliczności.
765. Na założoną apellacyą, zaapellowani wręczą tylko powody i wnioski, a rzecz popierana zostanie na audyencyi, iako jest powiedziane w artykule 761.
766. Wyrok apellacyyny zawierać w sobie będzie oblikwidowanie kosztów: strony które przegrają w apellacyi, skazane będą na zapłacenie kosztów, i nie będzie im wolno ich poszukiwać.
767. We dwie niedziele po zadekretowaniu sporów, a w przypadku apellacyi, we dwie niedziele po wręczeniu wyroku, który względem nich stanowią, Sędzią delegowany ustanowi ostatecznie klasyfikacyą należności zaprzeczanych, i należności późniejszych, a to stosownie do przepisu

- zawartego w artykule 759: procenta i zaległość i wierzydela użytecznie umieszczonych, wypłacanemi być przestaną.
768. Koszta Patrona który stał za wierzydela zaprzeczających, umieszczone będą z pierwszeństwem przed wszystkimi innemi należnościami, a to na pozostających do podzielenia pieniądzech, po odciągnięciu tych, które były użytymi do zaspokoienia należności poprzedzających należności zaprzeczane.
769. Wyrok który upoważni rachowanie sobie kosztów, wyrzecz zarazem, aby wierzydela dla którego zabraknie funduszków, lub dłużnik osiągnęli prawo tego, któremu koszta zostały przyznane. W rozkazy exekucyynym wyrażone będzie to zalecenie, i wymienioną zostanie strona osiągnięta rzeczzone prawo.
770. Dłużnik i wierzydela, na którego zabraknie funduszków, będą mieli przeciwko tym, którzy przegrali w sporze, regres co do procentów i zaległości, które się nazbierały w ciągu rzeczonych sporów.
771. W ciągu dziesięciu dni po zaleceniu Sędziego delegowanego, wyda Pisarz każdemu z wierzydela użytecznie umieszczonemu wyciąg umieszczenia, który będzie

dzie upoważniał do exekucyi przeciwko nabywcy.

772. Wierzyciel umieszczony, kwitując z summy z którą jest umieszczony, zezwoli na wymazanie swojej intabulacyi.

773. W miarę wypłacenia umieszczeń, konserwator hipotek, na przedstawienie sobie wyciągów i kwitów wierzyciela, wykreśli z urzędu intabulacyą, na tyle ile wynosi summa zakwitowana.

774. Intabulacya z urzędu będzie stanowczo wymazana, gdy osoba której przysądzono udowodni, że zapłaciła całkowicie summę szacunkową, bądź wierzycielom użytecznie umieszczonym, bądź dłużnikowi, i okaże rozkaz od Sędziego delegowanego, zalecający wymazanie intabulacyi wierzycieli nie umieszczonych.

775. W przypadku alienacyi wszelkiej innej, a nie mimowolnego pozbawienia własności, nie będzie wolno wymagać klasyfikacyi, jeżeli nie masz więcej jak trzech wierzycieli intabulowanych; domagać się iey zaś będzie wierzyciel nayspilniejszy lub nabywca po upłynieniu trzydziestu dni, które nastąpią po terminach przepisanych artykułami 2185 i 2194, kodexu cywilnego.

776. Klasyfikacya będzie wprowadzona i ustanowiona podług form przepisanych niniejszym tytułem.

777. Będą porachowane nabywcy z prawem pierwszeństwa, kosztaj wyjęcia intabulacyi, i uwiadomienia wierzycieli intabulowanych.

778. Każdy wierzyciel będzie mógł uzyskać intabulacyą końcem zachowania praw swego dłużnika; lecz summa którą wynosi umieszczenie dłużnika, rozdzielona będzie, jako rzecz ruchoma, między wszystkich wierzycieli intabulowanych, lub zakładających opozycyą przed ukończeniem klasyfikacyi.

779. W przypadku gdyby kto zwłóczył lub zaniedbywał popierania klasyfikacyi, wolno będzie żądać mianowania siebie na miejsce tamtego. Żądanie to zawarte będzie w notie umieszczonej w protokule klasyfikacyi, która to nota komunikowana będzie popierającemu przez oświadczenie Patrona; rozsądzona będzie w krótkości w izbie konferencyalnej, na relacyą Sędziego delegowanego.

TYTUŁ XV.

O uwieszeniu.

780. Żaden areszt osobisty nie będzie mógł być wykonany, jak w dzień jeden po wręczeniu rozkazu i dekretu, w którym ten

areszt wyrzeczony został. Wręczenie to u-
skuteczni woźny wyznaczony rzeczonym
dekretom, lub wyznaczony przez Prezesa
Trybunału pierwszej instancji miejsca te-
go, gdzie się znajduje dłużnik.

Wręczenie zawierać w sobie także bę-
dzie wybór zamieszkania w gminie tym,
gdzie się znajduje Trybunał, który wydał
ten dekret, jeżeli wierzyciel tamże nie
mieszka.

781. Dłużnik nie będzie mógł być areszto-
wanym:

1mo. Przed wschodem i po zachodzie
słońca.

2do. W święta prawne.

3tio. W domach obrządkom religijnym
poświęconych, tylko podczas nabożeń-
stwa.

4to. W miejscach posiedzeń Władz pu-
blicznych, podczas posiedzeń.

5to. W żadnym domu, nawet i własnem
pomieszkaniu, chyba gdyby miejscowy
Sędzia pokoju areszt zalecił; który to
Sędzia pokoju winien będzie w takowym
przypadku udać się do tego domu z wo-
żnym (*officier ministériel*).

782. Dłużnik nie będzie także mógł być
aresztowanym, gdy, będąc wezwany na
świadeztwo przed Dyrektora przysięgłych
(*Directeur du jury*), lub przed Trybunał

pierwszej instancji, albo Sąd kryminalny,
lub apellacyyny, opatrzone będzie w list
gleytowy (*salvus conductus*).

List gleytowy będzie mógł być dany
przez Dyrektora przysięgłych, Prezesa
Trybunału lub Sądu, przed którym świad-
kowie będą mieli być wysłuchanymi.
Wnioski urzędu publicznego będą konie-
cznie potrzebnymi.

List gleytowy wyrażać w sobie będzie
przeciąg czasu, na jaki ma moc, pod nie-
ważnością.

Na mocy listu gleytowego nie będzie
wolno aresztować dłużnika, ani w dniu
wyznaczonym mu do stawienia się, ani
przez ten czas którego będzie potrzebo-
wał do podróży i do powrotu.

783. Protokół uwięzienia zawierać w sobie
będzie oprócz formalności zwyczajnych w
pозwach: 1mo. powtórny rozkaz. 2do. wy-
branie zamieszkania w gminie, w którym
dłużnik będzie zatrzymany, jeżeli wierzy-
ciel tam nie mieszka: woźny będzie z sobą
miał dwóch świadków (*recors*).

784. Jeżeli upłynął rok cały od rozkazu,
tedy nastąpi nowy rozkaz przez woźnego
tym końcem wyznaczonego.

785. W przypadku gwałtownego opierania
się, wolno będzie woźnemu straż u drzw,
postawić, końcem zapobieżenia ucieczce

i żądać pomocy wojskowej; a dłużnik będzie pociągany stosownie do przepisów kodeksu kryminalnego.

786. Gdyby dłużnik domagał się, ażeby to było szybko zdecydowane, zaprowadzony natychmiast będzie przed Prezesa Trybunału pierwszej instancji miejsca tego, gdzie nastąpiło aresztowanie, który wyda szybką decyzją: gdy aresztowanie nastąpi nie w godzinach audyencyonalnych, dłużnik zaprowadzony będzie do Prezesa.

787. Zalecenie nastąpione po szybkim zdecydowaniu, będzie zapisane na protokule woźnego i natychmiast wykonane.

788. Gdyby dłużnik nie żądał, aby to do szybkiej decyzji podane zostało, albo gdyby w przypadku szybkiej decyzji, Prezes zalecił, aby się nie wstrzymywano, dłużnik zaprowadzony będzie do więzienia miejscowego, a jeżeli go nie masz, tedy do więzienia miejsca najbliższego: woźny i wszyscy inni którzyby prowadzili, przyjęli lub zatrzymali dłużnika w miejscu aresztu nie oznaczonego prawnie za takowe, będą pociągani jako popełniający zbrodnią samowolnego aresztowania.

789. Artykuł w księdze więźniów (*écrou*), tyczący się dłużnika, wymieni: 1mo. Dekret, 2do. imiona i zamieszkanie wierzy-

ciela; 3tio. Obranie zamieszkania, jeżeli nie mieszka w tym gminie. 4to. Imiona, mieszkanie i stan dłużnika. 5to. złożenie przynajmniej na miesiąc na potrzeby do życia. 6to. Nakoniec wzmiankę o kopii, która będzie zostawiona osobiście dłużnikowi, tak protokołu uwięzienia, iako też artykułu w księdze więźniów, tyczącego się dłużnika; Podpisany będzie rzeczony artykuł przez woźnego..

790. Dozorca więzienia wpisze w swoją księgę dekret upoważniający do aresztowania: gdyby woźny nie okazał tego dekretu, tedy dozorca nie przyjmie dłużnika, i nie wpisze go w księgę więźniów.

791. Wierzyciel będzie obowiązany złożyć z góry na potrzeby do życia. Te nie będą mogły być odebrane, gdy kto nowy rozkaz przyniesie na dalsze więzienie, chyba za pozwoleniem nowy rozkaz przynoszącego.

792. Wolno będzie tym, którzyby mieli prawo aresztowania dłużnika osobiście, zamówić onego dalsze trzymanie w więzieniu. Można także zamówić dalsze trzymanie w więzieniu tego, który jest aresztowany iako obwiniony o przestępstwo, a w skutku tego zamówienia zatrzymanym zostanie, chociażby jego uwolnienie wyrzeczonym było,

i chociażby już był wolnym od kary za przestępstwo.

793. Względem zamówienia dalszego trzymania w więzieniu, zachowaniami będą formalności powyżey przepisane względem uwięzienia; woźny iednakże nie będzie brał z sobą świadków, a zamawiający będzie wolny od złożenia pieniędzy na potrzeby do życia, jeżeli były złożone.

Wolno iest wierzycielowi który wsadził do więzienia, pociągnąć zamawiającego przed Trybunał tego miejsca, gdzie więzień iest arestowany, końcem zniewolenia go, ażeby przyłożył się do zapłacenia na potrzeby do życia w równy części.

794. Gdyby formalności powyżey przepisane zachowaniami nie były, wolno będzie dłużnikowi żądać zniesienia areztu, a prosba ta wniesioną będzie przed Trybunał miejsca tego, gdzie iest arestowany: jeżeli skarga o zniesienie wspiera się na zasadach tyczących się przedmiotu głównego, wniesiona będzie przed Trybunał mający stanowić względem wykonania dekretu.

795. We wszystkich przypadkach wolno będzie zanosić skargę z krótkim terminem, na mocy pozwolenia Sędziego, i zapozwać przez woźnego wyznaczonego, w zamieszkaniu wybraném i wyrażoném w artykule

księgi więźniów tyczącym się dłużnika: sprawa osądzona będzie w krótkości, na wnioski urzędu publicznego.

796. Zniesienie uwięzienia, dla iakieybykolwiek bądź przyczyny wyrzeczoném było, nie pociąga wcale za sobą nieważności zamówienia dalszego trzymania w więzieniu.

797. Dłużnik którego uwięzienie iest uznane za nieważne, nie może bydź przedzey arestowanym o tenże sam dług, iak w dzień ieden przynajmniey po swoim wyjściu.

798. Dłużnik będzie wypuszczony na wolność, składając w ręce dozorca więzienia rzecz, za którą iest arestowany i koszta więzienia.

799. Gdy arestowanie iest uznane za nieważne wolno będzie skazać wierzyciela na zapłacenie szkód wszelakich dłużnikowi.

800. Dłużnik prawnie w więzieniu osadzony otrzyma uwolnienie:

1mo Za zezwoleniem wierzyciela, który go dał wsadzić do więzienia, i zamawiających, jeżeli się iacy znajdą.

2do. Za zaplaceniem lub złożeniem summ należących się tak wierzycielowi który osadził w więzieniu, iako też zamawiającemu, przypadających procentów, zaliczkowanych kosztów, kosztów uwięzienia i zwrocenia pieniędzy na potrzeby do życia złożonych.

- 37to. Na mocy dobrodziejstwa uścapienia majątku (*bénéfice de cession*).
- 4to. W przypadku gdyby wierzyciele nie złożyli zgóry pieniędzy na potrzeby do życia.
- 5to. I nakoniec jeżeli dłużnik zaczął siedemdziesiąty rok, a w tym ostatnim przypadku, nie dopuścił się podstępów w przedaży lub hipotekowaniu (*stellionataire*).
801. Zezwolenie na wypuszczenie dłużnika, będzie mogło być dane, bądź przed Notaryuszem, bądź w księdze więźniów.
802. Dług złożony będzie w ręce dozorca więzienia, i nie będzie wcale potrzeba nakazywać takowego złożenia. Gdyby dozorca więzienia wzbraniał się, tedy będzie na mocy danego pozwolenia, zapozwany z krótkim terminem przed Trybunał miejscowy: zapozwanie dane będzie przez wyznaczonego woźnego.
803. Wypuszczenie na wolność, dla niezłożenia pieniędzy na potrzeby do życia, będzie nakazane, skoro dozorca więzienia wyda zaświadczenie, iż takowych pieniędzy nie złożono, i to zaświadczenie przyłączy do noty podanej Prezesowi Trybunału, bez poprzedniczego wezwania.
- Gdyby jednakowoż wierzyciel spóźniający się z złożeniem pieniędzy na potrzeby do życia, złożył je wprzód, nimby dłużnik

znik prośbę zaniósł o uwolnienie, prośba ta nie będzie mogła już być przyjętą.

804. Gdy uwolnienie zaleconem było dlatego że nie złożono pieniędzy na potrzeby do życia, będzie wolno wierzycielowi dopiero wtedy powtórnie wsadzić do więzienia dłużnika, gdy mu wróci kosztą przez niego poniesione, końcem otrzymania uwolnienia, lub gdy w przypadku wzbraniania się dłużnika, złoży je w ręce Pisarza, iako też z góry na sześć miesięcy na potrzeby do życia: nie masz już wcale obowiązku, rozpoczynać na nowo formalności poprzedzających uwieszenie, jeżeli takowe nastąpi w ciągu roku po rozkazie wydanym do uwieszenia.
805. Prośby o uwolnienie zanoszone będą do Trybunału, w którego obrębie dłużnik jest aresztowany. Podane będą z krótkim terminem w zamieszkaniu obranem w artykule księgi więźniów tyczącym się dłużnika, na mocy pozwolenia Sędziego, utrzymanego na notę tym końcem podaną: komunikowane będą urzędowi publicznemu, i sądzone bez instrukcyi na pierwszej audyencyi, z pierwszeństwem przed wszelkimi innymi sprawami, bez odkładania, ani czekania na następstwo z kolei.

T Y T U Ł X V I.

O szybkim zadecydowaniu (des Référés).

806. We wszystkich przypadkach nagłych, albo gdy chodzić będzie o zadekretowanie tymczasowe, względem trudności tyczących się exekucyi jakiego dekretu, lub tytułu upoważniającego do exekucyi, postąpi się tak, iak zaraz poniżej będzie ustanowione.
807. Skarga zanesiona będzie na audyencyą dawaną tym końcem przez Prezesa Trybunału pierwszej instancyi, lub przez Sędziego który go zastępuje, w dniu i godzinie wyznaczoney przez Trybunał.
808. Gdyby iednakowoż przypadek wymagał pośpiechu, będzie wolno Prezesowi, lub temu który go zastąpi, pozwolić zapozwania, bądź na audyencyą, bądź do swego domu, na godzinę naznaczoną, nawet w dni świąteczne; a w takim przypadku zapozwanie będzie tylko mogło być dane na mocy zalecenia Sędziego, który tym końcem wóznego wyznaczy.
809. Rozkazy nastąpione po szybkim zadecydowaniu, nie będą bynajmniey szkodziły przedmiotowi głównemu; będą mogły tymczasowo być wykonanemi bez kaucyi, jeżeli Sędzia nie zalecił, aby złożona była.

Nie

Nie będzie mogła być przeciwko nim założona opozycja.

W przypadkach w których prawo pozwala apellacyi, będzie takowa mogła być założona, nawet przed upłynieniem tygodnia, rachując od dekretu; i nie będzie mogła być wcale przyjętą, jeżeliby była założona po dwóch tygodniach, rachując od dnia wręczenia dekretu. Apellacya sądzona będzie w krótkości i bez innych formalności zwyczajnych.

810. Oryginały rozkazów nastąpionych po szybkim zadecydowaniu, złożone będą w kancelaryi.
811. W przypadkach konieczney potrzeby, wolno będzie Sędziemu nakazać wykonanie swego rozkazu na oryginale.

KONIEC CZĘŚCI PIERWSZEJ.

R

K O D E X

POSTĘPOWANIA

SĄDOWEGO CYWILNEGO.

CZĘŚĆ DRUGA.

Rozmaite postępowania.

XIĘGA PIERWSZA.

T Y T U Ł I.

O oświadczeniu chęci płacenia i o złożeniu.

812. Wszelki protokół oświadczenia chęci płacenia, wyrażać będzie przedmiot ofiarowany, tak dalece, żeby nie można dać innego na jego miejsce; jeżeli zaś to są monety, zawierać ich będzie wyliczenie i gatunek.

813. Zrobiona będzie w protokole wzmianka o odpowiedzi, wzbranianiu się lub przyjęciu przez wierzyciela, i czyli podpisał, wzbraniał się, lub oświadczył, że nie może podpisać.

814. Gdyby wierzyciel nie przyymował oświadczonej chęci płacenia, wolno jest dłużnikowi, końcem uwolnienia się od długu, złożyć sumę lub rzecz ofiarowaną, zachowując formalności przepisane artykułem 1259. Kodexu Cywilnego.

815. Skarga któraby mogła być zanoszona, bądź o uznanie za ważne, bądź za nieważne oświadczenie chęci płacenia, lub złożenie, zanesiona będzie podług przepisów ustanowionych względem skarg co do przedmiotów głównych: jeżeli jest incydentalna zanesiona będzie przez notę.

816. Dekret uznający za ważne, oświadczenie chęci płacenia, wyrazi wtedy, kiedyby złożenie jeszcze nie nastąpiło, że gdyby wierzyciel nie odebrał summy lub rzeczy ofiarowanej, takowa złożoną zostanie; tenże dekret wyrzeczy, iż procenta ustaną od dnia w którym złożenie uiszczone będzie.

817. Złożenie dobrowolne lub nakazane nie będzie nigdy przeszkadzało opozycjom, jeżeli iakowe zachodzą, i takowe będą doniesione wierzycielowi.

818. Reszta urządzona będzie przepisami kodexu Cywilnego, tyczącemi się oświadczenia chęci wypłaty i złożenia.

TYTUŁ II.

O Prawie właścicieli do ruchomości, efektów, i owoców swych komorników i dzierżawców, czyli aresztowaniu tychże (saisies - gageries) i aresztowaniu ruchomości dłużników nie miejscowych, (saisie - arrêt sur débiteurs forains).

819. Wolno jest właścicielom i głównym dzierżawcom domów lub dóbr wiejskich, bądź że jest kontrakt, bądź że go nie masz, w dzień ieden po rozkazie, i bez pozwolenia Sędziego, aresztować efekta i owoce będące w rzeczonych domach, lub budowlach wiejskich, i na gruncie, za należące się komorne i dzierżawy.

Wolno im jest nawet aresztować natychmiast na mocy pozwolenia, które na podaną prośbę otrzymali od Prezesa Trybunału pierwszej instancji.

Wolno im jest także aresztować ruchomości, które znajdowały się w domu lub dzierżawie, gdy takowe wyniesionemi zostały, bez ich zezwolenia, i zachowują na nich swój przywilej, skoro ie na powrót odzyskają, stosownie do artykułu 2102. Kodexu Cywilnego.

820. Effekta dzierżawców subarendujących i takichże komorników, znajdujące się w miejscach przez nich zajętych, i owoce z gruntów przez nich subarendowanych, mogą być aresztowane, za komorne i dzierżawy należące się od komornika lub dzierżawcy, od którego oni trzymają; lecz otrzymają zdjęcie takowego aresztu, gdy udowodnią, iż zapłacili bez podstępny; nie będzie im zaś wcale wolno tém się zastanawiać, że z góry zapłacili.

821. Aresztowanie to nastąpi w takieyże formie, iak tradycya, wolno będzie dłużnika ustanowić dozorcą, a jeżeli są owoce, aresztowanie nastąpi podług formy ustanowionej w Tytule IX. poprzedzających księgi.

822. Każdemu Wierzycielowi nawet nie mającemu dokumentu, wolno jest bez poprzedniczego rozkazu, lecz za pozwoleniem Prezesa Trybunału pierwszej instancji, a nawet Sędziego pokoju, zaaresztować efekta znajdujące się w gminie, w którym mieszka, a należące do iego nie miejscowego dłużnika.

823. Aresztujący będzie dozorcą efektów, jeżeli się w iego ręku znajdują; inaczej ustanowiony będzie kto inny dozorcą.

824. Nie będzie można przystąpić do przedaży wynikłej z aresztowań wyrażonych w niniejszym tytule, aż po uznaniu ich

za ważne: Dłużnik w przypadku artykułu 821, Aresztujący w przypadku artykułu 823, lub Dozorca jeżeli iaki był ustanowiony, będą skazani, pod aresztem osobistym, na okazanie efektów.

825. Będą z resztą zachowane przepisy powyżey wyrażone względem tradycyi, przedaży i rozdzielenia zebranych pieniędzy.

TYTUŁ III.

O aresztowaniu rzeczy końcem ich odzyskania (De la saisie - revendication).

826. Nie wolno będzie przystąpić do aresztowania rzeczy końcem ich odzyskania, iak tylko na mocy zalecenia Prezesa Trybunału pierwszej instancyi, na podaną notę wydanego, a to pod karą wynagrodzenia szkód wszelakich, tak przez stronę iako i przez woźnego, któryby przystąpił do aresztowania.

827. Wszelka prośba o aresztowanie końcem odzyskania, wyrażać będzie w krótkości efektu mające bydź aresztowaniem.

828. Wolno będzie Sędziemu dozwolnić aresztowania końcem odzyskania, nawet w dni świąt prawnych.

829. Gdyby ten u którego są efekta, których żądane jest odzyskanie, wzbraniał otworzenia drzwi, lub sprzeciwiał się aresztowaniu, rzecz ta podaną będzie Sędziemu do szybkiego zaDecydowania; a tym czasem zawieszono będzie aresztowanie, zoftawniąc wolność żądającemu postawienia straży u drzwi.

830. Aresztowanie końcem odzyskania, nastąpi w takiejże formie, iak tradycya, wyiawszy że będzie wolno tego, u którego nastąpiło, ustanowić dozorcą.

831. Prośba o przyznanie ważności aresztowania zanesiona będzie przed Trybunał zamieszkania osoby téy, przeciwko której jest wymierzona; a jeżeli takowa prośba jest w związku z sprawą już toczącą się, tedy zanesiona będzie przed Trybunał sądzący tę sprawę.

TYTUŁ IV.

O puszczeniu na licytację po nastąpioney już dobrowolney alienacyi, (de la surenchère sur aliénation volontaire).

832. Oznaymienia i żądania przepisane artykułami 2183 i 2185. Kodexu Cywilnego, uskuteczni woźny wyznaczony tym

końcem, na prośbę notę, przez Prezesa Trybunału pierwszej instancji okręgu tego, w którym nastąpią; zawierać w sobie będą ustanowienie Patrona przy Trybunale, przed który puszczenie na licytację i klasyfikacja mają być wprowadzone.

Akt żądania puszczenia na licytację, zawierać w sobie będzie, pod nieważnością takowej licytacji, oświadczenie chęci złożenia kaucyi, i zapozwanie do stawienia się za trzy dni przed tymże Trybunałem, końcem przyjęcia rzeczoney kaucyi, a to odbędzie się w krótkości.

833. Gdyby kaucya była odrzucona, licytacja uznana będzie za nieważną, a nabywca utrzyma się, chyba by inni wierzyciele żądali licytacji.

834. Wierzyciele którzy mając hipotekę podług brzmienia artykułów 2123. 2127 i 2128. Kodexu Cywilnego. nie dali wpisać swych tytułów przed alienacyami nieruchomości hipotekowanych, w przyszłości nastąpić mianem, nie uzyskają puszczenia na licytację, podług przepisów Rozdziału VIII. Tytułu XVIII. Księgi III. Kodexu Cywilnego, aż dopiero udowodniając intabulacją, którą skutecznie po akcie zżania własności, i najpóźniej we dwie niedziele po zapisaniu tego aktu.

Toż samo nastąpi względem Wierzycieli mających przywilej na nieruchomościach, bez uszczerbku innych praw wynikających dla przedającego i dla sukcesorów, z artykułów 2103 i 2109. Kodexu Cywilnego.

835. W przypadku poprzedzającego artykułu, nowy właściciel nie jest obowiązany, względem wierzycieli których intabulacja nie poprzedziła zapisania aktu, skutecznie wręczenia, artykułami 2183 i 2184. Kodexu Cywilnego wymienione, i we wszystkich przypadkach, gdyby Wierzyciele nie żądali puszczenia na licytację w terminie i podług formalności przepisanych, nowy właściciel jest tylko obowiązany do zapłacenia summy szacunkowej, stosownie do artykułu 2186. Kodexu Cywilnego.

836. Chcąc skutecznie powtórnie sprzedaż przez licytację, przepisana artykułem 2187. Kodexu Cywilnego, każe popierający poprzylepiać obwieszczenia oznajmujące pierwszą publikacją, która nastąpi we dwie niedziele po tém przyzylepieniu.

837. Protokół przyzylepienia obwieszczeń będzie wręczony nowemu właścicielowi, jeżeli licytację popiera wierzyciel, a wierzycielowi żądającemu puszczenia na licytację, jeżeli ją popiera Nabywca.

838. Akt alienacyi uważany będzie za oryginalny akt licytacyi.

Cena znajduiąca się w akcie i summa z powodu podania której nastąpiło puszczzenie na licytacją po dobrowolney inż alienacyi, zastąpią miejsce pierwszego postąpienia.

TYTUŁ V.

O środkach mających być użytymi końcem otrzymania ekstraktu, lub kopii iakiego Aktu, albo końcem przerobienia onego.

839. Pisarz aktowy lub inny Zachowywacz, któryby się wzbraniał wydania ekstraktu lub kopii iakiego aktu stronom interessowanym, w imieniu ich własnem, sukcessora lub mającego prawo, będzie na to skazany, a to i pod aresztem osobistym, po pozwaniu z krótkim terminem, wydanym na mocy pozwolenia Prezesa Trybunału pierwszej instancyi, bez poprzedniczego iednania.

840. Rzecz w krótkości sądzona będzie, i dekret wykonany pomimo opozycyi lub apellacyi.

841. Strona która zechce otrzymać kopią aktu nie zarejestrowanego, albo też pozo-

stałego w niedoskonałości, poda o to notę do Prezesa Trybunału pierwszej instancyi, zastrzegając iednakże wykonanie praw i ustaw tyczących się zarejestrowaniu.

842. Wydanie, gdy ma nastąpić, wykonane będzie na rozkaz położony na nocie; i wzmianka o tém zrobiona będzie na dole wydanej kopii.

843. W przypadku wzbraniania się Pisarza aktowego lub Zachowywacza, podane to będzie do szybkiego zaDecydowania Prezesowi pierwszej instancyi.

844. Strona która zechce, aby iey wydano drugi ekstrakt urzędowy (*Grosse*), bądź oryginału aktu, bądź dlatego, aby miała Duplikat złożonego urzędowego ekstraktu, poda tym końcem notę do Prezesa pierwszej instancyi: na mocy wyszłego zalecenia, wezwie Pisarza aktowego, ażeby iey wydane zostało na dzień i godzinę wyznaczoną, i strony interessowane aby były wtedy przytomne; zrobiona będzie wzmianka o tém zaleceniu na dole drugiego ekstraktu, równie iako i summy, którą można będzie exekwować, jeżeli należytość iest w części zakwitowana lub uštąpiona.

845. W przypadku sporu, strony dopraszając się będą szybkiego zaDecydowania.

846. Ten który w ciągu sprawy zechce, aby mu, wydano ekstrakt, lub wyciąg z iakiego

aktu, w którym on nie był stroną, postąpi sobie następującym sposobem.

847. Dopraszanie się rozkazu Sędziego do Zachowywacza (*Compulsoire*), będzie podane w nocy wręczoney Patronowi przez Patrona; rzecz ta wniesiona będzie prostem oświadczeniem na audyencyą, i sądzona krótko bez żadnych formalności.
848. Dekret będzie upoważniał do exekucyi pomimo appellacyi lub opozycyi.
849. Protokół tyczący się rozkazu wydania dokumentów, lub skolacyonowania, będąc spisane, i ekstrakt albo kopia wydana będzie przez Notaryusza lub Zachowywacza, chyba Trybunał wydający takowy rozkaz, wyznaczył którego ze swoich członków lub jakiegokolwiek innego Sędziego Trybunału pierwszej instancyi, lub jakiego innego Notaryusza.
850. We wszelkich przypadkach wolno będzie stronom znajdować się przy sporządzeniu protokołu, i umieszczać w nim takie uwagi, jakie im się zdawać będzie.
851. Jeżeli się należą Zachowywaczowi koszty i wykłady za oryginał aktu, wolno mu będzie póty nie wydawać ekstraktu, póki mu rzeczne koszty zapłacone nie będą, oprócz kosztu za ekstrakt.
852. Będzie wolno stronom kollacyonować ekstrakt lub kopią z oryginałem, który

czytać będzie Zachowywacz; gdyby utrzymywały strony, że nie są zgodne, przedstawioną rzecz ta zostanie, w dzień wyznaczony w protokole, do szybkiego zadecydowania przez Prezesa Trybunału, który skollacyonuje; Zachowywacz obowiązany będzie tym końcem przynieść oryginał.

Koszta protokołu, równie jak koszta za sprowadzenie Zachowywacza, będą z góry wyliczone przez żądającego.

853. Pisarze i Zachowywacze ksiąg publicznych, wydadzą z nich bez zalecenia Sądu, ekstrakt, kopią lub wyiątek wszystkim żądającym, wymagając należney sobie opłaty, pod karą zwrócenia wydatków i wynagrodzenia szkód wszelakich.
854. Drugi ekstrakt exekucyjny dekretu wydany tylko będzie teyże samey stronie, na mocy zalecenia Prezesa tego Trybunału, w którym był wydany.
- Zachowane będą formalności przepisane względem wydawania drugich ekstraktów urzędowych aktów przed Pisarzami aktowymi.
855. Osoba chcąca otrzymać zalecenie, aby sprostowano akt stanu cywilnego, poda notę do Prezesa Trybunału pierwszej instancyi.
856. Będzie w tey mierze stanowiono na relacyą i na wnioski urzędu publicznego

Sędziowie zalecą, jeżeli to osądzą za zgodne z przyzwoitością, ażeby strony interesowane były przyzwane, i rada familiyna poprzedniczo zwołaną została.

Gdyby wypadło przywołać strony interesowane, żądanie podane będzie w pozwie, bez poprzedniczego iednania.

Żądanie to podane będzie w oświadczeniu Patrona, jeżeli strony są w sprawie.

857. Żadne sprostowanie, ani żadna odmiana nie będą mogły nastąpić na akcie; lecz dekrety dotyczące się sprostowania wpisane będą w księgi przez urzędnika stanu cywilnego, zaraz iak tylko mu będą wydane: zrobiona będzie o tém wzmianka na marginesie aktu przerobionego; akt zaś ten będzie mógł być tylko wydanym z sprostowaniami nakazanemi, pod karą, na urzędnika któryby go wydał, wynagrodzenia szkód wszelakich.

858. W przypadku gdyby nie było innéj strony oprócz żądającego sprostowania, i gdyby takowy sądził, iż ma przyczyny żalenia się na dekret, wolno mu będzie, w ciągu trzech miesięcy od daty tego dekretu, udać się do Sądu apellacyjnego z podaniem Prezesowi noty, na której wyrażony będzie dzień, w którym nastąpi rozstrzygnięcie na audyencyi, na wnioski urzędu publicznego.

TYTUŁ VI.

O niektórych przepisach tyczących się wprowadzenia w posiadanie dóbr nie przytomnego.

859. W przypadku przepisany artykułem 112. Kodexu Cywilnego, i końcem otrzymania w tej mierze wyroku, podana będzie nota Prezesowi Trybunału. Na takąową notę do której przyłączone będą papiery i dokumenta, Prezes wyznaczy Sędziego dla zdania relacyi w dniu naznaczonym, i takowy dekret wyrzeczonym będzie po wysłuchaniu Prokuratora Cesarskiego.

860. Również się postąpi w przypadku, gdzieby chodziło o wprowadzenie w possessyą tymczasową, dozwoloną artykułem 120. Kodexu Cywilnego.

TYTUŁ VII.

O Umocowaniu Kobiety Zameężney.

861. Kobieta która zechce być umocowaną do popierania spraw swoich, poda poprzedniczem wezwaniu męża swego i otrzymaniu od niego odmawiającej odpó-

wiedzi, notę Prezesowi, który wyda nakaz dozwalający zapoznać męża na dzień naczyniony do izby konferencyalney, dla roztrząśnienia przyczyn jego wzbraniania się.

862. Po wysłuchaniu męża, lub gdyby się nie stawiał, wydany będzie na wniośki urzędu publicznego dekret stanowiący względem żądania żony.

863. W przypadku domniemaney nieprzytomności męża, lub gdy takowa uznana została, żona chcąc być umocowaną do popierania praw swoich, poda również notę do Prezesa Trybunału, który zaleci komunikowanie urzędowi publicznemu, i wyznaczy Sędziego, aby zdał relacyą na dzień wyznaczony.

864. Żona pozbawionego własney woli, żądać będzie umocowania siebie w sposobie przepisany w artykule poprzedzającym, przyłączy do swojej noty dekret pozbawiający własney woli.

TYTUŁ VIII.

O oddzieleniu majątku (séparations de biens).

865. Nie będzie mogło być podaném żadne żądanie oddzielenia majątku, bez poprzedniczego upoważnienia, które Prezes Trybunału

bunału będzie obowiązany wydać na notę tym końcem sobie podaną. Wolno jednakże będzie Prezesowi przed wydaniem upoważnienia, czynić uwagi iakie mu się zdawać będą przyzwoitemi.

866. Pisarz Trybunału wypisze niezwłocznie na tablicy zawieszony tym końcem w izbie audyencyalney, wyciąg z żądania oddzielenia majątku, takowy zawierać w sobie będzie:

1mo. Datę żądania;

2do. Imiona, nazwiska, stan i mieszkanie małżonków;

3tio. Imiona i mieszkanie ustanowionego Patrona, który obowiązany będzie oddać tym końcem rzeczony ekstrakt Pisarzowi, w ciągu trzech dni po podpisaniu żądania.

867. Podobnyż wyciąg będzie umieszczony na tablicach zawieszonych tym końcem w izbie audyencyalney Trybunału handlowego, w izbach Patronów pierwszej instancyi i w izbach Notaryuszów; wszystko to w miejscach tych, gdzie się takowe znajdują; rzeczony umieszczenia będą zaświadczone przez Pisarza i przez Sekretarzy izb.

868. Takowyż wyciąg będzie umieszczony, na popieranie żony, w jednym z dzienników drukujących się w miejscu tém gdzie zasiada Trybunał; a jeżeli ich nie masz,

tedy w jednym z dzienników ustanowionych w Departamencie, jeżeli się tam iakie znajduje.

Rzeczony umieszczenie udowodnione będzie tak, iak jest powiedziano w tytule o *Aresztowaniu nieruchomości* w artykule 683.

869. Żaden dekret, wyiąwszy akta mające za cel zabezpieczenie, nie będzie mógł być wyrzeczonym na żądanie oddzielenia, iak dopiero w miesiąc po zachowaniu powyżey przepisanych formalności, a które zachowane będą pod nieważnością, mogącą być przytoczoną przez męża lub przez iego wierzycieli.

870. Przyznanie męża nie stanowi dowodu, chociażby nawet nie było wierzycieli.

871. Wolno będzie wierzycielom męża, aż do dekretu stanowczego, wezwać Patrona żony, w oświadczeniu wręczonym Patronowi przez Patrona, aby im komunikował żądanie oddzielenia i papiery udowodniające, a nawet wchodzić iako trzeci dla zachowania praw swoich, bez poprzedniczych formalności pojednawczych.

872. Dekret oddzielenia będzie czytany publicznie, pod czas audyencji, w Trybunale handlowym mieyscowym, jeżeli się tam iaki znajduje; wyciąg z tego dekretu za-

wierający w sobie datę, wymienienie Trybunału, w którym był wydany, imiona, nazwiska, stan i mieszkanie małżonków, będzie umieszczony na tablicy do tego przeznaczoney, i wystawiony przez rok w izbie audyencyalney Trybunałów pierwszej instancyi i handlowego zamieszkania męża, nawet gdy nie będzie negocyantem, a jeżeli tam nie masz Trybunału handlowego, tedy w główney izbie domu gminnego zamieszkania męża. Podobnyż wyciąg umieszczony będzie na tablicy wystawionej w izbie patronów i notarynszów, jeżeli się tam takowe znajduje. Będzie dopiero wolno żonie zaczynać exekucyą dekretu od dnia tego w którym powyższe formalności były wykonane; lecz iednakowoż nie będzie potrzeba wcale czekać upłynienia powyżey rzeczonego całorocznego terminu.

Wszytko to bez uszczerbku przepisów zawartych w Artykule 1445. Kodexu Cywilnego.

873. Jeżeli formalności przepisane w niniejszym tytule zachowanemi zostały, wierzyciele męża nie będą już przypuszczeni, po upłynieniu terminu o którym jest mowa w artykule poprzedzającym, do zakładania opozycyi iako trzeci przeciwko dekretowi względem oddzielenia.

874. Zrzeczenie się żony współnictwa majątku, uskutecznione będzie w kancelaryi Trybunału do którego skarga oddzielnie zamiesioną została.

TYTUŁ IX.

O Separacyi osobistej i o Rozwodzie.

875. Małżonek chcący się udać do Sądu o separacyą, obowiązany będzie podać Prezesowi Trybunału swego zamieszkania notę, zawierającą w sobie w krótkości fakta: przyłączy do tego papiery na poparcie, jeżeli się jakie znajdą.

876. Na tę notę nastąpi zalecenie, aby strony stawiły się przed Prezesa, w dniu w zaleceniu wyznaczonym.

877. Strony będą obowiązane stawić się osobście, i nie będzie im wolno stanąć w asystencyi Patronów lub doradców.

878. Prezes zrobi obojgu małżonkom przełożenia, które osądzi za zdolne do poiednania ich z sobą; jeżeli tego nie będzie mógł dokazać, wyda pod pierwszém zaleceniem, drugie wyrażające, że ponieważ nie mógł poiednać stron, odsyła je bez poprzedzającego zapozwania do Sądu poiednawczego: upoważni témże samém zaleceniem żonę do popierania skargi, i do

wyprowadzenia się tymczasowo do takiego domu, na jaki się strony z sobą ugodziły, lub jaki z urzędu wyznaczy; zaleci aby rzeczy służące do codziennego używania żony wydanemi iey zostały. Skargi tyczące się tymczasowego załatwienia, wprowadzone zostaną na audyencyą.

879. Sprawa instruowana będzie podług przepisów ustanowionych w innych skargach, i osądzona na wnioski urzędu publicznego.

880. Wyciąg z dekretu który wyrzeczce separacyą, umieszczony będzie na tablicach wystawionych, tak w izbach audyencyalnych Trybunałów, iako też w izbach Patronów i Notaryuszów, iako jest powiedziano wartykule 872.

881. Co się tycze rozvodu, postąpi się tak, iak jest powiedziano w Kodexie cywilnym.

TYTUŁ X.

O Zdaniu Krewnych.

882. Gdy mianowanie opiekuna nie nastąpi w iego przytomności, będzie o tém uwiadomiony za dopilnowaniem członka zgromadzenia, którego toż zgromadzenie wyznaczy: rzeczzone uwiadomienie uskutecznione będzie w ciągu trzech dni po nara-

dzeniu się, oprócz dnia iednego na każde trzy miryametry odległości miejsca, w którym zasiadało zgromadzenie od zamieszkania opiekuna.

883. Jle tylko razy głosy w naradzeniu się rady familiyney nie będą zgodne, zdanie każdego z członków onę składających, wzmiankowane będzie w protokule.

Wolno będzie Opiekunowi, przydanemu Opiekunowi lub Kuratorowi, nawet członkom Zgromadzenia, zanieść skargę do Sądu przeciw nastąpioney obradzie; podadzą swą skargę przeciwko członkom których zdanie było za nastąpioną decyzją, i nie będzie wcale potrzeba wzywać do poiednania.

884. Sprawa osądzona będzie w krótkości.

885. We wszystkich przypadkach gdy chodzi o decyzją podległą potwierdzeniu, kopia oney będzie podana Prezesowi, który w zaleceniu wyrażoném na dole rzeczoney decyzji rozkaże, aby komunikować Urzędowi publicznemu, i wyznaczy Sędziego do zdania w tej mierze relacyi na dzień naznaczony.

886. Prokurator Cesarski napisze swoje wnioski na dole rzeczoney zalecenia; oryginał dekretu potwierdzającego, będzie napisany na końcu rzeczonych wniosków na tymże samym papierze (*certégnie, cahier*).

887. Jeżeli Opiekun lub inny mający zlecenie do starania się o potwierdzenie, nie uskuteczni tego w przeciągu czasu w decyzji wyznaczonym, lub w przypadku nie wyznaczenia, w przeciągu dwutygodniowym, tedy wolno będzie iednemu z członków Zgromadzenia starać się o potwierdzenie przeciwko opiekunowi, i na koszta onegoż, których nie będzie mógł poszukiwać.

888. Członki zgromadzenia sądzące, iż są winne założyć opozycją przeciwko potwierdzeniu, wyrażą to w oświadczeniu niesądowém temu, któremu zlecono starać się o to potwierdzenie; a jeżeli nie byli przywołanemi, tedy będzie im wolno założyć opozycją przeciw dekretowi.

889. Dekreta wydane względem decyzji rady familiyney będą podlegać apellacyi.

TYTUŁ XI.

O pozbawieniu własnéy Woli.

890. We wszelkim pociąganiu o pozbawienie własnéy woli, fakta niedoleżności umysłu, waryacyi lub szaleństwa, będą wyrażone w nocie podaney Prezesowi trybunału; przy-

łączą się do tego papiery udowodniające, i wyrażonemi będą świadkowie.

891. Prezes trybunału zaleci komunikowanie noty Urzędowi publicznemu, i wyznaczy Sędziego do zdania relacyi na dzień naznaczony.

892. Na relacyą Sędziego i na wnioski Prokuratora Cesarskiego, Trybunał zaleci aby Rada familiyna, złożona w sposobie ustanowionym w Kodexie cywilnym Oddziale IV. Rozdziału II. Tytułu *O Małoletności, Opiece i Uwłasnowolnieniu*, dała swoje zdanie względem stanu osoby, której zadane jest pozbawienie własney woli.

893. Nota i zdanie rady familiyney wręczone będą Pozwanemu wprzód, nim się przystąpi do czynienia mu interrogatoryów.

Gdyby interrogatoria i produkowane papiery były niedostatecznemi, i gdyby fakta mogły być udowodnionemi przez świadków, tedy trybunał nakaze, gdyby wypadła potrzeba, inkwizycyą, która się odprawi w sposobie zwyczajnym.

Wolno mu będzie rozkazać, gdyby okoliczności tego wymagały, aby inkwizycya odbyła się w nieprzytomności Pozwanego; lecz w tym przypadku, doradzca iego będzie go mógł zaśląpić.

894. Apellacya założona przez tego, który pozbawionym został własney woli będzie wymierzona przeciwko domagającemu się pozbawienia własney woli.

Apellacya założona przez domagającego się lub, przez którego z Członków Zgromadzenia, założoną będzie przeciwko temu którego domagano się pozbawienia własney woli.

W przypadku mianowania Doradcy, apellacya tego któremu takowy był dodany, wymierzona będzie przeciwko domagającemu się.

895. Jeżeli nie masz apellacyi od dekretu względem pozbawienia własney woli, lub jeżeli w apellacyi będzie potwierdzony, przystąpi się do mianowania Opiekuna i przydanego Opiekuna pozbawionemu własney woli, podług prawideł przepisanych w Tytule o *Zdaniu Krewnych*.

Administrator tymczasowy, mianowany stosownie do Artykułu 497. Kodexu Cywilnego, zaprzestanie odbywać swe obowiązki i zda rachunek Opiekunowi, jeżeli nim sam nie jest.

896. Prośba o zniesienie pozbawienia własney woli, będzie odbywana i sądzona w takim sposobie, jak pozbawienie własney woli.

897. Dekret którym nakazano będzie stawać w Sądach, zawierać Tranzakcyę, zaciągac

dlugi, odbierać ruchomy kapitał, kwitować z odebrania, alienować lub hipotekować bez asystencyi Doradcy, będzie po przybłany [w sposobie przepisany w artykule 501. Kodexu Cywilnego.

TYTUŁ XII.

*O Dobrodziejstwie ustąpienia Majątku,
(du bénéfice de cession).*

898. Dłużnicy znajdujący się w przypadku żądania, aby im dozwolone było sądowe ustąpienie majątku, podług artykułu 1268. Kodexu cywilnego, obowiązani będą tym końcem złożyć w kancelaryi Trybunału, przed który skarga będzie zaniesioną, swój Bilans, księgi jeżeli ie mają, i dokumenta tyczące się ich majątku czynnego.

899. Dłużnik uda się do Trybunału swego zamieszkania.

900. Żądanie komunikowane będzie Urzędowi publicznemu; nie będzie ono zawieszalo skutku żadnego pociągania; wolno jest iednakże Sędziom nakazać, po przywołaniu stron; tymczasowe zawieszenie.

901. Dłużnik przypuszczony do dobrodziejstwa ustąpienia majątku, obowiązany będzie

powtórzyć swoje ustąpienie osobiście, a nie przez pełnomocnika, po przywołaniu swych wierzycieli, na audyencyi Trybunału handlowego swego zamieszkania; a jeżeli go nie masz, tedy w domu gminnym, w dzień sessyi; oświadczenie dłużnika będzie stwierdzone w tym ostatnim przypadku protokołem woźnego, który Burmistrz podpisze.

902. Jeżeli wierzyciel będzie w areszcie, dekret przypuszczający go do dobrodziejstwa odstąpienia majątku, nakaże, aby go przeprowadzono z aresztu z ostrożnościami potrzebnymi i zwyczajnymi w takowym przypadku, końcem podania swego oświadczenia, stosownie do poprzedzającego artykułu.

903. Imiona, nazwisko, stan i zamieszkanie dłużnika, umieszczone będą na tablicy publiczney do tego przeznaczoney, wiszący w izbie audyencyjalney Trybunału handlowego iego zamieszkania, lub Trybunału pierwszej instancyi tamten zastępującego, i w miejscu posiedzeń gminnego domu.

904. Dekret który przypuści do dobrodziejstwa ustąpienia majątku, upoważni wierzycielów, do dania na sprzedaż dóbr ruchomych i nieruchomych dłużnika, i przystąpi się do téj sprzedaży w sposobie przepi-

sanym dla sukcesorów *cum beneficio inventarii*.

905. Nie będą mogli być przypuszczonemi do dobrodziejstwa ustąpienia od majątku, cudzoziemcy, dopuszczający się podstęp w przedawaniu lub hipotekowaniu dóbr, bankruci zdraдлиwi, osoby skazane za kradzież lub oszukaństwo, ani osoby obowiązane do zdawania rachunku, Opiekunowie, Administratorowie i Zachowywacze.

906. Zresztą w niczem nie mają być uszkodzone przepisami niniejszego tytułu przedmioty handlu, względem którego zwyczajów, nic nowego dotąd nie jest wprowadzone.

XIĘGA DRUGA.

Postępowania tyczące się otworzenia się Sukcessyi.

TYTUŁ I.

O Opieczętowaniu (obysgillacyi) po śmierci.

907. Gdyby wypadła potrzeba opieczętowania po śmierci, uskutecznią takową Sędziowie Pokoju, a gdyby ich nie było, ich zastępcy.

908. Sędziowie Pokoju i ich zastępcy używać będą pieczęci osobney, która zostanie w ich ręku, a którey wyciśnienie złożone będzie w kancelaryi Trybunału pierwszy instancyi.

909. Będą się mogli domagać opieczętowania:

1mo. Wszyscy ci którzy twierdzić będą, iż mają prawo do sukcesyi lub do spółnictwa.

2do. Wszyscy wierzyciele opierający się na tytule upoważniającym do exekucyi, i upoważnieni pozwoleniem bądź Preze-

sa Trybunału pierwszej instancji, bądź Sędziego pokoju tego powiatu, w którym ma nastąpić opieczętowanie.

3^{tio}. A w przypadku nieprzytomności bądź małżonka, bądź sukcesorów lub jednego z nich, osoby które mieszkały ze zmarłym, oraz jego służący i domownicy.

9^{io}. Twierdzącemu że ma prawo i wierzyć ciędom małoletnim uwłasnowolnionym, wolno będzie domagać się opieczętowania bez asystencji ich Kuratora.

Jeżeli są małoletni niewłasnowolnieni i nie mają Opiekuna, lub jeżeli jest nie przytomny, będzie wolno domagać się opieczętowania jednemu z ich krewnych.

9ⁱⁱ. Opieczętowanie nastąpi bądź na dopilnowanie urzędu publicznego, bądź na oświadczenie Burmistrza lub adjunkta gminy, a nawet z urzędu przez Sędziego Pokoju;

1mo. Jeżeli małoletni nie ma Opiekuna, a opieczętowania nie domaga się krewny;
2do. Jeżeli małżonek, albo jeżeli sukcesorowie, lub jeden z nich jest nie przytomny;

3^{tio}. Jeżeli osoba zmarła była zachowywaczem publicznym, w którym to przypadku opieczętowanie nastąpi jedynie z powodu zachowywania rzeczy złożonych, i do tych tylko rozciągać się będzie.

9¹². Samemu tylko Sędziemu pokoiu miescowemu lub jego zastępcom wolno będzie uskutecznić opieczętowanie.

9¹³. Jeżeli opieczętowanie nie nastąpiło przed pogrzebem, Sędzia wyrazi w swym protokule moment w którym żądano od niego opieczętowania, i przyczyny dla których spóźnionem zostało, bądź żądanie, bądź opieczętowanie.

9¹⁴. Protokół opieczętowania zawierać w sobie będzie;

1mo. Datę roku, miesiąca, dnia i godziny;

2do. Powody do opieczętowania;

3^{tio}. Imiona, stan i mieszkanie domagającego się, jeżeli się iaki znajduje, i obranie przez niego zamieszkania w gminie, w którym nastąpiło opieczętowanie; jeżeli w nim nie mieszka.

4to. Jeżeli nie masz strony żądającej, protokół wyrazi, że opieczętowanie nastąpiło z urzędu, albo na żądanie lub oświadczenie jednego z urzędników wymienionych w artykule 9¹¹.

5to. Rozkaz pozwalający opieczętowania, jeżeli iaki był wydany;

6to. Stawienie się i wnioski stron;

7mo. Wyszczególnienie miejsc, kancelaryi, kufrów, szaf, których otwory zostały opieczętowane.

8vo. Krótki opis efektów nie opieczętowanych ;

9no. Przysięgę przy ukończeniu opieczętowania wykonaną przez mieszkańców w tém miejscu, na to że nic skrycie nie wzięli, ani też widzieli lub wiedzieli, żeby kto miał co skrycie wziąć prosto lub ubocznie (*directement ou indirectement*).

10mo. Ustanowienie dozorczy tym końcem przedstawionego, jeżeli ma potrzebne przymioty; zastrzegając jeżeli ich nie ma, lub jeżeli żaden przedstawionym nie był, ustanowienie go z urzędu przez Sędziego pokoju.

915. Klucze od zamków opieczętowanych, zostaną, aż do odjęcia pieczęci, w ręku Pisarza Sądu pokoju, który zrobi wzmiankę w protokule, iż mu je oddano, i nie będzie wolno Sędziemu ani Pisarzowi aż do momentu odjęcia pieczęci, chodzić do domu gdzie jest opieczętowano, pod zawieszeniem w urzędzie, chyba od nich tego żądano, lub gdyby, przed ich tam udaniem się, nastąpiło zalecenie zawierające w sobie wyszczególnienie powodów.

916. Gdyby, podczas opieczętowania, znaleziony był testament lub inne zapieczętowane papiery, Sędzia pokoju zaświadczy ich powierzchowną formę, pieczęć i napis,
ie-

jeżeli się iaki znajdzie; zaparafuje kopertę wraz ze stronami przytomnemi, jeżeli te parafować umieją lub mogą; wymieni dzień i godzinę, w którym ten projekt będzie przez niego podany Prezesowi trybunału pierwszej instancji; zrobi o wszystkim wzmiankę w swoim protokule, który podpisany będzie przez strony, inaczej wzmianka zrobiona będzie o ich wzbranianiu się.

917. Sędzia pokoju na domaganie się każdego strony interesowanej, przed przyłożeniem pieczęci, każe szukać testamentu, gdyby mu powiedziano, że się iaki znajdzie; a gdy go znajdzie, postąpi sobie tak, iako się wyżej powiedziało.

918. W dniu i godzinie naznaczonej, nie potrzebując żadnego zapozwania, pakiety które znaleziono zapieczętowane, podane będą przez Sędziego pokoju, Prezesowi Trybunału pierwszej instancji, który je otworzy, zaświadczy w jakim są stanie, i rozkaże, aby były złożone, jeżeli to co się w nich zawiera, tyczy się sukcesji,

919. Jeżeli się zdaie z napisu, lub z iakiego innego piśmiennego dowodu, że pakiety zapieczętowane należą do osoby trzeciej, Prezes Trybunału rozkaże, ażeby ta osoba była przywołana w terminie przez niego wyznaczonym, końcem znajdowania się przy otwarciu: takowe w dniu nazna-

czonym skuteczni w ich przytomności, lub nieprzytomności; a jeżeli pakiety nie są wcale należącemi do sukcesyi, odda im, nie dając poznać co się w nich zawiera, albo je nazad zapieczętować, końcem ich oddania na pierwsze żądanie.

920. Gdyby testament znaleziono otworzony, Sędzia pokoju zaświadczy, w jakim jest stanie, i zachowa to co jest przepisane w artykule 916.

921. Gdyby drzwi były zamknięte, gdyby się zdarzyły przeszkody do opieczętowania, lub gdyby bądź przed, bądź podczas opieczętowania zaszyły trudności, Prezes trybunału wyda w tej mierze szybką decyzją. Tym końcem zawieszoną będzie czynność, i Sędzia pokoju postawi straż zewnętrzną, a nawet wewnętrzną, gdyby tego wypadła potrzeba, i poda w tej mierze natychmiast przełożenie Prezesowi trybunału.

Wolno iednakże będzie Sędziemu pokoju, gdyby spóźnienie groziło niebezpieczeństwem, zdecydować tymczasowo, zastrzegając, iż to potem przełoży Prezesowi Trybunału.

922. We wszystkich przypadkach, w których Sędzia pokoju poda przełożenie Prezesowi Trybunału, bądź względem opieczętowania, bądź w innych przedmiotach, wszystko to co będzie zrobionem i zaleconem

stwierdzone zostanie na protokole sporządzonym przez Sędziego pokoju; Prezes podpisze swoje zalecenia na rzeczonym protokole.

923. Gdy inwentarz będzie ukończony, opieczętowanie nie będzie mogło nastąpić, chyba by inwentarz był zaskarżany, i tak było nakazane przez Prezesa trybunału.

Gdyby opieczętowanie żądane było w ciągu inwentarza, opieczętowanemi tylko zostaną przedmioty inwentarzem objęte.

924. Jeżeli nie masz żadney ruchomości, Sędzia pokoju sporządzi na to protokół, iż nic nie było.

Jeżeli są ruchomości potrzebne do życia osobom zostającym w domu, lub nie mogące być opieczętowanemi, Sędzia pokoju zrobi protokół zawierający w sobie krótkie opisanie rzeczonych ruchomości.

925. W gminach w których ludność wynosi dwadzieścia tysięcy dusz lub więcej, utrzymywana będzie w kancelaryi Trybunału pierwszej instancyi księga do zapisywania opieczętowań, w którą wciągane będą, stosownie do oświadczenia, które Sędziowie pokoju tego zakresu obowiązani będą tamże odsyłać, w przeciągu dwudziestu czterech godzin po opieczętowaniu:

- 1mo. Jmiona i mieszkania osób, których ruchomości opieczętowano;
 2do. Jmie i mieszkanie Sędziego, który opieczętował;
 3tio. Dzień w którym nastąpiło opieczętowanie.

TYTUŁ II.

O opozycji przeciw opieczętowaniu.

926. Opozycje przeciw opieczętowaniu będą mogły być założone, bądź przez oświadczenie na protokule służącym do opieczętowania, bądź przez pozew wręczony Pisarzowi Sądu pokoju.
927. Wszelka opozycja przeciw opieczętowaniu zawierać w sobie będzie pod nieważnością, oprócz formalności wspólnych wszystkim pozwom;
- 1mo. Obranie zamieszkania w gminie lub w okręgu Sądu pokoju, w którym nastąpiło opieczętowanie, jeżeli zakładający opozycją tam mieszka;
- 2do. Wyrażenie dokładne przyczyny opozycji.

TYTUŁ III.

O odjęciu Pieczęci

928. Pieczęci nie będą mogły być odjęte mi i inwentarz spisany, aż dopiero we trzy dni po pogrzebie, jeżeli opieczętowanie go poprzedziło, a we trzy dni po opieczętowaniu jeżeli po nim nastąpiło, pod nieważnością protokołów odjęcia pieczęci i inwentarza, oraz pod wynagrodzeniem szkód wszelakich, przez tych którzy takowe uskuteczni, i onych żądali: wszystko zaś to nastąpi, gdyby inaczej zalecone nie było przez Prezesa Trybunału pierwszej instancji, dla przyczyn nagłych i wzmiankowanych w jego zaleceniu. W takowym przypadku, gdyby strony mające prawo znajdowania się przy odjęciu pieczęci nie były przytomne, przywołany za nie będzie do znajdowania się tak przy odjęciu pieczęci, iako też przy inwentarzu, Pisarz aktowy z urzędu przez Prezesa mianowany.
929. Gdyby successorowie lub niektórzy z nich byli małoletni niewłasnowolnieni, póty się nie przystąpi do odjęcia pieczęci, póki im poprzedniczo nie będą dani opiekunowie, lub póki nie będą uwłasnowolnieni.

930. Wszystkim mającym prawo żądać opieczętowania, wolno będzie żądać odięcia pieczęci, wyjąwszy tych, którzy dali tylko opieczętować krosownie do powyższego artykułu 909. Nro 3.

931. Formalności służące do odjęcia pieczęci są następujące:

imo. Zapisane tym końcem żądanie na protokule Sędziego Pokoju;

zdo. Zalecenie Sędziego wyznaczające dzień i godzinę, w którym ma nastąpić odjęcie pieczęci.

ztio. Wezwanie końcem znajdowania się przy témże odjęciu, pozostałego małżonka, domniemanych sukcesorów, exekutora testamentowego, legataryuszów uniwersalnych, i z tytułem uniwersalnym, jeżeli są znani, i zakładających opozycją.

Nie będzie potrzeba wzywać interesowanych, mieszkających dalej jak pięć miryametrów, lecz przywoła się za nich, do znajdowania się przy odjęciu pieczęci i przy inwentarzu, Pisarza aktowego mianowanego z urzędu przez Prezesa Trybunału pierwszej instancji.

Zakładający opozycją, będą zawołani w zamieszkaniach przez nich obra-

932. Małżonek, exekutor testamentowy, sukcesorowie, legataryusze uniwersalni i z tytułem uniwersalnym, będą mogli znajdować się na wszystkich posiedzeniach odjęcia pieczęci i robienia inwentarza, osobiście lub przez umocowanego.

Zakładającym opozycję będzie wolno bądź osobiście bądź przez umocowanego, na pierwszym się tylko znajdować posiedzeniu: winni będą na następujące posiedzenia, na wszystkich miejsce, postawić jednego tylko od nich umocowanego, na którego się ułożą; inaczej takowy mianowany będzie z urzędu przez Sędziego.

Jeżeli pomiędzy temi umocowanymi znajdują się Patronowie Trybunału pierwszej instancji tego obębu, udowodnią swoje umocowania, okazaniem tytułu swęj itrony; a najstarszy z porządku nominacji Patron wierzycieli mających po sobie tytuł urzędowy, tém samém będzie stawał za wszystkich zakładających opozycją; jeżeli żaden z wierzycieli nie ma po sobie tytułu urzędowego, tedy stawać będzie Patron najstarszy z pomiędzy Patronów osób zakładających opozycją, mających po sobie tytuł prywatny, starszeństwo będzie stanowczo rozstrzygnięte na pierwszym posiedzeniu.

933. Gdyby ieden z zakładających opozycyą, miał odmienne interesa od drugich, lub interesa przeciwne, będzie mu wolno znajdować się osobiście lub przez umocowanego szczególnego, kosztem swoim.

934. Zakładający opozycyą końcem zachowania praw swego dłużnika, nie będą mogli znajdować się na pierwszym posiedzeniu, ani wpływać do wyboru osoby wspólnie umocowanej do innych posiedzeń.

935. Małżonek w wspólnictwie majątku żyjący, sukcesorowie, exekutor testamentowy i legataryusze uniwersalni, lub z tytułem uniwersalnym, będą się mogli ułożyć względem wyboru iednego albo dwóch Notaryuszów, i iednego albo dwóch delegowanych Taxatorów lub Biegłych; gdyby się na nich zgodzić niemogli, przystąpią do odięcia pieczęci, podług gatunku przedmiotów, ieden albo dwóch Pisarzy aktowych, delegowanych taxatorów lub Biegłych, mianowanych z urzędu przez Prezesa Trybunału pierwszej instancyi. Biegli wykonają przysięgę przed Sędzią pokoju.

936. Protokół odięcia pieczęci zawierać w sobie będzie:

1mo. Datę;

2do. Imiona, stan, mieszkanie i obranie zamieszkania osoby żądającej;

3tio. Wyrażenie zalecenia wydanego końcem odięcia pieczęci;

4to. Wyrażenie wezwania przepisanego powyżey artykułem 931.

5to. Stawienie się i wnioski stron;

6to. Mianowanie Pisarzy aktowych, delegowanych taxatorów i Biegłych mających działać;

7mo. Rozpoznanie pieczęci, czy są nieruszone i całe; gdyby takimi nie były, opisanie ich nadwreżenia, zastrzegając sobie udanie się należne do Sądu za rzeczzone uszkodzenia;

8vo. Domaganie się wyszukiwania, skutek rzeczzonego wyszukiwania i wszelkie inne żądania, względem których wypadałoby stanować.

937. Pieczęci odjęte będą iedne po drugich, w miarę sporządzenia inwentarza: będą nazad przyłożone przy końcu każdego posiedzenia.

938. Wolno będzie łączyć razem przedmioty iednego gatunku, końcem wciągnięcia ich po kolei ieden po drugim w inwentarz; w takowym przypadku będą nazad położone w też same miejsca pod opieczętowanie.

939. Jeżeli się znajdą przedmioty i papiery nie należące do successyi, o któreby się trzeci upominał, oddane będą komu będzie należało; gdyby natychmiast oddanemi bydz

nie mogły, a gdyby potrzeba było zrobić ich opis, takowy nastąpi na protokule opieczetowania, nie zaś na inwentarzu.

940. Gdyby przyczyna opieczetowania nstała przed odcięciem pieczęci, lub w ciągu ich odejmowania, odcięte będą bez opisu.

TYTUŁ IV.

O Inwentarzu.

941. Mają prawo domagać się spisania inwentarza, ci którzy mają prawo domagać się odjęcia pieczęci.

942. Powinien być sporządzony w przytomności:

1mo. Pozostałego małżonka;

2do. Domniemanych sukcesorów;

3tio. Exekutora testamentowego, jeżeli testament jest wiadomy;

4to. Udarowanych i legataryuszów uniwersalnych i z tytułem uniwersalnym, bądź co do własności, bądź co do użytkowania, lub po należném ich przywołaniu, jeżeli mieszkają w odległości pięciu miryametrów; jeżeli mieszkają daley, będzie przywołany za wszystkich nieprzytomnych jeden tylko Notaryusz, mianowany przez Prezesa Trybunału pierwszy instancyi, dla zastąpienia stron przyzwanych a nie stawiających.

943. Oprócz formalności wspólnych wszystkim aktom, robionym przed Pisarzami aktowymi, inwentarz zawierać w sobie będzie:

1mo. Imiona, stan i zamieszkanie domagających się, stawiających, niestawiających i nieprzytomnych, jeżeli są znani, Pisarza aktowego przywołanego dla zastąpienia ich, delegowanych Taxatorów i Biegłych; i wzmiankę o zaleceniu wyznaczającém Pisarza aktowego za nieprzytomnych i niestawiających;

2do. Wymienienie miejsc w których inwentarz jest zrobiony;

3tio. Opisanie i otaxowanie efektów, które będzie zrobione podług właściwej wartości, i bez dodawania piątego grosza nad taxę (*sans crue*);

4to. Wyszczególnienie gatunków wagi i próby sreber.

5to. Oznaczenie monet w gotowiznie;

6to. Papiery będą liczbowane od pierwszćj karty aż do ostatniej; parafowane będą ręką iednego z Pisarzów aktowych: jeżeli są księgi i rejestra handlowe, zaświadczony będzie ich stan; karty będą również liczbowane i parafowane, jeżeli liczbowane i parafowane nie były; jeżeli są miejsca próżne na kartach zapisanych, tedy zostaną przekreślonymi;

- 7mo. Wyrażenie papierów tyczących się majątku czynnego i biernego;
- 8vo. Wzmianka o wykonanej przysiędze podczas ukończenia inwentarza, przez tych którzy byli w posiadaniu tych przedmiotów przed inwentarzem, albo którzy mieszkali w domu, w którym się rzeczony przedmioty znajdują, na to że żadnego z nich tajemnie nie wzięli, ani też widzieli lub wiedzieli, że który z nich wziętym został;
- 9no. Oddanie efektów i papierów, gdyby wypadła potrzeba, w ręce osoby na którąby się zgodzono, albo którąby, w niedostatku, mianowana była przez Prezesa Trybunału.
944. Gdyby podczas inwentarza zachodziły trudności, albo gdyby podawano żądania względem adniniestracyi wspólnictwa lub sukcesyi lub względem innych przedmiotów, a inne strony na to nie przytaczały, pisarze aktowi zostawia wolność stronom dopraszania się szybkiej decyzji od Prezesa trybunału pierwszej instancyi; wolno im będzie samym zrobić w tej mierze przełożenie, jeżeli mieszkają w tym powiecie, w którym zasiada Trybunał; w takowym przypadku Prezes położy swoje zalecenie na oryginale protokołu.

TYTUŁ V.

O sprzedaży ruchomości.

945. Gdy nastąpi sprzedaż ruchomości należących do sukcesyi, stosownie do artykułu 826. Kodexu Cywilnego, sprzedaż ta będzie uskutecznioma podług formalności przepisanych w tytule o *Tradycyi*.
946. Przytąpi się do sprzedaży na domaganie się jednej ze stron interesowanych, na mocy zalecenia Prezesa Trybunału pierwszej instancyi i przez urzędnika publicznego.
947. Przywoła się strony mające prawo znadowania się przy spisaniu inwentarza, a mieszkające lub mające obrane zamieszkanie w odległości pięciu miryametrów; wezwanie wręczone będzie w zamieszkaniu obranem.
948. Gdyby zachodziły trudności, będzie wolno Prezesowi Trybunału pierwszej instancyi, tymczasowo szybko zadecydować.
949. Sprzedaż odprawi się w miejscu tém, gdzie się znajdują efekta, jeżeli w tej mierze nie wydyje inne zalecenie.
950. Sprzedaż odprawi się bądź w przytomności, bądź w nieprzytomności, nie przyzywając nikogo za niestawiających.

951. W protokule zrobiona będzie wzmianka o przytomności lub nieprzytomności domagającego się.

952. Gdy wszystkie strony są pełnoletnie, przytomne i zgadzające się, i nie masz żadnej osoby trzeciej interesowanej, tedy nie będą obowiązane do żadnych z powyższych formalności.

TYTUŁ VI.

O sprzedaży dóbr nieruchomych.

953. Gdy nieruchomości należą do samych tylko pełnoletnich, przedane będą, gdyby wypadła potrzeba, w sposobie takim w jakim się ułożą pełnoletni.

Gdyby wypadła potrzeba licytacji, tedy takowa się odprawi stosownie do przepisów w tytule o *Działach i Licytacjach*.

954. Gdy nieruchomości należą do samych małoletnich, sprzedaż ich będzie tylko mogła być nakazaną na zdanie krewnych.

Zdanie to nie będzie wcale potrzebne, gdy nieruchomości te należeć będą częścią do pełnoletnich, a częścią do małoletnich, i gdy licytacja zaleconą zostanie na żądanie pełnoletnich.

Przystąpi się do téj licytacji, podług przepisów w tytule o *Działach i Licytacjach*.

955. Gdy Trybunał cywilny potwierdzi decyzję rady familyney, tyczące się alienacji dóbr nieruchomych małoletnich, mianować będzie w tymże samym dekreście, iednego lub trzech Biegłych, podług tego iak zdawać się będzie, iż ważność dóbr tego wymaga, i zaleci aby po ich ocenieniu licytacja publicznie się rozpoczęła przed iednym członkiem Trybunału lub Pisarzem aktowym, do tego także w tym samym dekreście wyznaczonym.

956. Biegli po złożeniu przysięgi, ułożą z swéj relacji iedno tylko zdanie, większością głosów; w zdaniu tém przedstawione będą zasady nastąpięnego przez nich otaxowania.

957. Jeżeli który z członków Trybunału był wyznaczonym do przyjmowania podań na licytacji, tedy Biegli oddadzą oryginał swéj relacji do kancelaryi Sądowej, jeżeli zaś Pisarz aktowy, tedy do tegoż Pisarza.

958. Rozpocznie się zapisywanie podań na akcie obeymującym zbiór objaśnień, złożonym w kancelaryi, albo u wyznaczonego Pisarza aktowego, i zawierającym w sobie: 1mo. Wyrażenie dekretu potwierdzającego zdanie krewnych.

- 2do. Wyrażenie tytułu własności;
 3tio. Krótkie wymienienie dóbr mających być przedanemi i cenę ich otaxowania.
 4to. Warunki sprzedaży.
959. Akt ten będzie przeczytany na audyencyi, jeżeli sprzedaż odprawi się w Sądzie. Podczas iego czytania oznajmiony będzie dzień w którym się przytąpi do pierwszego przysądzenia czy i przysądzenia przygotowującego. Dzień ten nastąpi przynajmniej za sześć tygodni.
960. Przysądzenie przygotowujące bądź przed Trybunałem, bądź przed Pisarzem aktowym, oznajmione będzie przez doniesienia. Te doniesienia czyli obwieszczenia zawierać w sobie tylko będą wyrażenie w krótkości dóbr, imion, stanu i zamieszkania małoletniego, iego opiekuna i iego przydanego opiekuna, oraz mieszkanie Pisarza aktowego, jeżeli sprzedaż ma się przed nim odbywać.
961. Te obwieszczenia będą przyklepione przez trzy następne dni niedzielne.
- 1mo. Na głównych drzwiach każdej budowli, która ma być sprzedawana.
 2do. Na głównych drzwiach gminów, w których dobra są położone; w Paryżu zaś na głównych tylko drzwiach municipalności, w której okręgu nieruchomości leży.

3tio.

- 3tio. Na drzwiach zewnętrznych Trybunału, który zezwolił na sprzedaż; a na drzwiach Pisarza aktowego, jeżeli takowy ma się trudnić sprzedażą.
- Burmistrz gminów, w których te obwieszczenia będą przyklepione, zawidywać je, i zaświadczać bezpłatnie na exemplarzu który przyłączonym zostanie do akt.
962. Kopia rzeczonych obwieszczeń umieszczona zostanie w dzienniku, stosownie do powyższego artykułu 683. To umieszczenie będzie stwierdzone tak, iako się rzekło w tytule o *Aresztowaniu nieruchomości*. Umieszczenie takowe skutecznióm będzie na tydzień przynajmniej przed dniem wyznaczonym do przysądzenia przygotowującego.
963. Przyklepienie obwieszczeń i umieszczenie w dziennikach, powtórzone będzie na tydzień przynajmniej przed przysądzeniem stanowczém.
964. W dniu naznaczonym do przysądzenia stanowczego, gdyby nie postąpiono tak wysoko iak taxa, będzie wolno Trybunałowi zalecić po nastąpieniu nowego zdania krewnych, aby nieruchomość została przysądzoną więcej dającemu, choćby nawet niżey taxy; tym końcem, przysądzenie odłożonóm zostanie do terminu wyznacz-

U

nego w dekrete, a który nie będzie mógł być krótszym jak dwa tygodnie.

Przysądzenie to będzie jeszcze oznajmione obwieszczeniami przylepionemi w gminach i zwyczajnych miejscach, widymowanemi, zaświadczonemi i umieszczonemi w dziennikach, iako iest wyżej powiedziano, na ośm dni przynajmniej przed przysądzeniem.

965. Zachowane będą z resztą względem przyjmowania podań, sposobu przysądzenia i iego skutku, przepisy zawarte w artykułach 701. i następujących tytułu o *Aresztowaniu nieruchomości*; gdyby iednakowoż zapisywane były podania przez Pisarza aktowego, będzie mógł licytować każdy bez pośrednictwa Patrona.

TYTUŁ VII.

O Działach i licytacyach.

966. W przypadkach zawartych w artykułach 823. i 838. Kodexu Cywilnego, gdy dział będzie miał nastąpić sądownie, strona najpilniejsza uda się do Sądu.
967. Zpomiedzy dwóch Powodów, będzie należało popieranie do tego, który dał nypierwey oryginał swego pozwu do zawi-

dymowania Pisarzowi Trybunału: widymata ta będzie miała datę dnia i godziny.

968. Opiekun szczególny i partykularny, który powinien być dodany każdemu małoletniemu, mającemu interes, sprzeciwiające się sobie, mianowany będzie podług przepisów zawartych w tytule o *Zdaniu Krewnych*.

969. W tymże samym dekrete który wyrzecz względem żądania działów, wyznaczony będzie, gdyby wypadła potrzeba, Sędzia, stosownie do artykułu 823. Kodexu Cywilnego, i zalecone zostanie, aby nieruchomości, gdyby jakie były, otaxowane zostały przez Biegłych w sposobie przepisany w artykule 824. tegoż Kodexu.

970. Trybunał stanowiąc względem tego żądania, zaleci, w tymże samym dekrete, dział, gdyby mógł nastąpić, albo sprzedaż przez licytacją, która się odprawi bądź przed członkiem trybunału, bądź przed Pisarzem aktowym.

971. Przytąpi się do mianowania, wykonania przysięgi i relacyi Biegłych, podług formalności przepisanych w tytule o *Relacyi Biegłych*: iednakże gdy wszystkie strony będą pełnoletnie, wolno będzie mianować tylko iednego Biegłego, skoro one na to zezwolą.

972. Pociągający żądać będzie potwierdzenia relacyi, w nocie zawierającej w sobie proste wnioski wręczone Patronowi przez Patrona. Stosować się będzie, co do przedaży, do formalności przepisanych w tytule o *Przedaży dóbr nieruchomych*, przydając do zbioru objaśnień:

Imiona, mieszkanie i stan pociągającego, imiona i mieszkanie iego Patrona;

Imiona, mieszkanie i stan współlicytujących.

Kopia zbioru objaśnień, wręczona będzie Patronom współlicytujących, w prośbom oświadczeniu, w ciągu tygodnia po złożeniu w kancelaryi albo u Pisarza aktowego.

973. Gdyby zaszyły trudności względem zbioru objaśnień, te będą załatwione na audyencyi, bez żadney noty i na proste oświadczenie Patronowi przez Patrona.

974. Gdy położenie nieruchomości będzie wymagało kilku od siebie różniących się czynności Biegłych, a każda nieruchomość uznana będzie za niepodzielną, nie nastąpi jednakowoż licytacya, gdy się okazuje z porównania wszystkich relacyi, że cała masa nieruchomości wygodnie podzieloną być może.

975. Gdy żądanie działu ma tylko za cel podzielenie iednéy lub kilku nieruchomości, do krórych prawa osób interesowanych

inż są czytte, Biegli przystępując do ocenienia, ułożą schedy podług przepisu artykułu 466. Kodexu Cywilnego; po potwierdzeniu zaś ich relacyi, schedy losem ciągnięte będą, bądź przed Sędzią delegowanym, bądź przed Pisarzem aktowym wyznaczonym przez Trybunał.

976. W innych przypadkach pociągający zleci wezwanie osób do działów należących, ażeby się stawiły na dzieńznaczony przed Sędzią delegowanego; ten odeśle strony przed Pisarza aktowego, na którego się zgodzą, jeżeli się zgodzić mogą i chcą, lub do tego który, w niedostatku, mianowany będzie z urzędu, końcem przystąpienia do rachunków, zwrotów, ułożenia mass, wybrania naprzód nastąpić mającego, ułożenia sched i wydania onych, iako iest przepisano w Kodexie Cywilnym, w artykule 828.

Toż samo się stanie po przystąpieniu do licytacyi, jeżeli summa za którą przysądzono, ma być pomieszana z innemi przedmiotami do wspólney massy działowej dla zrównania sched.

977. Delegowany Pisarz aktowy przystąpi do czynności sam, i bez drugiego Pisarza lub świadków: gdyby strony stawały przed nim z doradcą, wynagrodzenie tego doradcy nie

będzie wcale wchodziło w koszta działowe, i będzie przez nich poniesione.

W przypadku wymienionym w artykule 837. Kodexu Cywilnego. Pisarz aktowy spíše w oddzielnym protokule, trudności i uwagi stron. Protokół ten będzie przez niego oddany w kancelaryi i tam złożenie.

Gdyby Sędzia delegowany odesłał strony na audyencyą, wzmiankowanie dnia w którym się mają stawić, zastąpi dla nich miejsce pozwu.

Nie będzie potrzeba żadnego wezwania do stawienia się, bądź przed Sędzią, bądź na audyencyi.

978. Gdy massa działowa, zwroty i wybranie naprzód nastąpić mające przez każdą ze stron interesowanych, ustanowionemi będą przez Pisarza aktowego, podług artykułów 829. 830. i 831. Kodexu Cywilnego, ułożone będą schedy przez jedną z Osób należących do działów, jeżeli wszystkie są pełnoletnie, jeżeli się zgadzają względem wyboru, i jeżeli ten którego wybrały przyjmie zlecenie: w przeciwnym przypadku Pisarz aktowy, nie potrzebując żadney inney formalności, odeśle strony przed Sędziego delegowanego, a ten mianować będzie Biegłego.

979. Współsuccessor obrany przez strony, lub Biegły mianowany do ułożenia sched,

ułoży je w relacyi, którą przyjmie i zredaguje Pisarz aktowy, na końcu poprzedzających czynności

980. Gdy schedy będą ułożone i sprzeczki względem ich ułożenia, jeżeli iakie były, złożoną rozstrzygnięte, popierający zleci wezwanie osób należących do działu, aby przybyły na dzień naznaczony, do kancelaryi Pisarza aktowego, końcem znaydowania się przy zakończeniu iego protokołu, oraz końcem wysłuchania iak czytany będzie, i z nim go podpisania, jeżeli podpisać chcą i mogą.

981. Pisarz aktowy odda ekstrakt protokołu działowego stronie naysilniejszey, końcem udania się do trybunału o potwierdzenie onego; Trybunał, na relacyą Sędziego delegowanego, potwierdzi dział, jeżeli wypadnie potrzeba, w przytomności stron, lub przywoławszy je, jeżeli się wszystkie nie stawiły były podczas zakończenia protokołu, i na wnioski Prokuratora Cesarskiego, w przypadku gdyby stan stron wymagał iego urzędu.

982. W dekrete potwierdzenia zaleconém będzie ciągnięcie losem sched, bądź przed Sędzią delegowanym, bądź przed Pisarzem aktowym, który natychmiast je wyda po wyciągnięciu.

983. Obowiązani będą tak Pisarz iako i Pisarz aktowy, wydawać takie wyciągi, bądź całe, bądź w części z protokołu działowego, iakich strony interesowane domagać się będą.
984. Powyższe formalności zachowane będą w licytacyach i działach dążących do tego, aby ustało spółnictwo, gdy małoletni lub inne osoby nie używające swoich praw cywilnych, w tém będą miały interes.
985. Gdy z resztą wszyscy współwłaściciele lub współsukcessorowie będą pełnoletni, używający swoich praw cywilnych przytomni lub należycie zastąpieni, tedy wolno im będzie uniknąć drogi sądowej, lub takowej odstąpić we wszelkim położeniu, a postąpić sobie tak, iak im się zdawać będzie.

TYTUŁ VIII.

O dobrodzieystwie Inwentarza (du bénéfice d'inventaire).

986. Gdyby sukcessor chciał przed przybraniem na siebie takowej własności, i stosownie do Kodexu Cywilnego uzyskać upoważnienie siebie do przystąpienia do sprzedaży efektów ruchomych do sukcessyi

- należących, poda tym końcem notę do Prezesa Trybunału pierwszej instancyi, w którego obrębie sukcessya się otworzyła.
- Przedaż ich odbyta będzie przez urzędnika publicznego, po obwieszczeniach i ogłoszeniach powyżey przepisanych względem przedaży ruchomości.
987. Gdyby wypadła potrzeba przedania nieruchomości należących do sukcessyi, sukcessor *cum beneficio inventarii* poda Prezesowi Trybunału pierwszej instancyi notę, w której takowe będą oznaczone: nota ta będzie komunikowana urzędowi publicznemu; będzie wydany na iego wnioski i na relacyą Sędziego tym końcem mianowanego, dekret zalecający poprzedniczo, aby nieruchomości były obeyrzane i ocenione przez biegłego mianowanego z urzędu.
988. Jeżeli relacya będzie porządna, tedy, na podaną notę, zostanie przez tenże Trybunał potwierdzoną, a na wnioski urzędu publicznego, przedaż w dekreście zaleconą będzie.
- Przystąpi się do rzeczoney przedaży, podług formalności przepisanych w tytule o *Działach i Licytacyach*.
- Sukcessor *cum beneficio inventarii*, uważany będzie za przyymuiącego sukcessyą bez dobrodzieystwa inwentarza, jeżeli

przedał jakie nieruchomości nie stosując się do prawideł przepisanych w niniejszym tytule.

989. Gdyby wypadła potrzeba przystąpienia do sprzedaży ruchomości, i należących do sukcesyji dochodów z przedmiotów danych na upad; tedy sprzedaż ta odprawi się podług formalności przepisanych względem sprzedaży przedmiotów takowego gatunku, pod karą na sukcesora *cum beneficio inventarii*, że będzie uważany za nie mającego tego dobrodziejstwa.

990. Pieniądze zebrane za sprzedaż ruchomości, będą stosownie do należytości, rozdzielone między wierzycieli zakładających opozycją, podług formalności wskazanych w tytule o *Rozdzieleniu stosownem do należytości*.

991. Zebrane pieniądze za sprzedaż nieruchomości, będą rozdzielone podług klasyfikacji przywilejów i hipotek.

992. Wierzyciel lub inna strona interesowana, chcąc zobowiązać sukcesora *cum beneficio inventarii* do złożenia kaucyi, wezwie go tym końcem przez oświadczenie nie sądowe, wręczone osobie lub w zamieszkaniu.

993. W ciągu trzech dni po tém wezwaniu, oprócz dnia iednego na każde trzy miaryametry odległości zamieszkania sukcesora od gminu, w którym zasiada Trybunał, obowiązany będzie tenże sukcesor złożyć kaucyą w kancelaryi Trybunału, w którym otworzyła się sukcesya, podług formalności przepisanej względem przyjęcia kaucyi.

994. Gdyby zaszły trudności względem przyjęcia kaucyi, tedy wierzyciele domagający się onę, zaspionemi będą przez najstarszego Patrona.

995. Zachowane będą względem zdania rachunku z dobrodziejstwa inwentarza, formalności przepisane w tytule o *Zdawaniu rachunków*.

996. Skargi któreby miał zanosić sukcesor *cum beneficio inventarii* przeciwko sukcesyji, zanieśionemi będą przeciwko drugim sukcesorom; gdyby ich zaś nie było, lub gdyby były zanieśione przez wszystkich, tedy zanieśione będą przeciw kuratorowi dobrodziejstwa inwentarza, mianowanemu w sposobie takim, iak się mianuje sukcesora wakującej sukcesyji.

T Y T U Ł IX.

*O zrzeczeniu się współnictwa majątku
lub sukcessyi.*

997. Zrzeczenie się współnictwa lub sukcessyi, uskutecznióńm będzie w kancelaryi Trybunału, w którego okręgu nastąpi rozwiązanie się współnictwa, lub otworzenie się sukcessyi, w księdze wymienionej w artykule 784. Kodexu Cywilnego, i stosownie do artykułu 1457. tegoż Kodexu, i nie będzie wcale potrzeba innej formalności.

T Y T U Ł X.

O Kuratorze wakującej Sukcessyi.

998. Gdy po upłynieniu terminów do spisania inwentarza i do namyslenia się, nikt nie stanie któryby się domagał sukcessyi, gdyby nie było znanego sukcessora, lub gdyby sukcessorowie znani, sukcessyi się zrzekli, tedy takowa uznana jest za wakującą; przydaie iey się kuratora stosownie do artykułu 812. Kodexu Cywilnego,

999. W przypadku współbiegania się między dwoma lub kilkoma Kuratorami, ten który był nappierwey mianowany, będzie miał pierwszeństwo, i nie będzie wcale na to potrzeba dekretu.

1000. Kurator obowiązany jest, przed wszystkiem, uzyskać okazanie inwentarzem, jeżeli go nie zrobiono, w jakim stanie jest sukcessya, i dać przedać ruchomości podług formalności przepisanych w tytułach o *Inwentarzu i sprzedaży ruchomości.*

1001. Nie będzie można przytąpić do sprzedaży nieruchomości i dochodów od przedmiotów danych na upad, chyba podług formalności przepisanych w tytule o *Dobrodziejstwie inwentarza.*

1002. Formalności przepisane względem sukcessora *cum beneficio inventarii*, przytłowanemi również będą do sposobu administrowania, i do mającego się zdawać rachunku przez kuratora wakujących sukcessyi.

XIĘGA TRZECIA

TYTUŁ JEDEN.

O Sądach Polubownych.

1003. Każdemu wolno zapisać się na kompromis względem praw będących pod jego wolnym zarządzeniem.
1004. Nie można się zapisywać na kompromis względem darowizn i legatów, mających za przedmiot alimentów, mieszkanie i odzież; względem separacji między mężem i żoną, rozwodów, sprzeczek względem stanu osoby, ani też względem żadnych sporów podlegających komunikowaniu urzędowi publicznemu.
1005. Kompromis będzie mógł być zrobiony w protokole przed wybranymi Sędziami publicznymi, lub przez akt przed Pisarzem aktowym, albo też w piśmie prywatnie podpisanem.

1006. W kompromissie wyrażone będą przedmioty sporne, i imiona Sędziów publicznych, pod nieważnością.
1007. Kompromis będzie ważny, chociażby nie wyznaczał terminu; a w takim przypadku, obowiązki Sędziów polubownych, trwać tylko będą trzy miesiące, od dnia zapisania się na kompromis.
1008. Nie będzie wolno, w ciągu odbywania się Sądu Polubownego, odwoływać Sędziów Polubownych, chyba za iednomyslnym siron zezwoleniem.
1009. Strony i Sędziowie polubowni zachowają w postępowaniu terminu i formalności ustanowione dla Trybunałów, jeżeli strony inaczej się względem tego nie ułożyły.
1010. Będzie wolno sironom podczas kompromissu, i po zapisaniu się na takowy, zrzec się apellacyi.
- Gdy nastąpi Sąd polubowny względem sprawy w apellacyi, albo takiej, w której zanieśioną została prośba o restrytucyą *in integrum*, dekret polubowny będzie stanowczym i niepodpadającym apellacyi.
1011. Akta instrukcyi i protokoły Sądu polubownego, będą uskutecznione przez wszy-

stkich Sędziów polubownych, jeżeli zapis kompromisowy nie upoważnia ich do delegowania tym końcem iednego z pomiędzy siebie.

1012. Kompromis się kończy:

1mo. Przez śmierć, wzbranianie się, odstąpienie lub zaszłą przeszkodę któremu z Sędziów polubownych, jeżeli nie masz warunku, że się na to zważać nie będzie, lub że na to miejsce zostawiony będzie wybór stronom, albo Sędziemu polubownemu, lub Sędziom polubownym pozostającym;

2do. Przez upłynienie terminu umówionego, lub terminu trzech miesięcznego, jeżeli w tej mierze nic nie przepisano;

3tio. Przez równość zdań, jeżeli Sędziom polubownym nie zostawiona jest wolność przybrania jeszcze iednego.

1013. Gdy wszyscy successorowie są pełnoletni, śmierć nie zakończy kompromissu: termin do instrukcyi i sądenia zawieszony będzie podczas terminu wyznaczonego do spisania inwentarza i do namyslenia się.

1014. Nie będzie wolno Sędziom polubownym odstępować od swych obowiązków, jeżeli czynności ich są rozpoczęte: nie będzie wolno ich wyłączać, chyba dla przyczyny wynikłej po zapisaniu kompromissu.

1015.

1015. Gdyby nastąpiło wpisanie się z zadaniem fałszu, nawet tylko cywilne, lub gdyby się wydarzył iaki punkt incydentalny kryminalny, Sędziowie polubowni zostawiają wolność stronom udania się w tej mierze do Sądu, a termina Sądu polubownego, rachować się dalej zaczną od dnia dekretu względem punktu incydentalnego.

1016. Każda ze stron będzie obowiązana, na dwie niedziele przynajmniej przed upłynieniem terminu kompromissowego, produkować swoją obronę i papiery, a Sędziów polubowni obowiązani będą sądzić z tego co jest zaprodukowane.

Dekret będzie podpisany przez każdego z Sędziów polubownych, a w przypadku gdyby było więcej iak dwóch takich Sędziów, a mniejsza część wzbraniała się dekret podpisać, tedy drudzy Sędziowie polubowni zrobią o tém wzmiankę, a dekret będzie miał tenże sam skutek, iakby był podpisany przez każdego z Sędziów polubownych.

Dekret polubowny w żadnym przypadku nie będzie podlegał założeniu opozycyi.

1017. W przypadku równości zdań, Sędziowie polubowni, upoważnieni do przybrania jeszcze iednego, obowiązani będą usku-

W

teczeń to w decyzji równość zdań wyrażający: gdyby się nie mogli w tej mierze zgodzić, oświadczą to na protokule, a Sędzia przybierany mianowanym będzie przez Prezesa Trybunału mającego nakazać exekucją decyzji polubownej.

Będzie tym końcem podana nota przez stronę naysilniejszą.

W obudwóch przypadkach Sędziowie polubowni będący różnego zdania, obowiązani będą wypisać dokładnie swoje zdania z wyszczególnieniem powodów, bądź w tymże samym protokule, bądź w protokółach oddzielnych.

1018. Sędzia polubowny przybrany, obowiązany będzie przystąpić do sądzehia w ciągu miesiąca, rachując od dnia w którym przyjął obowiązek, chyba że ten termin był przedłużony w akcie nominacji: nie będzie mu wolno wydawać wyroku, aż po odbytem naradzeniu się z będącemi różnego zdania Sędziami polubownymi, którzy wezwani będą, aby się tym końcem zebrali.

Gdyby się wszyscy Sędziowie polubowni nie zebrali, tedy Sędzia przybrany sam wyda wyrok; lecz obowiązany będzie przeciwstawić się do jednego ze zdań drugich Sędziów polubownych.

1019. Sędziowie polubowni i Sędzia przybrany stanowić będą podług przepisu prawa, chyba że zapis kompromissowy nadał im moc stanowienia jako przyjacielscy pojednacze.

1020. Dekretowi polubownemu nada moc exekucyjną zalecenie Prezesa Trybunału pierwszej instancji, w którego obrębie takowy był wydany: tym końcem oryginał dekretu złożony będzie, w ciągu trzech dni, w kancelaryi Trybunału, przez jednego z Sędziów polubownych.

Gdyby się zapisano na kompromis w sprawie w której poszła apellacya od dekretu, decyzja polubowna złożona będzie w kancelaryi Sądu apellacyjnego, a zalecenie wydane będzie przez Prezesa tegoż Sądu.

Będzie tylko wolno pociągać strony o kosztą złożenia i opłaty za zarejestrowanie.

1021. Dekreta polubowne, nawet przygotowane, będą tylko mogły być wykonane po zaleceniu danem tym końcem przez Prezesa Trybunału, na dole lub na marginesie oryginału, i nie będzie wcale potrzeba komunikować je urzędowi publicznemu; rzeczony zaś zalecenie będzie wypisane na końcu ekstraktu decyzji.

Trybunał, który wydał zalecenie, decydować będzie względem exekucyi dekretu.

1022. Dekreta polubowne w żadnym przypadku przeciw osobie trzeciej przytaczane mi być nie mogą.

1023. Apellacya od dekretów polubownych, założona będzie przed Trybunały pierwszej instancyi, w przedmiotach takich, które gdyby nie zaszedł był Sąd polubowny, należałyby były, bądź w pierwszej, bądź w ostatniej instancyi do Sądów Pokoju; a przed Sądy apellacyjne, w przedmiotach któreby należały były, bądź w pierwszej, bądź w ostatniej instancyi, do Trybunału pierwszej instancyi.

1024. Przepisy dotyczące się wykonania tymczasowego dekretów zapadłych w Trybunałach, przystosować się mają do dekretów polubownych.

1025. Gdyby apellacya była odrzuconą, apellujący skazany będzie na taką samą karę pieniężną, jak gdyby chodziło o dekret sądów zwyczajnych.

1026. Będzie wolno zanieść prośbę o restytucyą *in integrum* przeciw dekretom po-

lubownym, w terminach, w sposobie i przypadkach powyżey oznaczonych względem dekretów zwyczajnych Trybunałów.

Prośba ta zanesiona będzie do Trybunału, do którego by należało sądzić w apellacyi.

1027. Nie będzie jednakowoż wolno iey się domagać z powodu:

1mo. Niezachowania zwyczajnych formalności, gdy strony w téy mierze inaczej się nie ułożyły, iak iest powiedziano w artykule 1009.

2do. Z powodu dekretowania względem rzeczy nie żądanych, zastrzegając wolność udania się do Sądu o nieważność, podług poniższego artykułu.

1028. Nie będzie potrzeba udawać się do Sądu drogą apellacyi, lub dopraszania się o restytucyą *in integrum*, w przypadkach następujących:

1mo. Jeżeli dekret wydanym został bez zapisania się na kompromis, lub gdy granice compromissu prześląpionemi zostały;

2do. Gdy dekret wydanym został w kompromissie nieważnym lub upłynionym;

3tio. Gdy wydanym tylko został przez kilku Sędziów polubownych, nie będących

upoważnionemi do sądzenia w niebytności drugich;

4to. Jeżeli wydanym został przez Sędziego przybranego bez poprzedniego naradzenia się z Sędziami w równości zdań będącemi.

5to. Nakoniec gdyby dekret wydanym został względem rzeczy nieżądanych.

We wszystkich tych przypadkach udają się strony z założeniem opozycji przeciw zaleceniu egzekucyi, do Trybunału który to zalecenie wydał, i żądać będą nieważności aktu zwanego *dekretem polubownym*.

Nie będzie wolno udawać się do kasacyi, chyba przeciw dekretom Trybunałów wydanym, bądź względem restytucyi *in integrum*, bądź względem apelacyi od dekretu polubownego.

URZĄDZENIA OGÓLNE.

1029. Żadna nieważność, kara pieniężna i utrata prawa, wyrzeczona w niniejszym Kodexie, nie jest zagrażającą.

1030. Żaden pozew albo akt postępowania sądowego, nie będzie mógł być uznany za nieważny, jeżeli nieważność onego nie jest wyraźnie prawem przepisana.

W przypadkach w którychby prawo nie przepisało było nieważności, będzie wolno Woźnego, Pisarza aktowego i Patrona, bądź za opuszczenie, bądź za przestąpienie skazać na karę pieniężną, która nie będzie mogła być mniejsza od pięciu, ani większa iak sto franków.

1031. Postępowania sądowe i akta nieważne, lub robione końcem uzyskania czasu, albo oszukania, oraz akta które były powodem do skazania na karę pieniężną, ściągają winę na powyższych urzędników, którzy prócz tego, podług wymagania okoliczności,

będą mogli ponosić szkody wszelakie strony, a nawet być zawieszonymi w swém urzędowaniu.

1032. Gminy i instytucje publiczne obowiązane będą w zanoszeniu skargi do Sądu, stosować się do praw administracyjnych.

1033. Dzień wręczenia i dzień upłynienia terminu nigdy nie są rachowane do terminu ogólnego ustanowionego w pozwach, zapozwaniu, wezwaniach i innych aktach wręczonych osobie lub w zamieszkanu: termin ten powiększony będzie dniem iednym na każde trzy miryamentry odległości, gdy zaś wypadnie potrzeba odprawienia podróży, czyli iechania tam i nazad, powiększenie to będzie podwoione.

1034. Wezwania do znajdowania się podczas relacji Biegłych, równie jak i pozwy wydane na mocy dekretu połączenia, wyrażać tylko będą miejsce, dzień i godzinę pierwszego posiedzenia lub pierwszej audyencji; nie będzie ich trzeba powtarzać, chociażby się posiedzenie lub audyencya do drugiego dnia przeciągnęły.

1035. Gdy chodzić będzie o przyjęcie przysięgi, kaucyi, o przystąpienie do inkwi-

zycji, do interrogatoryów względem faktów i artykułów, o mianowanie Biegłych, i w poszechności o odbywanie czynności iakowey na mocy dekretu, a strony lub miejsca sporne, będą nadto oddalone, będzie wolno Sędziom wyznaczyć sąsiedzki Trybunał, Sędziego, a nawet Sędziego Pokoju, podług wymagania okoliczności; wolno im będzie nawet upoważnić iaki Trybunał do mianowania, bądź iednego z swych członków, bądź którego z Sędziów Pokoju, końcem przystąpienia do zaleconych czynności.

1036. Będzie wolno Trybunałom, podług większej lub mniejszej wagi okoliczności, w sprawach przed nimi toczących się, wydawać, nawet z urzędu, nakazy, kassować pisma, uznawać je za potwarcze i zalecać drukowanie i przylepianie swych dekretów.

1037. Żadne wręczenie ani exekucya nie będzie mogła nastąpić od dnia pierwszego Października, aż do trzydziestego pierwszego Marca, przed szóstą godziną z rana, a po szóstej w wieczor; od pierwszego zaś Kwietnia, aż do trzydziestego Września przed czwartą godziną zrana, a po dziewiątej w wieczor; również w Święta pra-

wne, chyba na mocy pozwolenia Sędziego, w przypadku gdyby spóźnienie groziło niebezpieczeństwem.

1038. Patronowie stawiający w sprawach, w których zapadły dekreta stanowcze, obowiązani będą stawiać względem exekucyi tych dekretów bez nowego umocowania, byleby też exekucya nastąpiła w ciągu roku od wyrzeczenia dekretu.

1039. Wszelkie wręczenia czynione osobom publicznym przeznaczonym do odbierania takowych wręczeń, będą przez nie bezpłatnie na oryginalne widymowane.

W przypadku wzbraniania się, oryginał będzie widymowany przez Prokuratora Cesarzskiego przy Trybunale pierwszej instancji ich zamieszkania. Będzie wolno, na wnioski urzędu publicznego, skazać wzbraniających się na karę pieniężną, która nie będzie mogła być mniejsza jak pięć franków.

1040. Wszelkie akta i protokoły należące do urzędu Sędziego, będą robionemi w miejscu, gdzie zasiada Trybunał; Sędzia zawsze będzie miał w asystencyi Pisarza, który chować będzie oryginały, i będzie wydawał kopie: w nagłym przypadku wol-

no będzie Sędziemu odpowiadać w swym mieszkaniu na noty, które mu będą podane; wszystko to zastrzegając wykonanie przepisów zawartych w tytule o *Szybkim zadecydowaniu*.

1041. Niniejszy Kodex będzie obowiązującym od dnia pierwszego Stycznia 1807. wszelkie zatem processa, które będą zaczynane od tej epoki, instruowane będą stosownie do jego przepisów. Wszelkie prawa, zwyczajne używania i urządzenia dotyczące się postępowania sądowego cywilnego, będą zniesione.

1042. Przed tą epoką nastąpią, tak co do oblikwidowania kosztów, iako też co do policyi i porządku Trybunałów, urządzenia administracyi publicznej. Nappóźniej za lat trzy przepisy tych urządzeń, zawierające w sobie środki prawodawcze, będą przedstawionemi Ciału prawodawczemu w sposobie prawa.

KONIEC.

61438

Wkrótce

Wkrótce wyjdzie z druku Reiestr i
poprawa omyłek, niektóre dodatki i obja-
śnienia; tymczasowo kładą się następujące
poprawki:—

<i>Karta,</i>	<i>Wiersz,</i>	<i>jest,</i>	<i>czytaj.</i>
4	11	którychby	któregoby
5	3	się; jeżeli	się, jeżeli
6	24	okręgu	powiatu (canton)
7	2	przewidzianych	przywiedzionych
7	11	o fałsz	z zadaniem fałszu
10	3	przypuszczoną	przypuszczoną
12	11	poprzedniczego	przygotowują- cego,
12	13 - 17	poprzedniczych	przygotowują- cych.
16	7	nakaże aby	wyrazi że
16	8	było	będzie
16	25	będzie, spisywany	będzie spisywany
19	6	Instancją	sprawę
19	17	Sprawy	Skargi
20.	1, 2, 5, 6,		
	12, 18, 20, 23.	Sprawy	Skargi
31	5	Pozwany	Powód.
48	2	nakazana	nakazana,